

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๕ Vol.18 No.3 September-December 2012 ISSN 1685-1412

อาศิรวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ศรีศรีศุภฤกษ์เบิกมงคล	พระจอมภพภูมิพลมิ่งขวัญหล้า
ภูวนายนฤเบศเอกราชา	เปรียบฉัตรแก้วปกฟ้าทั้งธานีรินทร์
แผ่นดินใหญ่หฤทัย ธ กว้างกว่า	ดั่งฝนฟ้าโปรยสายไม่รู้สิ้น
หลังชโลมเหล่าประชาเป็นอาภิน	ได้ชุ่มชื่นทั่วถิ่นพลกไทย
รอยพระบาทเสด็จทั่วทอดประทับ	หยาดเสโททาบทับก็หยดไหล
พระทรงงานเหนื่อยหนักเป็นหลักชัย	เพื่อทุกข์ภัยเหล่านิกรได้ผ่อนคลาย
ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาท	ชนทั้งชาติน้อมประนมบังคมถวาย
พระคือเจ้าชีวิตสถิตกาย	เฝ้ารักดีมีวามิเว้นวัน
ศรีศรีศุภฤกษ์เบิกมงคล	แด่องค์ภูมิพลพระมิ่งขวัญ
เฉลิมชัยเกริกฟ้าองค์ราชันย์	ขึ้นพระชนมส์สถิตมั่นนิรันดร์เทอญ

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า คณะผู้บริหาร บุคลากร และนักศึกษา มหาวิทยาลัยคริสเตียน
ร้อยกรองโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพจน์ สุทธิศักดิ์

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

Christian University of Thailand Journal

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๕ Vol.18 No.3 September - December 2012 ISSN 1685-1412

เจ้าของ/สำนักงาน : มหาวิทยาลัยคริสเตียน 144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม
จังหวัดนครปฐม 73000 โทรศัพท์ : 0-3422-9480 โทรสาร 0-342-9499

บรรณาธิการบริหาร : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทรีจิรา วงษ์ชมทอง

บรรณาธิการ : รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ ทิพย์ชื่อนันท์

วัตถุประสงค์

1. เผยแพร่ผลงานวิชาการและรายงานค้นคว้าวิจัย
2. เผยแพร่ข่าวสารของมหาวิทยาลัยคริสเตียน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3. เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้และความคิดเห็นทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร. กาญจนา นาคสกุล	สำนักราชบัณฑิตยสถาน
ศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศาสตราจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ ต่อสกุลแก้ว	สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ
ศาสตราจารย์ ดร. ทวีป ศิริศรี	สมาคมนักวิชาการการทองเที่ยว(ประเทศไทย)
ศาสตราจารย์ ดร. รุจา ภูไพบูลย์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาสตราจารย์ ดร. ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร. สมจิต หนูเจริญกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ นายแพทย์ ดร. สมอาจ วงษ์ชมทอง	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รองศาสตราจารย์ ดร. เรืองเดช ปั้นเขื่อนขัตติย์	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รองศาสตราจารย์ ดร. วิภาวี วิจิตบันดาล	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย ชินะตั้งกูร	ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร. สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รองศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล กิตติพิบูลย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม โตรัตน์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศากุล ช่างไม้	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพจน์ สุทธิศักดิ์	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
อาจารย์ ดร. เสาวนีย์ กานต์เดชาวัชร	มหาวิทยาลัยคริสเตียน
อาจารย์ พันเอกหญิง ดร. นงพิมล นิมิตรอนันท์	มหาวิทยาลัยคริสเตียน

กำหนดออกวารสาร : ราย 4 เดือน มกราคม - เมษายน, พฤษภาคม - สิงหาคม และ กันยายน - ธันวาคม

จัดรูปเล่ม ทำปก-ศิลปกรรม : กลุ่มงานบริการพิมพ์ และ ฝ่ายสื่อสารการตลาด มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ติดต่อ : เพื่อส่งผลงานวิชาการตีพิมพ์ หรือ เป็นสมาชิกวารสารได้ที่ฝ่ายเลขานุการวารสาร : อาจารย์นิพนธ์ ทิพย์ชื่อนันท์

e-mail : ctujournal@christian.ac.th โทรศัพท์ : 0-3422-9480 ต่อ 3101 - 2

พิมพ์ที่ : บริษัท พี เอ ลีฟวิ่ง จำกัด 4 ซอยสิรินธร 7 เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ : 0-2881-9890 โทรสาร 0-2881-9894

สารบัญ

บทบรรณาธิการ

Editor's Message

-
◆ เปิดโลกวิชาชีพบัญชีสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	นภา นาคแย้ม 309
The Accounting Profession Open for The Asean Economic Community	Napa Nakyam
-
◆ กลยุทธ์การตลาดสีเขียว : แนวคิดใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม	ลักษมี พันธุ์ชนโสภณ 323
Green Marketing Strategy : A New Concept of Environmental Care	Lukasmee Phantanasophor
-
◆ แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง	สุรางค์ วิลมธาดา 335
Clinical Nursing Practice Guidelines for End Stage Renal Disease Patients with Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis	Surang Wimolthada
-
◆ ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ดร. รัทภา เพชรสุข 350
Theory of Planned Behavior and Alcohol Consumption Behavior	Dr. Raphatphorn Petchsuk
-
◆ นโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนตามแนวการพัฒนาการมีส่วนร่วมการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะและการสร้างเครือข่าย	ชัชวาล แอ่อมหล้า 361
The Policy on the Sustainable Lower MaeKlong River Water Shed Conservation in line with Participation in Development of Public Consciousness Cultivation and Network Creation	Chatchawan Aramlar
-
◆ กลวิธีในการเรียนคำศัพท์ของผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจในระดับดีในมหาวิทยาลัยขอนแก่น	คมศิลป์ สารทอง 372
Vocabulary Learning Strategies Employed by Good Language Learners of Business English Majors at Khonkaen University	Khomsin Sarntong
-
◆ ผลของสมรรถภาพทางกายและคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุภายหลังการออกกำลังกายแบบซิงก	นงนุช พลบูรณ์ 389
The Effects of Qigong on Physical Fitness and Quality of Life in Elderly	Nongnuch Polaboon
-
◆ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	วัชรพล คงมนต์ 399
The Relationship between Ethical Behavior and Transformational Leadership of Executive in Public Sectors, Eastern Area of Thailand	Watcharapol kongmon
-
◆ ดรรชนีวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน	นิพนธ์ ทัพพะกุลธร 414
C.T.U.Journal 2012 Index	Nipun Talhagultorn
-

บทบรรณาธิการ

เดือนธันวาคม พ.ศ. 2555 เป็นเดือนแห่งความปลื้มปิติของประชาชนชาวไทย ที่ได้เฉลิมฉลองการครองราชย์ 65 ปี และพระชนมพรรษาครบ 85 พรรษา ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในวันพุธที่ 5 ธันวาคม 2555 พลสภานักชาวไทยทุกคนได้พร้อมใจกันถวายพระพรชัยด้วยความปลื้มปิติในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระมหากษัตริย์คุณเสด็จออก ณ สีหบัญชรพระที่นั่งอนันตสมาคมโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้พลสภานักทุกหมู่เหล่าได้ชื่นชมพระบารมีอย่างเนืองแน่น ด้วยความสำนึกในพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ท่าน ที่มีแก่ประชาชนชาวไทยอย่างหาที่เปรียบมิได้ ในวาระนี้ ผู้บริหาร บุคลากร นักศึกษาและมวลสมาชิกวารสาร มหาวิทยาลัยคริสเตียน ขอพระราชทานพระบรมราชานุญัติน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระพรชัยมงคลแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ขอพระองค์ทรงเจริญศิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคล มีพระพลานามัยแข็งแรง พระชนมายุยืนนาน และทรงเป็นมิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยตลอดกาล

ในโอกาสอันเป็นมหามงคลนี้ กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ได้อันเชิญพระบรมฉายาลักษณ์พร้อมภาพการเข้าเฝ้า ณ สีหบัญชรพระที่นั่งอนันตสมาคม ในวันพุธที่ 5 ธันวาคม 2555 เป็นภาพปกวารสารฉบับที่ 3 ปีที่ 18 นี้เพื่อถวายความจงรักภักดีต่อพระองค์และเป็นศิริมงคลแก่มวลสมาชิกมหาวิทยาลัยคริสเตียน ส่วนเนื้อหาในฉบับนี้ ยังคงเสนอบทความวิชาการและบทความวิจัยที่หลากหลายให้ท่านผู้อ่านได้นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอันเป็นประโยชน์ต่อไป ทั้งนี้กองบรรณาธิการได้มีการปรับปรุงวารสารให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และยังคงอยู่ในฐานข้อมูลศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index Center : TCI)

ท้ายนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนผลงานวิชาการและผู้อ่านทุกท่านที่ได้สนับสนุนการจัดทำวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนด้วยดีตลอดมา และขอเชิญท่านผู้สนใจที่มีผลงานทางวิชาการส่งบทความวิชาการหรือบทความวิจัยเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฯ ได้ตามรายละเอียดที่ปรากฏท้ายเล่ม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จันทร์จิรา วงษ์ขมทอง

บรรณาธิการบริหาร

และ

รองศาสตราจารย์ สมพันธ์ วิทยุธีระนันท์

บรรณาธิการ

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความทางวิชาการ
(Peer Review)

1. ศาสตราจารย์ เกริกเกียรติ	พัฒนเสริธรรม
2. ศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์	ต่อสกุลแก้ว
3. ศาสตราจารย์ ดร.รุจา	ภูไพบูลย์
4. ศาสตราจารย์ ดร.สันศักดิ์	เสริมศรี
5. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	แก้วเทพ
6. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาย	โพธิ์สิตา
7. รองศาสตราจารย์ ดร.ปราวณี	จิตกรณกิจศิลป์
8. รองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี	ศรีมรกต
9. รองศาสตราจารย์ ดร.มลิวรรณ	บุญเสนอ
10. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย	ชินะตังกูร
11. รองศาสตราจารย์ ดร.สาธิต	วงศ์ประทีป
12. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพันธ์	ยิ้มมั่น
13. รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ	ณ หนองคาย
14. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล	กิริติพิบูลย์
15. รองศาสตราจารย์ สมประสงค์	น่วมบุญลือ
16. รองศาสตราจารย์ พิมพ์อำไพ	เวนเชล
17. รองศาสตราจารย์ อัจฉรา	ชีวตระกูลกิจ
18. รองศาสตราจารย์ นายแพทย์องค์การ	เรืองรัตน์อัมพร
19. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤดี	ชอบผล
20. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม	ไตรรัตน์
21. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ	ธารทศนวงศ์
22. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีชัย	เอี่ยมจินดา

เปิดโลกวิชาชีพบัญชีสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

The Accounting Profession Open for The Asean Economic Community

นภา นาคแย้ม *

บทคัดย่อ

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ส่งผลให้มีการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี ได้แก่ สินค้า แรงงานฝีมือ การบริการ และการลงทุน ซึ่งการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือ ปัจจุบันมีข้อตกลงกันใน 8 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ บัญชี และ บริการและท่องเที่ยว สำหรับวิชาชีพบัญชีมีการทำกรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาวิชาชีพของอาเซียน (Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Services : MRAs) โดยมีหลักการเปิดโอกาส

ให้นักบัญชีที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ นักบัญชีในประเทศอาเซียนอื่นได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในของประเทศนั้นๆ ดังนั้นเพื่อสร้างโอกาสในวิชาชีพ นักบัญชีควรมีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนดังนี้ ได้แก่ เพิ่มความรู้เกี่ยวกับข้อกำหนดของการไปลงทุน และทำงานด้านบัญชีของแต่ละประเทศ พัฒนาความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพ เพิ่มทักษะด้านภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน รวมถึงการเรียนรู้ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน

Abstract

The Asean Economic Community (AEC) shall be the goal of regional economic integration by 2015. AEC will affect the free movement of operational factors such as goods and services, the skilled-labour and the investment. Moreover, AEC has affected to the movement of skilled-labour in eight fields: engineering, nursing, architecture, surveying, medical, dentist, accounting,

hotel services and Tourism. The accounting profession has an ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Service (MRAs). It is an opportunity for qualified accountants so they would be able to work at other Asean countries under the rules of each country. The accountant should be ready to participate in the Asean Economic Community as follows : Increasing their knowledge

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี คณะบัญชี ธุรกิจ และมลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

requirement of the investment, the accounting system of each country, the professional development, English language skills and Asean language skills.

should be enhanced. They should understand and learn more about traditions, society, history and culture of Asean country.

ประวัติความเป็นมาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

(ASEAN Economic Community : AEC)

AEC เป็นการพัฒนามาจากการเป็นสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (The Association of South East Asian Nations : ASEAN) ก่อตั้งขึ้นตามปฏิญญากรุงเทพฯ (Bangkok Declaration) เมื่อ 8 สิงหาคม 2510 โดยมีประเทศผู้ก่อตั้งแรกเริ่ม 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่อมาในปี 2527 บรูไน ได้เข้าเป็นสมาชิก ตามด้วย 2538 เวียดนาม เข้าร่วมเป็นสมาชิก ต่อมาปี 2540 ลาวและพม่า เข้าร่วม และปี 2542 กัมพูชา ก็ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกลำดับที่ 10 ทำให้ปัจจุบันอาเซียนเป็นกลุ่มเศรษฐกิจภูมิภาคขนาดใหญ่ มีประชากรรวมกันเกือบ 500 ล้านคน จากนั้นในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 9 ที่อินโดนีเซีย เมื่อ 7 ต.ค. 2546 ผู้นำประเทศสมาชิกอาเซียนได้ตกลงกันที่จะจัดตั้งประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ซึ่งประกอบด้วย 3 เสาหลัก คือ

1.ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Asean Economic Community : AEC)

2.ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (Socio-Cultural Pillar)

3.ประชาคมความมั่นคงอาเซียน (Political and Security Pillar) คำขวัญของอาเซียน คือ “One Vision, One Identity, One Community.”

หนึ่งวิสัยทัศน์ หนึ่งเอกลักษณ์ หนึ่งประชาคม

เดิมกำหนดเป้าหมายที่จะตั้งขึ้นในปี 2563 แต่ต่อมาได้ตกลงกันเลื่อนกำหนดให้เร็วขึ้นเป็นปี 2558 และก้าวสำคัญต่อมาคือการจัดทำปฏิญญาอาเซียน (ASEAN charter) ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ ธันวาคม ปี 2552 นับเป็นการยกระดับความร่วมมือของอาเซียนเข้าสู่มิติใหม่ในการสร้างประชาคม โดยมีพื้นฐานที่แข็งแกร่งทางกฎหมายและมือกรรองรับการดำเนินการเข้าสู่เป้าหมายดังกล่าวภายในปี 2558 โดยมีแนวคิดที่ว่าอาเซียนจะกลายเป็นเขตการผลิตเดียว (Single market and production based) สิ่งที่จะตามมาคือการเคลื่อนย้ายปัจจัยการผลิตได้อย่างเสรี ซึ่งประกอบด้วย สินค้า แรงงานฝีมือ การบริการ และการลงทุน ในส่วนของการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือในประชาคมอาเซียน (Mobility of professions in ASEAN community) โดยวิชาชีพที่มีการตกลงให้เคลื่อนย้ายหรือแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศสมาชิก ประกอบด้วย 8 สาขาอาชีพ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ซึ่งวิชาชีพบัญชีเป็น 1 ใน 8 วิชาชีพที่สามารถไปทำงานในประเทศอาเซียนได้อย่างเสรี

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีประเทศสมาชิกทั้งหมด 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม ดังภาพที่ 1 โดยมีเป้าหมายหลักในการรวม 10 ประเทศให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียว เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนภายในกลุ่ม AEC เอง และสร้างอำนาจต่อรองทางการค้าการลงทุนกับประเทศ

นอกกลุ่ม AEC ซึ่งเป็นลักษณะคล้ายกับการรวมกลุ่มของสหภาพยุโรป หรือ EU นั่นเอง เน้นจากการรวมตลาดและฐานผลิตให้เป็นหนึ่งเดียว ย่อมหมายถึงรวมถึงการไหลเวียนเคลื่อนย้ายไปมาอย่างเสรี (Free flow) ของสินค้า บริการ เงินทุน และนักวิชาชีพ หรือเปรียบเทียบง่ายๆ ว่า เมื่อรวมเป็นประชาคมอาเซียนได้ ประเทศไทย และอีก 9 ประเทศสมาชิกอาเซียนจะเป็นเสมือนจังหวัดหนึ่งในอาเซียน (อุดม ธนุรัตนพงศ์, <http://tax.bugnoms.com>)

ภาพที่ 1 : 10 ประเทศสมาชิก ASEAN และปีที่เข้าร่วม
ที่มา : www.fap.or.th

แผนปฏิบัติการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) (องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน, 2555)

AEC Blueprint คือกรอบข้อตกลงในการดำเนินการทางเศรษฐกิจที่ชาติสมาชิกอาเซียนจะก้าวไปด้วยกัน เป็นเสมือนเป้าหมายหรือพันธกิจที่จะต้อง

พยายามเปลี่ยนจากนามธรรมให้เป็นรูปธรรม โดยมีกรอบคร่าวๆอยู่ 4 ข้อได้แก่

1. การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน
2. การเป็นภูมิภาคที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง

3. การเป็นภูมิภาคที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่เท่าเทียมกัน และ

4. การเป็นภูมิภาคที่มีการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งทำให้อาเซียนมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น โดยอาเซียนได้กำหนดกลไกและมาตรการใหม่ๆ ที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินมาตรการด้านเศรษฐกิจที่มีอยู่แล้ว เร่งรัดการรวมกลุ่มเศรษฐกิจในสาขาที่มีความสำคัญลำดับแรก อำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายบุคคล แรงงานฝีมือ และผู้เชี่ยวชาญ และเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสถาบันในอาเซียน การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันของอาเซียน มี 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การเคลื่อนย้ายสินค้าเสรี 2) การเคลื่อนย้ายบริการเสรี 3) การเคลื่อนย้ายการลงทุนเสรี 4) การเคลื่อนย้ายเงินทุนเสรีขึ้น 5) การเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรี เพื่อให้สามารถทำงานในประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้นใน 8 สาขาอาชีพ คือ

1. วิศวกรรม (Engineering services)
2. พยาบาล (Nursing services)
3. สถาปัตยกรรม (Architectural services)
4. การสำรวจ (Surveying qualifications)
5. แพทย์ (Medical practitioners)
6. ทันตแพทย์ (Dental practitioners)
7. บัญชี (Accountancy services)
8. บริการและท่องเที่ยว (Hotel services and tourism)

การเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพ หรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี ถือเป็นการขับเคลื่อนกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียนที่สำคัญ โดยกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันในเรื่องคุณสมบัติหรือ

มาตรฐานในแต่ละวิชาชีพ หรือ Mutual recognition arrangements : MRAs เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพหรือแรงงานเชี่ยวชาญ หรือผู้มีความสามารถพิเศษของอาเซียนได้อย่างเสรี

ปัจจุบันมีข้อตกลงยอมรับร่วมกันในคุณสมบัติ นักวิชาชีพของอาเซียน(MRAs) ทั้งหมด 7 สาขา คือ แพทย์ (Medical practitioners) ทันตแพทย์ (Dental practitioners) พยาบาล (Nursing services) สถาปัตยกรรม(Architectural services) การสำรวจ (Surveying qualifications) นักบัญชี(Accountancy services) และวิศวกรรม (Engineering services) ส่วนสาขาอื่นๆ ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา ซึ่งนักวิชาชีพดังกล่าว หากมีความสามารถและมีคุณสมบัติผ่านตามเงื่อนไขของแต่ละประเทศกำหนด ก็จะสามารถไปทำงานในกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้อย่างเสรี โดยได้รับการปฏิบัติต่อเยี่ยงชนชาตินั้นๆ

แต่ละสาขาวิชาชีพ มีข้อตกลงยอมรับร่วมกัน หรือ MRAs ที่มีหัวข้อหลักๆคล้ายกัน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ นิยามและขอบเขต การยอมรับ,คุณสมบัติ, และสิทธิของวิชาชีพต่างชาติ หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพ สิทธิในการกำกับดูแล คณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพอาเซียน ชื่อยกเว้นร่วมกัน การระงับข้อพิพาท การปรับปรุงแก้ไข

หากมองรวมใหญ่หรือองค์กรในระดับอาเซียน มีคณะกรรมการประสานงานวิชาชีพสาขาต่างๆ ทั้ง 7 สาขา (ASEAN Joint Coordinating Committee หรืออาจเรียกอย่างอื่น) ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพของประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศ มีหน้าที่หลัก คือ อำนวยความสะดวกในการดำเนินการตามข้อตกลงฯ โดยการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบภายในของประเทศสมาชิกอาเซียน และการพัฒนากลยุทธ์สำหรับการดำเนินการตามข้อตกลงฯ เป็นต้น

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ภาพที่ 2 : กระบวนการหลักของ MRAs

ที่มา : <http://rt-spark.blogspot.com/2011/08/blog-post.html>

รุ่มเล็กคือหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพหรือองค์กรในระดับประเทศสมาชิกต่างๆ ได้แก่สภาวิชาชีพ (Professional Regulatory Authority) หรือกระทรวง/องค์กรที่เกี่ยวข้องของประเทศสมาชิก สำหรับประเทศไทยมีสภาวิชาชีพทั้ง 7 สาขาวิชาชีพ ได้แก่ แพทย์สภา สภายาบาล ทันตแพทย์สภา สภาวิศวกร สภาวิชาชีพบัญชี สภาสถาปนิก หน่วยงานกำกับดูแล

วิชาชีพมีหน้าที่ที่สำคัญคือ ขึ้นทะเบียน และ/หรือออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบวิชาชีพต่างชาติในการเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศผู้รับ (หมายถึง ประเทศสมาชิกที่เข้าร่วมที่ผู้ประกอบวิชาชีพต่างชาติมาขอขึ้นทะเบียน และ/หรือขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ) ดังตารางต่อไปนี้

สาขาวิชาชีพ	วิชาชีพอาเซียน	องค์กรที่กำกับดูแลระดับอาเซียน	หน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพของไทย
วิศวกรรม	วิศวกรวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Engineer)	คณะกรรมการประสานงานด้านวิศวกรรมวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Chartered Professional Engineer Coordinating Committee)	สภาวิศวกร
พยาบาล	-	คณะกรรมการประสานงานด้านพยาบาลวิชาชีพอาเซียน (ASEAN Joint Committee on Nursing)	สภาการพยาบาล
สถาปัตยกรรม	สถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect)	สภาสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect Council)	สภาสถาปนิก
การสำรวจ	-	-	สภาวิศวกร
แพทย์	-	คณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพแพทย์อาเซียน (ASEAN Joint Coordinating Committee on Medical Practitioners)	แพทยสภาและกระทรวงสาธารณสุข
ทันตแพทย์	-	คณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพทันตแพทย์อาเซียน (ASEAN Joint Coordinating Committee on Dental Practitioners)	ทันตแพทยสภาและกระทรวงสาธารณสุข
บัญชี	-	-	สภาวิชาชีพบัญชี

ที่มา : www.google.co.th

กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของอาเซียน : ASEAN Mutual Recognition Arrangement Framework on Accountancy Service (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555)

กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของอาเซียน ประกอบด้วย 8 ข้อดังนี้

ข้อ 1. วัตถุประสงค์และหลักการ

1.1 เพื่ออำนวยความสะดวกในการเจรจาจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน โดยการให้โครงสร้างเพื่อนำไปสู่การสรุปข้อตกลงนั้น

1.2 เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ส่งเสริม และคำนึงถึงการพัฒนาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุด ทั้งด้านมาตรฐานและคุณสมบัติของวิชาชีพบัญชี

1.3 เพื่อบรรลุจุดประสงค์ข้างต้น ประเทศสมาชิกอาเซียนจะใช้หลักการดังต่อไปนี้เป็นแนวทาง

1.3.1 ส่งเสริมประสิทธิภาพและ

คุณภาพของมาตรฐานของวิชาชีพบัญชีในประเทศสมาชิกอาเซียน

1.3.2 เสริมสร้างความร่วมมือใน

วิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

1.3.3 เคารพและปฏิบัติตาม

กฎระเบียบภายในของประเทศสมาชิกอาเซียนที่เข้าร่วมโดยไม่ลดมาตรฐานและข้อกำหนดของวิชาชีพบัญชี ในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน และ

1.3.4 การเจรจาทั้งหมดระหว่าง

ประเทศสมาชิกอาเซียน ไม่ว่าจะเป็นระดับสองฝ่ายหรือหลายฝ่าย เพื่อจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีจะต้องอยู่บนพื้นฐานของ objectivity ความยุติธรรม และต่างตอบแทน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ข้อ 2. นิยามและขอบเขต

นิยาม และขอบเขตของคำเฉพาะที่ใช้ในข้อตกลง ได้แก่ คำว่า บริการบัญชี ประเทศแหล่งกำเนิด หลักเกณฑ์หรือมาตรฐาน กฎระเบียบภายใน ประเทศผู้รับ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี นักบัญชีอาชีพ และการยอมรับ

ข้อ 3. หลักเกณฑ์การยอมรับ

3.1 การศึกษา

ประเทศสมาชิกอาเซียนตกลงว่า นักบัญชีอาชีพ (Practicing Professional Accountant : PPA) ของประเทศสมาชิกซึ่งขอให้มีการยอมรับในอีกประเทศสมาชิก ต้องได้รับการศึกษาตามเงื่อนไขที่มีผลบังคับใช้อยู่ในประเทศแหล่งกำเนิด ซึ่งหนังสือรับรองการศึกษาของบุคคลนั้นอาจถูกประเมินและยอมรับโดยคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (National Accountancy Body : NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (Professional Regulatory Authority : PRA) ของประเทศผู้รับว่าผ่านเกณฑ์เงื่อนไขทางการศึกษาในประเทศผู้รับ

3.2 ใบอนุญาต

กรณีที่หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นนอกเหนือจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (PRA) กำหนดให้ต้องมีใบอนุญาตอื่นๆ ในการประกอบวิชาชีพ ประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กฎระเบียบภายใน จะต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถในการอำนวยความสะดวกให้นักบัญชีอาชีพ (PPA) ของประเทศสมาชิกอื่น ได้รับการอนุมัติที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพบัญชี

3.3 การแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถ

ประเทศสมาชิกอาเซียนยอมรับถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดให้นักบัญชีอาชีพ (PPA) ซึ่งขอให้มีการยอมรับในประเทศนั้น แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในการประกอบวิชาชีพเพื่อสร้างความมั่นใจว่านักบัญชีอาชีพ (PPA) มีความรู้ความสามารถครบถ้วนตามกฎระเบียบภายในของประเทศผู้รับ

3.4 ประสิทธิภาพ

นักบัญชีอาชีพ (PPA) ที่ต้องการให้มีการยอมรับจะต้องมีประสิทธิภาพครบถ้วนตามความต้องการที่

ระบุไว้โดยประเทศผู้รับ

3.5 มาตรฐานและแนวทางของสภาวิชาชีพบัญชีนานาชาติ (International Federation of Accountants : IFAC) ประเทศสมาชิกอาเซียนควรที่จะนำเอามาตรฐานและแนวทางของสภาวิชาชีพบัญชีนานาชาติ (IFAC) มาใช้ในการกำหนดความสามารถด้านวิชาชีพและคุณสมบัติต่างๆ สำหรับการประกอบวิชาชีพบัญชีของประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กฎระเบียบภายในของประเทศสมาชิกนั้นๆ

ข้อ 4. กฎระเบียบภายในประเทศ

4.1 กฎระเบียบภายใน

ข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีในระดับภูมิภาคหรือพหุภาคีใดๆ ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องไม่กระทบต่อ สิทธิ อำนาจ และหน้าที่ของแต่ละประเทศสมาชิก และคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (PRA) หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นของประเทศนั้นๆ ในการกำหนดหรือกำกับดูแลกฎระเบียบภายในที่สำคัญ

4.2 คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (NAB) และ/หรือ สภาวิชาชีพบัญชี (PRA) คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (PRA) ของประเทศสมาชิก มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้

4.2.1 ให้การยอมรับนักบัญชีอาชีพ (PPA) ที่สมัครเพื่อประกอบวิชาชีพโดยอิสระหรือร่วมกับนักบัญชีอาชีพ (PPA) ของประเทศผู้รับ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎระเบียบภายในของประเทศ

4.2.2 ติดตามตรวจสอบการประกอบวิชาชีพของนักบัญชีอาชีพ (PPA) ที่ได้รับการยอมรับให้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศผู้รับ

4.2.3 กำหนด และ/หรือคงไว้ ซึ่งมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพบัญชีและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ

4.2.4 แลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบภายใน แนวปฏิบัติ และการพัฒนาต่างๆ ด้านบริการบัญชีระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

โดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานภูมิภาค และ/หรือสากล ที่มีอยู่

ข้อ 5. การยอมรับร่วม

5.1 ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ ของแต่ละประเทศสมาชิก ข้อตกลงยอมรับร่วมอาจจะกระทำ โดยความเกี่ยวข้อง และ/หรือการให้ความเห็นของ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี (NAB) และ/หรือสภาวิชาชีพบัญชี (PRA) และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

5.2 ประเทศสมาชิกอาเซียนควรจะนำเอา แนวทางการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบริการ บัญชีขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) มาใช้

5.3 ประเทศสมาชิกอาเซียนควรที่จะยึดถือ กรอบข้อตกลงนี้ในการเจรจาและสรุปผลการจัดทำ ข้อตกลงยอมรับร่วมวิชาชีพบัญชีในระดับทวิภาคีหรือ พหุภาคี

5.4 ข้อบทต่างๆ ของกรอบข้อตกลงนี้มี ผลบังคับใช้กับคนชาติของทุกประเทศสมาชิกอาเซียน นอกจากจะมีภาระบัญญัติไว้เป็นอื่น ในข้อตกลงยอมรับร่วม วิชาชีพบัญชีในระดับทวิภาคีหรือพหุภาคี

ข้อ 6. การแก้ไขปรับปรุง

ข้อบทต่างๆ ของกรอบข้อตกลงนี้จะสามารถ แก้ไขปรับปรุงได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบซึ่งจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรโดยรัฐบาลของประเทศสมาชิก อาเซียนทั้งหมดเท่านั้น

ข้อ 7. การระงับข้อพิพาท

ประเทศสมาชิกอาเซียน จะต้องพยายามอย่าง เต็มความสามารถที่จะยอมรับร่วมกันในเรื่องการตีความ และการประยุกต์ใช้กรอบข้อตกลงนี้ และจะต้อง พยายามทุกวิถีทางผ่านการติดต่อสื่อสาร เปรียบเทียบ และร่วมมือกันเพื่อให้ได้ข้อยุติที่เป็นที่พอใจร่วมกัน ต่อ สาเหตุใดๆที่จะมีผลกระทบต่อการดำเนินการตามกรอบ ข้อตกลงนี้

ข้อ 8. ข้อบทสุดท้าย

เจนีวาในนิยามและข้อบทอื่นๆ ของความ ตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (General Agreement on Trade in Services : GATS) และกรอบ

ความตกลงอาเซียนด้านบริการ (AFAS) จะถูกอ้างอิง และนำมาใช้ในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบความ ตกลงนี้ สำหรับกรณีที่ไม่ใช่ข้อบทกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กรอบข้อตกลงนี้ จะมีผลใช้บังคับสาม (3) เดือนหลังจากประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศลงนาม และ กรอบข้อตกลงนี้จะได้รับการเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการ อาเซียน ซึ่งจะทำสำเนา

สรุปสาระสำคัญของข้อตกลงสาขาบัญชี (MRA Framework) มีหลักการคือ เปิดให้นักบัญชี ที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนหรือ ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนักบัญชีในประเทศ อาเซียนอื่นได้โดยไม่ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบภายใน ของประเทศนั้นๆ ด้วย โดยข้อตกลงยอมรับร่วมกัน นี้จะแนะนำให้ประเทศสมาชิกอาเซียน ควรที่จะนำเอา มาตรฐานและแนวทางของสภาวิชาชีพบัญชีนานาชาติ (IFAC) มาใช้ในการกำหนดความสามารถด้านวิชาชีพ และคุณสมบัติต่างๆ สำหรับการประกอบวิชาชีพบัญชี ของประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กฎระเบียบภายใน ของประเทศสมาชิกนั้นๆ ซึ่งของประเทศไทยคือ สภาวิชาชีพบัญชี

ผลกระทบของ AEC ต่อวิชาชีพบัญชี

จากข้อตกลงการเปิดการค้าเสรีการค้าบริการ อาเซียน (ASEAN Framework on services) ประกอบ ด้วยรูปแบบการให้บริการวิชาชีพบัญชี 4 รูปแบบ (Mode of supply) ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิชาชีพ บัญชี ดังนี้

รูปแบบที่ 1 : การบริการข้ามพรมแดน (Cross-border supply) หรือเรียกว่า การค้าบริการ mode 1 เป็นการให้บริการจากพรมแดนของประเทศ สมาชิกหนึ่งไปสู่พรมแดนของประเทศสมาชิกอื่นที่เป็น ลูกค้า โดยผู้ให้บริการไม่ต้องปรากฏตัวอยู่ในประเทศ ลูกค้า เช่น คนไทยขอให้บริษัทบัญชีต่างประเทศ ทำบัญชีให้บริษัทโดยติดต่อทาง e-mail หรือโทรศัพท์

ผลกระทบ ต่างชาติสามารถให้บริการทำและ บริการบัญชีข้ามพรมแดนมายังประเทศไทยได้ โดยไม่ จำเป็นต้องอยู่ในประเทศไทย

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

รูปแบบที่ 2 : การบริโภคในต่างประเทศ (Consumption abroad) หรือเรียกว่า การค้าบริการ mode 2 เป็นการให้บริการที่เกิดขึ้นในพรมแดนของประเทศผู้ให้บริการ โดยอาศัยการเคลื่อนย้ายของผู้บริโภคเป็นเงื่อนไขสำคัญ เช่น คนไทยเดินทางไปขอคำปรึกษาด้านบัญชีในต่างประเทศ

ผลกระทบ คนไทยสามารถไปใช้บริการทำและปรึกษาบัญชีในต่างประเทศได้

รูปแบบที่ 3 : การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ (Commercial presence) หรือเรียกว่า การค้าบริการ mode 3 เป็นการเข้าไปลงทุนจัดตั้งธุรกิจในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บริการในประเทศลูกค้า เช่น การจัดตั้งสาขา สำนักงานตัวแทน หรือบริษัท เป็นต้น

ผลกระทบ ต่างชาติสามารถมาลงทุนเปิดสำนักงานบัญชีในประเทศไทย โดยถือหุ้นได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70

รูปแบบที่ 4 : การให้บริการโดยบุคคลธรรมดา (Movement of natural persons) หรือเรียกว่า การค้าบริการ mode 4 เป็นการเข้าไปทำงานประกอบ

อาชีพในสาขาบริการด้านต่างๆ เป็นการชั่วคราว ในประเทศลูกค้า เช่น นักบัญชีไทยเดินทางไปทำงานในต่างประเทศ

ผลกระทบ นักบัญชีในประเทศไทยสามารถไปทำงานในประเทศอาเซียน (สมองไหล) หรือต่างชาติสามารถเข้ามาทำงานในประเทศไทย (เข้ามาแย่งงาน) ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามกฎ ระเบียบ และได้รับความเห็นชอบจากสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

คณะอนุกรรมการศึกษาและติดตามผลกระทบของ AEC ต่อวิชาชีพบัญชี สภาวิชาชีพบัญชี มีความเห็นว่าเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าบริการอาเซียน ในปี 2558 ส่วนใหญ่ต่างชาติจะรุกเข้ามาในรูปแบบที่ 3 และรูปแบบที่ 4 ดังนั้นนักบัญชีควรมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อกำหนดของการไปลงทุนและทำงานด้านธุรกิจบัญชีในประเทศต่างๆ ในอาเซียนจากพันธกรณีของแต่ละประเทศผูกพันภายใต้ความตกลงการค้าบริการอาเซียน (ASEAN Framework Agreement on Services : AFAS) ดังนี้

ประเทศ	ข้อผูกพันเปิดตลาดด้านการลงทุนและการทำนบริการทำบัญชี/สอบบัญชี/ภาษีอากร
สิงคโปร์	➢ ต่างชาติเข้าไปทำงานบริการทำบัญชี/ ภาษีและสอบบัญชี ผูกพันเฉพาะผู้โอนย้ายพนักงานในบริษัทเครือ และต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานและกฎหมายคนเข้าเมือง ➢ ต่างชาติสามารถลงทุนเปิดสำนักงานให้บริการทำบัญชี/บริการภาษี/ บริการสอบบัญชี โดยเปิดให้ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจบัญชี โดยถือหุ้นได้ถึง 100 % แต่ต้องมีกรรมการบริษัทอย่างน้อย 1 คนที่มีถิ่นพำนักในสิงคโปร์
อินโดนีเซีย	➢ ต่างชาติเข้าไปทำงานเป็นผู้บริหาร ผู้จัดการ ผู้เชี่ยวชาญ หรือที่ปรึกษา ได้คราวละ 2 ปี และต่ออายุได้ และต้องปฏิบัติตามกฎหมายแรงงานและกฎหมายคนเข้าเมือง ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจบัญชี ร่วมกับคนอินโดนีเซีย โดยให้ถือหุ้นได้ร้อยละ 49%
มาเลเซีย	➢ ต่างชาติเข้าไปทำงานทำบัญชี/สอบบัญชี ไม่เกินสำนักงานละ 8 คน และบริการด้านภาษีอากร ไม่เกินสำนักงานละ 2 คน โดยทุกคนต้องได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีถิ่นพำนักในมาเลเซีย และเข้าทำงานได้คราวละ 2 ปี (ต่ออายุได้) ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจให้บริการทำบัญชี/สอบบัญชี ร่วมกับคนมาเลเซียได้ โดยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 49%

ประเทศ	ข้อผูกพันเปิดตลาดด้านการลงทุนและการทำงานบริการทำบัญชี/สอบบัญชี/ภาษีอากร
ฟิลิปปินส์	➢ ด้านบริการสอบบัญชี/บริการทางภาษี หุ้นส่วนแต่ละรายต้องจดทะเบียนกับ CPA Philippines โดยต้องมีประสบการณ์ไม่น้อยกว่า 3 ปี โดยการเปรียบเทียบคุณสมบัติ MRA จะต้องเป็นภาคที่ยอมรับคุณสมบัติของนักฟิลิปปินส์เหมือนกัน ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจให้บริการทำบัญชี/สอบบัญชี/ภาษีอากร ร่วมกับนักฟิลิปปินส์ โดยถือหุ้นไม่เกินร้อยละ 30%
เวียดนาม	➢ ผู้สอบบัญชีต้องมีถิ่นพำนักในเวียดนามไม่น้อยกว่า 1 ปี และได้รับอนุญาตจากกระทรวงการคลังเวียดนาม รวมทั้งจดทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีที่ได้รับอนุญาตจาก Vietnam Association CPA (VACPA) รวมทั้งต้องแสดงหลักฐานการจ้างงานจากสำนักงานบัญชีที่จัดตั้งตามกฎหมายเวียดนาม ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจให้บริการทำบัญชี/สอบบัญชี/ภาษีอากร โดยถือหุ้นได้ 100%
กัมพูชา	➢ ต่างชาติเข้าไปทำงานผูกพันเฉพาะผู้โอนย้ายพนักงานในบริษัทเคีอระดับผู้บริหารจัดการและผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจให้บริการทำบัญชี/สอบบัญชี/ภาษีอากร โดยให้ถือหุ้นได้ 100%
ลาว	➢ ต่างชาติที่เข้าไปประกอบธุรกิจสำนักงานบัญชีหรือที่ปรึกษาด้านการบัญชี ต้องได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีลาว โดยคนต่างชาติสามารถเข้าไปทำงานเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในลาวได้ ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจให้บริการทำบัญชี/สอบบัญชี/ภาษีอากร โดยจะอนุญาตให้ถือหุ้นได้ตั้งแต่ 30% - 100%

ประเทศ	ข้อผูกพันเปิดตลาดด้านการลงทุนและการทำงานบริการทำบัญชี/สอบบัญชี/ภาษีอากร
พม่า	➢ พม่ายังไม่ผูกพันเปิดตลาดให้คนไทยเข้าไปทำงานให้บริการบัญชีในพม่า ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจให้บริการทำบัญชี/สอบบัญชี ร่วมกับพม่า โดยถือหุ้นตั้งแต่ 35% - 100% ตามกฎหมายการลงทุนต่างประเทศ รวมทั้งต้องเป็นสำนักงานบัญชีที่จดทะเบียนและมีประสบการณ์ทำงานด้านการบัญชีในไทยมาก่อน
บรูไน	➢ ต่างชาติเข้าไปทำงานผูกพันเฉพาะผู้โอนย้ายพนักงานในบริษัทหรือระดับผู้บริหารจัดการและผู้เชี่ยวชาญเท่านั้น ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนได้เฉพาะกิจการเจ้าของเดี่ยว (Sole Proprietorship) หรือหุ้นส่วน (Partnership) เท่านั้น แต่ต้องจดทะเบียนกับ Registrar of Business Names โดยอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นได้ 20 คน ทั้งนี้ หุ้นส่วนจะต้องประกอบด้วยบุคคล บริษัทในประเทศ หรือสาขาของบริษัทต่างชาติ และสำนักงานใหญ่ของบริษัทจะต้องอยู่ในประเทศบรูไน
ไทย	➢ ต่างชาติเข้ามาทำงานในประเทศไทยผูกพันเฉพาะผู้โอนย้ายพนักงานในบริษัทหรือได้ แต่ต้องได้รับใบอนุญาตหรือขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชี ผู้ทำบัญชีที่ขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชี ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และมีความรู้ภาษาไทยดีพอที่จะทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้ในกรณีที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ไม่มีสัญชาติไทย ต้องมีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรของไทย เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องได้ ส่วนผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องเป็นสมาชิกสามัญหรือวิสามัญ และต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ในกรณีเป็นสมาชิกวิสามัญซึ่งเป็นคนต่างด้าวต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอที่จะสามารถสอบบัญชีและจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ และมีภูมิลำเนาในประเทศไทย ➢ ต่างชาติเข้าไปลงทุนธุรกิจบัญชี ร่วมกับคนไทย โดยให้ถือหุ้นได้ร้อยละ 49%

ที่มา : สภาวิชาชีพบัญชี, ผลกระทบของ AEC : ผู้ทำและผู้สอบบัญชี

จากข้อมูลการเปิดตลาดด้านการลงทุนและการทำงานวิชาชีพบัญชีในประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียนข้างต้น เห็นได้ว่าประเทศส่วนใหญ่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้าไปร่วมลงทุนในธุรกิจให้บริการด้านบัญชี โดยสามารถถือหุ้นได้ตั้งแต่ร้อยละ 30% - 100% แล้วแต่ข้อกำหนดและขออนุญาตจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละประเทศ แต่จะไม่อนุญาตให้คนต่างชาติถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ส่วนด้านแรงงานนักบัญชีสามารถเข้าไปทำงานในประเทศในประชาคมอาเซียนได้ โดยต้องปฏิบัติตามกฎหมายคนเข้าเมือง และมีใบอนุญาตการทำงาน (Work Permit) ซึ่งสามารถต่ออายุได้ แต่จะมีประเทศพม่าที่ยังไม่เปิดตลาดให้

คนไทยเข้าไปทำงานให้บริการบัญชีในพม่า และมีหนึ่งประเทศที่กำหนดจำนวนนักบัญชี/สอบบัญชี ไม่เกินสำนักงานละ 8 คน และบริการด้านภาษีอากร ไม่เกินสำนักงานละ 2 คน คือประเทศมาเลเซีย

หากนักบัญชีต้องการไปทำงานในประเทศต่างๆ ในประชาคมอาเซียนได้นั้น จะต้องมีความสามารถด้านวิชาชีพและคุณสมบัติต่างๆ สำหรับการประกอบวิชาชีพบัญชีของประเทศสมาชิกอาเซียนภายใต้กฎระเบียบของหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศ รวมถึงพิจารณาถึงโอกาสและอุปสรรคและจำนวนแรงงานในวิชาชีพบัญชีที่มีอยู่ในประเทศนั้นๆ มีดังนี้

ประเทศ	หน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชี	จำนวนวิชาชีพบัญชี (คน)
สิงคโปร์	Institute of Certified Public Accountants of Singapore : ICPAS	24,953
อินโดนีเซีย	Indonesian Institute of certified Public Accountants or Ikatan Akuntan Indonesia : IAI	11,655
มาเลเซีย	Malaysian Institute of Accountants : MIA	28,517
ฟิลิปปินส์	Philippine Institute of Certified Public Accountants : PICPA	20,144
เวียดนาม	Vietnam Association of Accountants and Auditors : VAA	8,000
กัมพูชา	Kampuchea Institute of Certified Public Accountants and Auditors : KICPAA	284
ลาว	Lao Association of Accountants and Independent Auditors : LAAIA	N/A
พม่า	Myanmar Accountancy Council : MAC	1,283
บรูไน	Brunei Darussalam Institute of Certified Public Accountants : BICPA	92
ไทย	Federation of Accounting Professions : FAP	52,000

ที่มา : สภาวิชาชีพบัญชี, ผลกระทบของ AEC : ผู้ทำและผู้สอบบัญชี

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

เมื่อพิจารณาข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่าประเทศกลุ่ม CLMV (กัมพูชา ลาว พม่าและเวียดนาม) และอินโดนีเซีย โดยช่องทางสำหรับนักบัญชีไทยที่ง่ายที่สุดคือการติดตามนักลงทุนไทยที่ไปลงทุนในประเทศดังกล่าว ซึ่งประเทศทั้ง 5 ประเทศนับว่ามีนักบัญชีอยู่อย่างจำกัด ไม่เพียงพอต่อการรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเข้านักบัญชีที่ได้มาตรฐานจากต่างประเทศ จึงนับว่าเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักบัญชีไทยที่จะรุกเข้าไปในประเทศกลุ่มดังกล่าว

ด้านแรงงานในวิชาชีพบัญชีที่จะเข้ามาทำงานในประเทศไทย คือ นักบัญชีจากประเทศที่อยู่ในระดับเดียวกันกับประเทศไทยหรือประเทศที่เจริญกว่า ได้แก่ สิงคโปร์และมาเลเซีย รูปแบบการเข้ามาทำงานของนักบัญชีต่างชาติจะเป็นรูปแบบติดตามบริษัทในประเทศไทย และนักบัญชีฟิลิปปินส์ อาจเป็นอีกกลุ่มที่มีโอกาสเข้ามาประกอบวิชาชีพในประเทศไทย ถึงแม้จะไม่ได้มีบริษัทฟิลิปปินส์มาลงทุนในประเทศไทยมากนักก็ตาม แต่ด้วยความสามารถในภาษาอังกฤษที่โดยเฉลี่ยมีมากกว่านักบัญชีไทยและค่าตอบแทนที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือน้อยกว่านักบัญชีไทย นักบัญชีฟิลิปปินส์จึงเป็นอีกชาติหนึ่งที่มีโอกาสเข้ามาทำงานในประเทศไทยหลังเปิดเสรีอาเซียนในปี 2558 (สภาวิชาชีพบัญชี, 2555)

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีควรเตรียมตัวอย่างไรกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน มีผลกระทบต่อวิชาชีพบัญชี นักบัญชีควรมีการเตรียมตัวเพื่อรองรับการเปิดเสรี เพื่อให้มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขันกับนักบัญชีในประเทศอาเซียน ดังนี้

1. ควรพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางของอาเซียน และควรเพิ่มการฝึกฝนภาษาอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย บรูไน กัมพูชา ลาว หรือพม่า เป็นต้น

2. เพิ่มการศึกษากฎระเบียบข้อบังคับและความรู้เกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพรวมทั้งหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องในวิชาชีพบัญชีของประเทศนั้นๆ

3. เพิ่มการศึกษามาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการรายงานทางการเงิน และมาตรฐานการสอบบัญชี ของประเทศในประชาคมอาเซียน

4. พัฒนาความรู้ ความสามารถ และติดตามพัฒนาการทางวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ

5. ควรเรียนรู้ ขนบธรรมเนียมประเพณี สังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้งานประสบความสำเร็จและลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากความแตกต่างในสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

- กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. กรอบข้อตกลงยอมรับร่วมในสาขาบัญชีของอาเซียน. (2555).
 [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.thaifta.com. (วันที่สืบค้นข้อมูล 3 สิงหาคม 2555).
 กระบวนการหลักของ MRAs. (2554). [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก
<http://rt-spark.blogspot.com/2011/08/blog-post.html> (วันที่สืบค้นข้อมูล 26 กรกฎาคม 2555).
 ข้อตกลงการค้าของอาเซียน. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.dpim.go.th. (วันที่สืบค้นข้อมูล 20 กรกฎาคม 2555).
 ธุรกิจบริการ : วิชาชีพบัญชี. (2555). กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.

- นักบัญชีไทยต้องเตรียมตัวอย่างไร กับ AEC. (2555). สภาวิชาชีพบัญชี. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.fap.or.th. (วันที่สืบค้นข้อมูล 26 กรกฎาคม 2555).
- ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : AEC. (2552). กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.
- ประวัติความเป็นมาประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.thai-aec.com/asean-economic-community (วันที่สืบค้นข้อมูล 20 กรกฎาคม 2555).
- มานัส มงคลสุข. (2554). ประชาคมอาเซียนกับวิชาชีพอาเซียน. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก <http://rt-spark.blogspot.com>. (วันที่สืบค้นข้อมูล 2 สิงหาคม 2555).
- ไมตรี สุนทรวรรณ และวิเชต คำบุญรัตน์. คนไทยไปอย่างไรในอาเซียน. (2555). [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก km.ru.ac.th. (วันที่สืบค้นข้อมูล 6 สิงหาคม 2555).
- สภาวิชาชีพบัญชี. เอกสารสัมมนาผลกระทบของ AEC : ผู้ทำและผู้สอบบัญชี. เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2555.
- สัมมนาใหญ่นักบัญชีการก้าวสู่ AEC. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.thaifta.com. (วันที่สืบค้นข้อมูล 18 กรกฎาคม 2555).
- สมาคมอาเซียน - ประเทศไทย. อาเซียนให้อะไรคุณ : ข้อตกลงยอมรับร่วมคุณสมบัตินักวิชาชีพอาเซียน. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.thaifta.com. (วันที่สืบค้นข้อมูล 26 กรกฎาคม 2555).
- อุดม ธนุรัตน์พงศ์. (2555). ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านการบริการสาขาวิชาชีพบัญชี. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก <http://tax.bugnoms.com>. (วันที่สืบค้นข้อมูล 26 กรกฎาคม 2555).
- AEC ผลกระทบต่ออนาคตของนักบัญชีไทย. (2555). สภาวิชาชีพบัญชี. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลได้จาก www.fap.or.th. (วันที่สืบค้นข้อมูล 26 กรกฎาคม 2555).
- AEC Blueprint. องค์ความรู้ “ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. [ออนไลน์]. เข้าถึงข้อมูลจาก www.thai-aec.com/aec-blueprint (วันที่สืบค้นข้อมูล 20 กรกฎาคม 2555).

กลยุทธ์การตลาดสีเขียว : แนวคิดใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม Green Marketing Strategy : A New Concept of Environmental Care

ลักษมี พันธุ์ธนาโสภณ*

ที่มา : <http://businessconnectionknowledge.blogspot.com>

บทคัดย่อ

จากเหตุการณ์แผ่นดินไหว น้ำท่วม ลมพายุ และอุทกภัยที่แปรปรวนอย่างชนิดที่ไม่เคยมีมาก่อน รวมถึงปรากฏการณ์เอลนีโญ หรือ ลานินญา ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ชาวโลก ยิ่งทำให้กระแสการอนุรักษ์ทรัพยากร และรณรงค์ภาวะโลกร้อนเป็นประเด็นหลักในสังคมทั่วโลก จึงทำให้ทศวรรษนี้เป็น “ยุคแห่งสีเขียว” ไม่เว้นแม้กระทั่งสินค้าหรือบริการที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มีผลทำให้องค์กรธุรกิจต่างปรับกลยุทธ์การตลาดเพื่อเน้นนำเสนอสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิด “การตลาดสีเขียว (Green marketing)” ที่มีแนวคิดใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีจำกัด ไม่เป็นกระทบ

สิ่งแวดล้อม และยังสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ โดยองค์กรธุรกิจปรับกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix = 4Ps) ประกอบด้วย Product, Price, Place, และ Promotion เพื่อให้รับกับแนวคิดการตลาดสีเขียว ภายใต้กรอบแนว ระดับ Green มุ่งเน้นจำหน่ายผลิตภัณฑ์ บริการหรือกระบวนการผลิตสินค้าของตนเองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าองค์กรธุรกิจอื่น ระดับ Greener เป็นแนวคิดการตลาดสีเขียวที่มุ่งเน้นผลด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยแท้จริง และระดับ Greenest เป็นแนวคิดการตลาดสีเขียวที่มุ่งก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่และก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นใน

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการตลาดระหว่างประเทศ คณะบัญชี ธุรกิจและมัลติมีเดีย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

สังคม โดยแต่ละระดับจะมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

หากองค์กรธุรกิจผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพียงฝ่ายเดียว แต่ผู้บริโภคไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อโลกก็คงไม่มีประโยชน์ ฉะนั้นการเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้

ผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยลดโลกร้อน มีแนวคิด 7R สร้างโลกสีเขียวได้โดยการสร้างตนเองให้เกิดเป็นนิสัยในการดำเนินชีวิตประจำวัน อุปนิสัยในการลดโลกร้อน ได้แก่ Rethink, Reduce, Reuse, Recycle, Repair, Refuse, และ Return

Abstract

Earthquake, flood, wind storm and the temperature variation of the type that has never been seen before, including the El Nin Yo or La Nina, affect to the world. Furthermore the conservation of resources and the campaign to reduce global warming are the major issues in the last decade called "the era of green". Then the business organization and marketing strategy should focus on the flow of goods and services that are environmentally friendly. "Green Marketing" is the concept of using limited resources without affecting the environment. It can also meet the needs of consumers adequately, corporate strategy and the marketing mix (Marketing Mix = 4Ps) and the Product, Price, Place and Promotion are responsible to the concept of green marketing. Under the Green concept the business entities focuses on selling

products, service or process That offer products as environmental friendly. "Greener" is the concept of green marketing that focuses on the real environment "Greenest" is the concept of green marketing that focuses on such an innovation. It causes changes in society; each level will influence consumers and the environment differently.

Not only businesses but consumers have to be responsible to produce and use the unilaterally environmental friendly products, respectively. Then, all consumers should change their behaviors in using environment - friendly products to help reduce global warming and green building concepts 7R's by creating their own; the 7R's concept includes Rethink, Reduce, Reuse, Recycle, Repair, Refuse, and Return.

บทนำ

การตลาดกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเหมือนจะเป็นการดำเนินงานที่เดินคนละเส้นทาง กล่าวคือ ฝ่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีแนวคิดในการลดการบริโภคเพื่อลดการใช้ทรัพยากร และยังต่อต้านแนวคิดบริโภคนิยม แต่สำหรับฝ่ายการตลาด ซึ่งมีแนวคิดใน

การบริโภคนิยม และยังมุ่งเน้นเพิ่มการบริโภคของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างผลกำไรให้แก่องค์กร แต่จากผลกระทบของภาวะโลกร้อนก่อให้เกิดการอนุรักษ์การประหยัดพลังงาน และกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยลดโลกร้อน มีการคาดว่าในอนาคต ผลกระทบจากภาวะ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

โลกร้อนจะทำให้มนุษย์ต้องลดการใช้ทรัพยากรที่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อมลงถึง 60-85% และวิถีชีวิตของทุกคนในสังคมจะเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง

ดังนั้นองค์กรธุรกิจ ต้องมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การตลาดให้เหมาะสมกับกระแสการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และกลุ่มผู้บริโภคที่มีความต้องการสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ก่อให้เกิดแนวคิด “การตลาดสีเขียว (Green marketing)” ที่ตระหนักถึงส่วนรวมและสังคม ไม่ผลิตสินค้าที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นไปที่ความพึงพอใจของผู้บริโภคและใส่ใจกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงการแสดงความรักชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจด้วยการผลิตสินค้าหรือบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือผลิตภัณฑ์สีเขียว (Green product) นั่นเอง

การตลาดสีเขียว

การดำเนินธุรกิจภายใต้กรอบแนวคิด “การตลาดสีเขียว” คนส่วนใหญ่เข้าใจว่า “การตลาดสีเขียว (Green marketing)” เป็นการใช้กิจกรรมการส่งเสริมการตลาด หรือผลิตภัณฑ์ที่มีคุณสมบัติเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมเท่านั้น เช่น ปราศจากฟอสเฟต (Phosphate free) นำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recyclable) เดิมเพื่อใช้ใหม่ได้ (Refillable) เป็นมิตรต่อโอโซน (Ozone friendly) และเป็นมิตรต่อสภาพแวดล้อม (Environmentally friendly) (Grundey, D., and Zaharia, RM., 2008:130) ซึ่งเราคงคุ้นเคยกันดีกับคำว่า “รีไซเคิล (Recycle)” เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นต้น แต่แท้จริงแล้วการตลาดสีเขียวมีขอบเขตการดำเนินธุรกิจที่มากกว่านั้น และยังใช้กับสินค้าอุปโภคบริโภค การบริการ ไม่เพียงแต่ใช้ในอุตสาหกรรมการผลิต เช่น แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทยหลายแห่งมีการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมบริการ นอกจากนี้สินค้าในกลุ่มอุปโภคบริโภคอย่างกลุ่มธุรกิจ โคคา โคลา ประเทศไทย ได้สร้างปรากฏการณ์ใหม่

ให้กับตลาดน้ำดื่มในประเทศไทยด้วยการพริกโฉม “น้ำทิพย์” ด้วยรูปลักษณ์แนวคิดใหม่ที่มากกว่าน้ำดื่ม ใช้นวัตกรรมบรรจุภัณฑ์พีอีบีเอพิเศษ ผลิตโดยเครื่องจักรใหม่เทคโนโลยีสูง ที่สามารถลดการใช้วัตถุดิบพลาสติก ลดลงถึงร้อยละ 35 เมื่อเทียบกับบรรจุภัณฑ์แบบเดิม รวมทั้งยังออกแบบให้สามารถบีบตัวขวดได้เมื่อเต็มหมด เพื่อช่วยลดพื้นที่และประสิทธิภาพในการจัดเก็บขยะรีไซเคิล เป็นต้น (<http://www.bangpan.org/content/110530185000>)

เดิมที่การตลาดสีเขียวเคยเป็นเพียงการตลาดทางเลือก เป็นการตลาดมุ่งตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะกลุ่ม (Niche market) เท่านั้น แต่ในปัจจุบันสังคมตื่นตัวต่อการอนุรักษ์ ผู้บริโภคในตลาดสีเขียวจึงเพิ่มขึ้นจากเดิมอีกหลายเท่าตัว บทบาทของการตลาดในงานอนุรักษ์นั้นสำคัญขึ้น ซึ่งเหมาะกับโลกของเราในปัจจุบันที่มีทรัพยากรจำกัด ในขณะที่มนุษย์มีความต้องการอย่างเหลือล้นจนยากที่จะตอบสนองได้ ด้วยเหตุนี้ องค์กรธุรกิจหลายแห่งจำเป็นต้องพัฒนาทางเลือกใหม่ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการที่ไร้ขีดจำกัด การตลาดสีเขียวจึงเป็นทางเลือกใหม่ที่สำคัญโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ ตลอดจนเลือกกิจกรรมทางการตลาดที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีจำกัด ไม่เป็นกระหน่ำสิ่งแวดล้อม และยังสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอตามแนวคิดการตลาดสีเขียว

ในโลกของการแข่งขันทางธุรกิจใครลงมือก่อนย่อมได้เปรียบ นั่นคือลักษณะของการดำเนินธุรกิจ จะเห็นได้ว่าทุกวันนี้องค์กรธุรกิจหลายองค์กรต่างให้ความสำคัญกับแนวคิดการตลาดสีเขียว และดำเนินธุรกิจภายใต้กรอบแนวคิดที่สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ โดยแต่ละระดับจะมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน (อภิรักษ์ อภิสารธนรักษ์, 2553:2) ดังนี้

1. ระดับ Green เป็นแนวคิดการตลาดสีเขียวที่มุ่งเน้นจำหน่ายผลิตภัณฑ์ บริการ หรือกระบวนการ

ผลิตสินค้าของตนเองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่า องค์กรธุรกิจอื่น องค์กรธุรกิจจะใช้ข้อนี้เป็นตัวสร้าง จุดเด่นของตราสินค้า (Brand) และความแตกต่าง (Differentiation) ให้โดดเด่นกว่าตราสินค้าอื่น เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้าประหยัดพลังงาน ที่มีเบอร์ 5 เป็น สัญลักษณ์ รถยนต์ที่ใช้พลังงานทดแทนน้ำมัน เช่น รถยนต์พลังงานไฟฟ้า (Hybrid) หรือรถยนต์ที่ใช้ก๊าซ LPG, NGV การใช้กล่องบรรจุสินค้าที่สามารถหมุนเวียน นำกลับมาใช้ใหม่ได้อีกครั้ง เกณฑ์การวัดผลการตลาด สีเขียวในระดับ Green ให้ความสำคัญที่ยอดจำหน่าย สินค้า ไม่ใช่วัดผลที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในสังคม ของผู้บริโภค

2. ระดับ Greener เป็นแนวคิดการตลาด สีเขียวที่มุ่งเน้นผลด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมีจุดประสงค์ มากกว่าทำยอดขาย โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริม ให้ผู้บริโภคร่วมมือเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ ผลิตภัณฑ์ และการอนุรักษ์ทรัพยากรมากขึ้น อาทิ โตโยต้า มอเตอร์ (ประเทศไทย) ได้เปิดตัว “รถยนต์ รุ่นไฮบริด” (Hybrid) ที่ขับเคลื่อนด้วยเครื่องยนต์ผสม กับมอเตอร์ไฟฟ้า เป็นทางเลือกแทนการใช้รถด้วยระบบ ขับขี่ของเครื่องยนต์นอกจากขายรถยนต์ประหยัด พลังงานแล้ว ยังมีการรณรงค์ให้คนใช้รถอย่างมีความ รับผิดชอบมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมตรวจสอบสภาพ รถ และให้ความรู้ว่าการหมั่นตรวจสอบสภาพรถ ซึ่งทำให้ ประหยัดน้ำมัน และลดปริมาณไอเสียที่ปล่อยออกมา สู่อากาศ นอกจากนี้ Starbucks ยังมีการจัดการ ส่งเสริมการตลาด โดยลูกค้ามาซื้อกาแฟ มอบส่วนลด แก้วละ 10 บาท ให้กับลูกค้าที่นำแก้วมาใส่กาแฟเอง ซึ่งถือว่าการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ แก้วกระดาษของผู้บริโภค เป็นต้น

3. ระดับ Greenest เป็นแนวคิดการตลาด สีเขียวที่มุ่งเน้นก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่และก่อให้เกิด ความเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคม อาทิ รณรงค์การไปทาง เดียวกัน ไปรถคันเดียวกันเป็นการปลูกจิตสำนึกในการ รักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น มีการตลาดทางตรงที่เข้าถึง ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้ได้รับความรู้ ตระหนักถึง

ความสำคัญและประโยชน์ต่อการใส่ใจในสิ่งแวดล้อม เป็นการเสริมภาพลักษณ์องค์กร (Corporate image) ที่สร้างธรรมเนียมปฏิบัติทางธุรกิจที่อำนวยความสะดวกต่อสังคมโดยสมัครใจ มากกว่าที่จะต้อง ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย (ฉันทมน โพรฟิทัก, 2555:3)

การดำเนินธุรกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งองค์กรธุรกิจควรให้ความสำคัญเมื่อแนวทางการ ดำเนินธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป เป็นที่แน่นอนว่าแนวความคิดทางการตลาดก็ย่อมต้องเปลี่ยนแปลงไปเช่นเดียวกัน จากระบบการตลาดแบบดั้งเดิม (Classical marketing) ที่องค์กรธุรกิจให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์ที่องค์กร ผลิตขึ้นมาเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภค องค์กรมองว่า ตนนั้นมีความถนัด มีทรัพยากร และปัจจัยทางการ ตลาด อย่างไรก็ทำการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ ตนผลิตเพียงเท่านั้น นอกจากนี้ ฟิลิป คอตเลอร์ มีแนวคิดทางการตลาดที่เรียกกันเป็นภาษาการตลาดว่า “ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing mix = 4 P's)” ซึ่งประกอบด้วย Product Price Place และ Promotion เน้นให้ความสำคัญกับตลาดเป้าหมาย (Target market) โดยมีการปรับส่วนประสมทางการ ตลาด (Marketing mix) ให้สอดคล้องกับตลาด เป้าหมาย หากแต่แนวคิดทางการตลาดด้าน ส่วนประสม ทางการตลาด (Marketing mix) ยังคงไม่เพียงพอกับ การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันที่ต้องให้ความสำคัญกับ กระแสสังคมโดยเฉพาะในเรื่องการอนุรักษ์ และใส่ใจ ต่อสิ่งแวดล้อม

แนวความคิดการตลาดเพื่อสังคมจึงได้เกิดขึ้น องค์กรธุรกิจจำเป็นต้องคำนึงถึงผลดี ผลเสียที่จะ เกิดขึ้นกับสังคม ต้องมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมในด้าน สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นภาวะเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม เทคโนโลยี ประชากร และที่สำคัญที่สุดในยุคปัจจุบันคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของ ผู้บริโภค เช่น ไม่ผลิตสินค้าที่เป็นภัยต่อผู้บริโภค ไม่ ปล่อยควันพิษ น้ำเสียในแหล่งชุมชน เป็นต้น สรุปแล้ว

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

แนวความคิดการตลาดเพื่อสังคมนั้นเน้นหลักของมนุษย์ ธรรมและความรับผิดชอบต่อคู่กันไปกับการประกอบ ธุรกิจ ซึ่งเป็นไปตามแนวความคิดการตลาดสีเขียว (Green marketing) แนวคิดของการตลาดที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อมนี้ยึดหลักว่า “องค์กรทำการตลาดโดย พิจารณาความจำเป็น ความต้องการ ความสนใจของ ตลาดเป้าหมาย เพื่อเป็นการสร้างความพึงพอใจให้ เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลเหนือ คู่แข่ง และให้ความสำคัญกับการผลิตสินค้าที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ค้ำกำไรเกินควร ไม่ผลิตสินค้า ที่เป็นอันตรายต่อประชาชน ไม่สร้างปัญหาสิ่งแวดล้อม อันเป็นพิษ เป็นต้น

การตลาดสีเขียว (Green marketing) นี้ ครอบคลุมกว้างไกลไปถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิต การเปลี่ยนบรรจุ ภัณฑ์ รวมไปถึงการโฆษณาประชาสัมพันธ์ หากเพียง แต่องค์กรธุรกิจผลิตสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพียงฝ่ายเดียว แต่ผู้บริโภคไม่มีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อโลกก็คงไม่มี ประโยชน์ ฉะนั้นการเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ผลิต ภัณฑ์เพื่อช่วยลดโลกร้อนได้จึงมีความสำคัญไม่ต่างกับ การที่องค์กรธุรกิจใช้แนวความคิดการตลาดสีเขียวในการ ดำเนินธุรกิจ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อาศัย แนวคิด 7R สร้างโลกสีเขียวได้โดยการสร้างตนเองให้ เกิดเป็นนิสัยในการดำเนินชีวิตประจำวัน อุปนิสัยในการ ลดโลกร้อนมีดังนี้ (ศิริพร วิษณุภูมิหิมาชัย.2553:1)

1. คิดใหม่ (Rethink) คือ การเปลี่ยนแปลง ความคิด การเปลี่ยนแปลงจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเรามี ความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยตนเอง กระแสการ ธารณะเรื่องโลกร้อนจะไม่เกิดผลสำเร็จ หากทุกคนที่ ได้รับฟังข้อมูลไม่ตระหนักว่าตนเองต้องเปลี่ยนแปลง การรอคอยให้ผู้อื่นทำไปก่อนแล้วเราจึงค่อยคิดจะทำนั้น จะทำให้ท่านได้รับการดูแลจากธรรมชาติเป็นคนท้ายๆ โลกได้ส่งสัญญาณดังขึ้นเรื่อยๆ จากเหตุการณ์แผ่นดินไหว น้ำท่วม ลมพายุ และอุณหภูมิที่แปรปรวนอย่างชนิดที่ ไม่เคยมีมาก่อน ซึ่งในปัจจุบันหลายๆ คน คงจะเคย

ได้ยินถึงปรากฏการณ์เอลนีโญ หรือ ลานินญา ดังนั้นทุกคนต้องมีการตระหนัก (Awareness) และ ใส่ใจสิ่งแวดล้อมด้วยตนเองก่อน

2. ลดการใช้ (Reduce) เป็นการลดการใช้ทรัพยากรให้เหลือ แต่เท่าที่จำเป็น และการช่วยกัน ลดการบริโภคเพื่อไม่ให้เกิดขยะและของเสียจำนวนมาก อย่างที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน เหตุผลหนึ่งที่โลกร้อน เพราะเราเผาผลาญทรัพยากรเกินขีดจำกัดที่ธรรมชาติ จะหมุนเวียนได้ทัน จึงช่วยกันลดการใช้ทรัพยากรให้ เหลือแต่เท่าที่จำเป็น ช่วยกันลดการบริโภคเพื่อไม่ให้เกิดขยะและของเสียจำนวนมาก เช่น ลดการใช้บรรจุ ภัณฑ์ที่ต้องใช้เวลาชั่วอายุคนในการย่อยสลายไม่ว่า จะเป็นขวดพลาสติก ถุงพลาสติก กล่องโฟม ฯลฯ ลดการบริโภคเนื้อ สัตว์โดยหันมาบริโภคพืชผักผลไม้ ทดแทน เพื่อลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกใน ห่วงโซ่อาหาร ลดการใช้กระดาษ ดังที่ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ที่มีนโยบายการลดขนาดของ Slip ใบเสร็จรับเงินที่ต้องออกให้ลูกค้าที่ใช้ในร้าน 7-11 ทุกสาขา ให้มีความยาวลดลง 1 เซนติเมตร จากนโยบายนี้ภายใน 1 ปี ทำให้บริษัทฯ สามารถ ประหยัดกระดาษได้ 4,680 กิโลเมตร นอกเหนือจากนี้ ก็ยังมีธนาคารกสิกรไทย ที่ลดขนาดของ Slip ที่ออก มาจากตู้กด ATM ให้มีขนาดเล็กลงหรือจากการที่มี เมนู ถามผู้กดตู้ ATM ก่อนว่า ต้องการ Slip หรือไม่ ถ้าไม่ต้องการ ก็จะไม่พิมพ์ออกมา (กลุ่มนโยบายและ แผน www.greenoceansociety.com)

3. การนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse) สามารถ ทำความเข้าใจได้ง่าย และทำได้ไม่ลำบาก โดยเรามอง ว่าของที่ซื้อมานั้นใช้ได้เพียงหนเดียวหรือว่าสามารถใช้ ประโยชน์ซ้ำอีกได้หรือไม่ก่อนที่จะซื้อใหม่ การใช้บรรจุ ภัณฑ์ซ้ำ การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก ในธุรกิจ โรงแรมก็ให้ความสำคัญกับ Reuse เช่นกัน โดยใน ห้องพัก มีการแทนที่ถุงพลาสติกที่เอาไว้ใส่ผ้าใช้แล้วเพื่อ ส่งซัก มาเป็นการใช้ถุงผ้าฝ้ายเพื่อหมุนเวียนการใช้ได้ ซ้ำหลายๆ ครั้ง นอกจากนั้นโรงแรมยังใช้บรรจุภัณฑ์ สำหรับยาสระผม สบู่เหลว และ ครีมนวดหน้าของ

โรงแรม ซึ่งนำกลับมาใช้ใหม่ได้เป็นการหลีกเลี่ยงบรรจุภัณฑ์ชนิดใช้ครั้งเดียวทิ้ง (disposables) ธุรกิจอาหารจานด่วนหลายแห่ง ใช้ภาชนะที่นำกลับมาใช้ซ้ำได้ อาทิ ใช้จานเซรามิค ช้อน ล้อมทำจากสเตนเลส และ แก้ว

น้ำ แทนที่พลาสติกและกระดาษ นอกจากจะนำกลับมาใช้ได้อีก ยังลดขยะได้ด้วย นอกจากนี้ยังมีการใช้ขวดน้ำยาล้างสุขภัณฑ์ชนิดเติมซ้ำได้ (Refillable)

ที่มา : <http://www.oknation.net/blog/greenocean/2011/03/18/entry-1>

4. การเปลี่ยนวัสดุให้กลายเป็นวัสดุที่นำมาใช้ได้ใหม่ (Recycle) เป็นการนำวัสดุที่หมดสภาพหรือที่ใช้แล้วมาปรับปรุงสภาพเพื่อนำมาใช้ใหม่ เริ่มจากการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุรีไซเคิล เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะ ฯลฯ การลงมือปรับแต่งของใช้แล้วในบ้านให้เกิดประโยชน์ใหม่ เช่น การเก็บกรองน้ำชะล้างมารดน้ำต้นไม้ การนำของชำร่วยที่ได้รับในเทศกาลต่างๆ มาตกแต่งเพื่อใช้เป็นของขวัญแก่ผู้อื่นต่อ (Recycled gift)

การคัดแยกขยะหรือวัสดุเหลือใช้ที่ไม่สามารถรีไซเคิลได้เอง มอบให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกิจวัตร เช่น ขวดพลาสติก กระป๋องน้ำอัดลม กระดาษหนังสือพิมพ์ นิตยสารเก่า แผ่นซีดีชำรุด แบตเตอรี่มือถือ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และหากพบว่ามีสิ่งของหลายอย่างที่ซื้อมาแล้วไม่ได้ใช้งานอีกเลย ก็ควรนำไปบริจาคให้แก่ผู้ที่ใช้ประโยชน์ได้ผ่านหน่วยรับบริจาคต่างๆ เช่น บริษัท แอมเวย์ (ประเทศไทย) ได้ทำโครงการ “ฉันไม่ใช่ขยะ...นะจ๊ะ” (I'm not rubbish) อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ด้วยตระหนักถึงวิกฤตการณ์

ขยะในประเทศไทย ที่นับวันจะมากขึ้นๆ โดยจะรณรงค์ให้ตัวแทนจำหน่าย เก็บบรรจุภัณฑ์พลาสติกที่ใช้แล้วของแอมเวย์ กลับคืนมายังบริษัท เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึก และปลูกฝังการคัดแยกขยะที่ถูกต้อง และลดปริมาณขยะให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ อีกทั้งช่วยลดปริมาณการใช้พลาสติกใหม่ลงได้ถึงร้อยละ 25 จากการผลิตขวดบรรจุภัณฑ์จำนวน 50 ล้านชิ้นต่อปี (<http://www.oknation.net/blog/greenocean/2011/03/24/entry-1>)

5. การซ่อมแซมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (Repair) ของหลายอย่างสามารถซ่อมแซมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ดั้งเดิม แต่ผู้บริโภคกลับได้รับการปลูกฝังค่านิยมให้ต้องเปลี่ยนหรือซื้อของใหม่ใช้อยู่ตลอดเวลา เหตุที่ผู้ผลิตต้องการรักษาตัวเลขยอดขายสินค้าและขึ้นส่วนให้ได้มากที่สุด จนทำให้ค่าบริการหรือค่าซ่อมแพงกว่าการซื้อของใหม่ใช้ ฉะนั้นจึงพยายามใช้ของให้ถูกวิธีเพื่อหลีกเลี่ยงการชำรุดเสียหายก่อนเวลาอันควร และหากสิ่งของใดมีกำหนดเวลาที่ต้องบำรุงรักษาให้หมั่นตรวจสอบและปฏิบัติตามตารางการบำรุงรักษา

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

เพื่อยืดอายุการใช้งานให้นานขึ้น เช่น รถยนต์ เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ

6. การปฏิเสธ (Refuse) การปฏิเสธเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ไม่ให้ถูกนำมาใช้หรือถูกทำลายเร็วขึ้น หรือปฏิเสธสินค้าฟุ่มเฟือย ปฏิเสธสินค้าตามกระแสที่ไม่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ก็เป็นการชะลอการใช้ทรัพยากรให้ช้าลงได้เช่นกัน

7. การตอบแทนคืน (Return) หน้าที่หนึ่งของมนุษย์ในฐานะผู้อาศัยโลกเป็นที่พักพิง คือ การตอบแทนคืนแก่โลก ใครใช้ทรัพยากรจากธรรมชาติประเภทใดเยอะ ก็ต้องคืนทรัพยากรประเภทนั้นกลับให้มากๆ ดังเช่นบริษัท Wonderland ที่ได้ตระหนักถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ในฐานะเป็นผู้ผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของเล่นที่ทำมาจากไม้คือ ไม้ยางพารา ด้วยการทำโครงการ Tree Plus ด้วยเพราะวัตถุดิบของบริษัทเป็นไม้ยางพารา โดยสนับสนุนให้ชาวสวน ปลูกยางพาราทดแทนต้นที่ตัดทิ้ง และบริษัทปลูกเพิ่มอีก 1 ต้นเป็น 2 ต้น จึงเป็น Tree plus และยังชวนลูกค้ามาร่วมโครงการเป็น Tree plus บวก (<http://oops.mnre.go.th>)

กลยุทธ์การตลาดสีเขียว (Green marketing strategy)

ข้อมูลจาก PSB Survey on Sustainability in the 2009 Recession ระบุว่า นอกจากปัจจัยในเรื่องราคา คุณภาพ ความสะดวกสบาย และคุณธรรมในการประกอบการแล้ว ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคในเรื่องสิ่งแวดล้อมหรือกระแสสีเขียว (Green) ช่วงหลังวิกฤต เพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 22 เมื่อเทียบกับช่วงก่อนวิกฤตซึ่งมีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 15 ได้กลายเป็นปัจจัยที่สาม (Third factor) ในการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคที่มีความห่วงใยในความปลอดภัย สุขอนามัย และคุณภาพชีวิต รองจากรีราคาและคุณภาพ ส่งผลให้ธุรกิจต้องปรับสายผลิตภัณฑ์และบริการรวมทั้งกระบวนการผลิตขององค์กร (<http://www.greenoceansociety.com>) ดังนั้นองค์กร

ธุรกิจต่างปรับกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาดเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดการตลาดสีเขียว (Green marketing) ดังนี้

กลยุทธ์ผลิตภัณฑ์ (Product strategy)

ปัจจุบันการดำเนินงานทางการตลาดที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมโดยเริ่มจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตจนกระทั่งถึงมือผู้บริโภคตลอดจนขายระยะต่างๆ ต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม หรือที่เราเรียกกันในคำว่าผลิตภัณฑ์สีเขียว (Green product) โดยเริ่มตั้งแต่การผลิตสินค้าหรือบริการ การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่หรือการลงทุนเพิ่มเพื่อปรับให้กระบวนการผลิตสินค้าในทุกขั้นตอนทุกกระบวนการ ที่จะไม่สร้างผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม หรือติดตั้งอุปกรณ์ในการป้องกันและขจัดของเสียที่เกิดจากการผลิต เช่น การติดตั้งและใช้งานเครื่องกรองอากาศขนาดใหญ่ เครื่องบำบัดน้ำเสีย ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ธุรกิจลดต้นทุนแล้ว ยังจะลดของเสีย ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสินค้า องค์กรธุรกิจที่ผลิตสินค้าตามมาตรฐานของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย โดยความสมัครใจจะได้รับเครื่องหมาย “ฉลากเขียว” ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผลิตภัณฑ์นั้นมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด หรือไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กับผลิตภัณฑ์ที่ทำหน้าที่อย่างเดียวกัน การใช้ “ฉลากเขียว” แสดงบนผลิตภัณฑ์ขององค์กรธุรกิจถือเป็นกลยุทธ์การตลาดที่สร้างผลิตภัณฑ์ให้มีความแตกต่าง และเป็นการเน้นคุณค่าทางสิ่งแวดล้อม ยังสามารถเพิ่มความสะดวกในการเลือกซื้อถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ส่วนผู้ผลิตหรือผู้จำหน่ายจะได้รับผลประโยชน์ในแง่กำไร เนื่องจากมีการบริโภคผลิตภัณฑ์เหล่านั้นมากขึ้นผลักดันให้ผู้ผลิตรายอื่นๆ ต้องแข่งขันกันปรับปรุงคุณภาพของสินค้าหรือบริการของตน และในด้านเทคโนโลยีโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ สันทนา อมรไชย (2552 : 29) กล่าวว่าผลิตภัณฑ์สีเขียว (Green product) เป็นสินค้าที่ให้ความสำคัญด้านสิ่งแวดล้อมตั้งแต่กระบวนการผลิต ดูแลสภาพแวดล้อมของโรงงานให้สะอาดมี

มาตรการกำจัดของเสียออกจากโรงงานไม่ให้ออกมาทำลาย สิ่งแวดล้อม รวมทั้งในแง่วิจัยและพัฒนาที่ต้องไม่ให้เป็นพิษภัยกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศวิทยา เช่น เปลี่ยนบรรจุภัณฑ์โฟมซึ่งย่อยสลายได้ยากให้เป็นวัสดุอื่น เลิกใช้ถุงหรือขวดพลาสติก หันมาใช้วัสดุอื่นเพื่อการรีไซเคิลได้ ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษกว่าผลิตภัณฑ์อื่นในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังนี้

1. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตให้พอดีกับความต้องการของผู้บริโภค โดยปราศจากความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย
 2. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้สารพิษที่เป็นอันตรายต่อมนุษย์และสัตว์
 3. เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำกลับมาหมุนเวียนใช้ได้อีกไม่จำเป็นการประดิษฐ์จากวัสดุเดิมหรือกรรมวิธีย่อยสลายแล้วดัดแปลงมาใช้ใหม่
 4. เป็นผลิตภัณฑ์ที่อนุรักษ์พลังงานธรรมชาติผลิตแล้วต้องไม่เปลืองพลังงาน เริ่มตั้งแต่การผลิต การใช้ ไปถึงการสิ้นสภาพ กระบวนการผลิตจะไม่ทำให้เสียสินค้าโดยไม่จำเป็นหรือเมื่อผลิตออกมาเป็นสินค้าแล้วควรมีอายุการใช้งานนาน เพิ่มหรือเติมพลังงานเข้าไปใหม่ได้
 5. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภาชนะหีบห่อน้อยที่สุด การออกแบบกล่องหรือหีบห่อบรรจุต้องไม่ฟุ่มเฟือย
 6. กระบวนการผลิตสินค้าในโรงงานต้องไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นการนำทรัพยากรมาใช้หรือทิ้งของเสียลงสู่ธรรมชาติ
 7. ห้ามทำธุรกรรมสัตว์ เช่น สุนัข แมวหรือลิงโดยการนำไปสัตว์ทดลองเพื่อวิจัยผลการผลิตสินค้า
 8. ห้ามนำสัตว์สงวนพันธุ์มาผลิตเป็นสินค้าเด็ดขาดหรือมีการทำลายชีวิตสัตว์เหล่านั้นทางอ้อม
- ฉะนั้น ผลิตภัณฑ์สีเขียว จึงเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นโดยใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม สามารถย่อยสลายได้ง่ายไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ตลอดจนมีกระบวนการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม และมีลักษณะดังนี้
1. เป็นสินค้าที่ผลิตขึ้นในขนาดที่พอดีกับความต้องการของผู้บริโภคไม่มีขนาดใหญ่โต มากมาย

จนเหลือกินเหลือใช้ให้เกิดความฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยเป็นเหตุแห่งความสิ้นเปลืองทรัพยากรธรรมชาติและทำลายสิ่งแวดล้อม

2. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ปล่อยสารเคมีหรือกากอันเป็นพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมในระหว่างการผลิต การใช้ และการจัดการ
3. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ประหยัดพลังงานและทรัพยากรในระหว่างการผลิต การใช้ และการจัดการ
4. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัตถุดิบที่สามารถนำกลับมาหมุนเวียนใช้ได้ใหม่ (Recycling) หรือนำมาเปลี่ยนแปลงใหม่ได้ด้วยวิธีการที่ไม่เป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม
5. เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีความคงทนสามารถซ่อมแซมและนำกลับมาใช้ใหม่ได้ หรือหมุนเวียนมาทำการผลิตใหม่ หรือสามารถย่อยสลายได้ในทางชีวภาพเมื่อถูกทิ้ง (โดยไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม) เช่น ขวดพลาสติกที่ย่อยสลายได้ในธรรมชาติ เป็นต้น
6. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์น้อยที่สุดหรือบรรจุภัณฑ์ไม่เป็นภาระต่อการกำจัด ไม่เหลือเศษเป็นขยะหรือมลพิษในสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่างเช่น เอสซีจี เปเปอร์ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูงสุดควบคู่ไปกับการดูแลสิ่งแวดล้อม จึงได้ค้นคว้าวิจัยกระดาษที่มีคุณภาพดี สามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในทุกรูปแบบการใช้งานอย่างแท้จริง ตามแนวคิด “Think for the better” เพื่อให้ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการรักษาสีเขียว และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้กระบวนการผลิต “SCG Paper Green Process” ซึ่งเป็นมาตรฐานการผลิตที่ตั้งอยู่บนความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างเคร่งครัด เน้นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดการของเสีย เพื่อหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ ยังได้รับการรับรองมาตรฐานหลักเขียวโดยสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย นับเป็นรายแรกและรายเดียวของไทยที่ได้รับการรับรองนี้ และการรับรองหลัก SCG eco value ซึ่งกระดาษโอเดีย กรีน สามารถตอบสนองความต้องการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีนโยบายส่งเสริมการใช้สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ที่มา : www.greenoceansociety.com

กลยุทธ์ราคา (Price strategy)

การตั้งราคาขึ้นอยู่กับว่ามูลค่าของสินค้าหรือบริการ ถ้ามีอัตราประโยชน์สูงจนทำให้สินค้ามีคุณค่าในสายตาของลูกค้าและต้องสูงเกินกว่าต้นทุนของผู้ซื้อ อย่างไรก็ตามธุรกิจก็ต้องเข้าใจต้นทุนการผลิตกับต้นทุนสิ่งแวดล้อม หากมีการใช้ทรัพยากรและพลังงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพก็จะก่อให้เกิดของเสียและมลพิษ ซึ่งจะกลายเป็นการเพิ่มต้นทุนการผลิตที่เกิดจากการใช้วัตถุดิบ อันจะทำให้สินค้ามีราคาแพงจนไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้

ตัวอย่างเช่นธนาคารกสิกรไทย “สินเชื่อเพื่อโลกสีเขียว” เป็นแนวนโยบายหนึ่งของการดำเนินการรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมของธนาคารกสิกรไทย โดยให้การสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสร้างสรรค์สังคม ด้วยบริการสินเชื่อและโปรแกรมสินเชื่อต่างๆ อาทิ สินเชื่อพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ (Tech development fund for biogas) เป็นการร่วมมือกับสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ เพื่อให้การสนับสนุนด้านเงินทุนแก่ธุรกิจขนาดย่อม ให้โรงงานติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียประสิทธิภาพสูง ใช้พลังงานต่ำ และได้ก๊าซชีวภาพเป็นผลพลอยได้ สามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิง ให้การสนับสนุนด้านเงินทุนแก่ธุรกิจขนาดย่อมที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร และโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป ได้นำไปติดตั้งระบบบำบัด

น้ำเสียและระบบผลิตก๊าซชีวภาพแบบตริงฟิล์มจุลินทรีย์ไร้อากาศ ด้วยวงเงินกู้สูงสุด 30 ล้านบาท ระยะเวลาผ่อนชำระสูงสุด 6 ปี โดยธนาคารจะคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 1.45 ต่อปี เท่านั้น (<http://www.greenoceansociety.com>)

กลยุทธ์การจัดจำหน่าย (Place strategy)

การตัดสินใจเกี่ยวกับช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดในการบริหารงาน เนื่องจากการตัดสินใจเลือกช่องทางการจัดจำหน่ายมีส่วนเกี่ยวข้องกับส่วนอื่นๆ อีกมากมายไม่ว่าจะเป็นการกำหนดราคา การใช้พนักงานขาย หรือการโฆษณา ปัจจุบันการนำผลิตภัณฑ์เข้าสู่ทางการตลาด เพื่อจัดกระจายผลิตภัณฑ์ไปสู่ตลาดเป้าหมายต่างๆ นับเป็นสิ่งที่ทำได้ยากกว่าในอดีต เพราะมีสถาบันทางการตลาดต่างๆ เช่น ตัวแทนจำหน่าย ผู้ค้าส่ง และผู้ค้าปลีก ฯลฯ อำนวยความสะดวก และนอกจากนี้ยังมีการนำหลักการจัดการโลจิสติกส์เข้ามาใช้ในการดำเนินงาน เพื่อลดต้นทุนดำเนินการให้ต่ำเพื่อเป็นเครื่องกระตุ้นหรือจูงใจผู้บริโภคในตลาดพื้นที่เป้าหมาย

องค์กรธุรกิจที่มีความต้องการบริหารจัดการการดำเนินงานให้เป็นตลาดสีเขียวอย่างแท้จริงแล้ว องค์กรธุรกิจต้องคำนึงถึงวิธีการเลือกการกระจายสินค้าไปถึงมือผู้บริโภคที่จะมีผลกระทบกับสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และลดต้นทุนกระจายสินค้าให้ต่ำที่สุด อาทิเช่น มีการวางแผนการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ เลือกใช้

พลังงานเชื้อเพลิงที่ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม และลดต้นทุน เป็นต้น

ตัวอย่างโรงกลั่นบางจาก “Clean product clean process” เป็นโรงกลั่นประเภท Complex refinery ใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย มีศักยภาพระดับโลก โดยมีแนวคิดหลักในการดำเนินงาน คือ ผู้บริหาร พนักงาน ตลอดจนผู้รับเหมา ปฏิบัติงานให้เกิดความปลอดภัยและไม่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ผู้เกี่ยวข้อง ชุมชนและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนร่วมกันดูแลป้องกันสภาวะแวดล้อมทุกด้าน พัฒนาระบบการจัดการอาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม โดยด้านการผลิต (Clean process) : เน้นการผลิตที่มีประสิทธิภาพคุ้มค่าเชิงเศรษฐศาสตร์ และมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยบริษัทได้ลงทุนเลือก

ใช้เทคโนโลยีสะอาดในการผลิตซึ่งจะช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นคุณภาพอากาศ น้ำ ของเสียที่เกิดจากการผลิตตั้งแต่ต้นทางของการผลิต ขณะเดียวกันก็ช่วยให้บริษัทผลิตน้ำมันที่มีคุณภาพสูง สะอาด ใช้แล้วดีต่อเครื่องยนต์และช่วยลดมลพิษในอากาศด้วย ทั้งยังรองรับได้มากเพียงพอต่อความต้องการใช้ของประเทศ ปัจจุบันโรงกลั่นบางจากฯ ผลิตและจำหน่ายพลังงานทดแทนซึ่งใช้น้ำมันดิบภายในประเทศและวัตถุดิบทางการเกษตรมาผลิตเป็นเอทานอล ได้แก่ น้ำมันแก๊สโซฮอล์ E10 E20 E85 และไบโอดีเซล ซึ่งใช้แทนน้ำมันดีเซล โดยได้พัฒนาคุณภาพน้ำมันไปสู่มาตรฐานโลกยูโร 4 (<http://www.greenoceansociety.com>)

ที่มา : www.greenoceansociety.com

กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion strategy)

การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ นอกจากจะกำหนดกลยุทธ์ด้านผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่ายให้สอดคล้องกัน แต่กลยุทธ์ที่ขาดไม่ได้ คือ การสร้างการรับรู้ในตัวผลิตภัณฑ์ การชักชวนให้เกิดการตัดสินใจซื้อ การกระตุ้นให้เกิดการซื้อ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตลอดจนการย้ำเตือนความทรงจำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นการใช้กลยุทธ์การส่งเสริม

การตลาด (Promotion) ประกอบไปด้วยการโฆษณา (Advertising) การประชาสัมพันธ์ (Public relation) การส่งเสริมการขาย (Sales promotion) การขายโดยใช้พนักงานขาย (Personal selling) และการตลาดทางตรง (Direct marketing) โดยใช้ทุกวิธีร่วมกันในการที่จะเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังผู้บริโภค และผู้ประกอบการด้วยกันให้เกิดความเข้าใจอย่างจริงจัง กับสิ่งแวดล้อม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ ความรู้ และพฤติกรรมต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับตลาดสีเขียว

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

(Green marketing) ต้องเน้นการสร้างความน่าเชื่อถือทางการตลาดว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง โดยให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจอันดีกับสังคมว่าธุรกิจมีการรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะทำให้คุณค่าของบริษัทและสินค้าดีขึ้น

ตัวอย่างเช่น เอสซีจี ได้มีการจัดโครงการ Shred 2 Share “เปลี่ยนความลับให้เป็นความรัก” โดยความร่วมมือระหว่างบริษัทอินโฟเซฟ จำกัด และองค์กรเครือข่ายกัลยาณมิตรชั้นนำของไทย เพื่อรณรงค์ให้องค์กรต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของการรับผิดชอบต่อข้อมูลขององค์กรและลูกค้า รวมไปถึงการดูแลใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบข้างอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ตลอดจนการสร้างมาตรฐานการทำลายข้อมูลอย่างปลอดภัยควบคู่ไปกับการดูแลสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยการนำข้อมูลที่สำคัญซึ่งอยู่ในรูปของกระดาษ เช่น เอกสารทางการเงิน ข้อมูลการประชุม ข้อมูลลูกค้า มาทำลายแล้วนำไปรีไซเคิลผ่านกระบวนการผลิตเป็นกระดาษเพื่อหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่

หลังจากที่ผู้เข้าร่วมโครงการได้นำเอกสารที่เป็นความลับ เอกสารสำคัญ รวมทั้งเอกสารต่างๆ ไปหรือกระดาษที่ไม่ใช้แล้ว มาใส่ในตู้ InfoZafe ที่ตั้งไว้ที่ทีมงานของบริษัทอินโฟเซฟฯ จะรับเอกสารไปย่อยทำลายตามระบบมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งทำให้ข้อมูลดังกล่าวจะยังถูกเก็บรักษาเป็นความลับและทุกๆ 1 ต้นของเอกสารที่ถูกทำลาย บริษัทอินโฟเซฟฯ จะร่วมบริจาคเงิน 2,000 บาท เพื่อจัดทำโครงการอาหารกลางวันหรือซื้ออุปกรณ์การเรียน การสอน มอบให้แก่โรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร เช่น โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัจจุบันโครงการ Shred2Share มีองค์กรธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการฯ รวม 55 แห่ง เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ เมืองไทยประกันภัย มติชน เนชั่น กรุ๊ป ดีแทค มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ซีพี ออลล์ ไทโยต้า ตลาดหลักทรัพย์ฯ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย เซ็นทรัล สำนักพิมพ์อมรินทร์ฯ เป็นต้น ซึ่งช่วยลด

การเกิดก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการผลิตกระดาษใหม่ได้ 780 ตัน ลดการใช้ถ่านหิน 330 ตัน และลดการใช้น้ำได้ 150,000 ลูกบาศก์เมตร (<http://www.greenoceansociety.com>)

สรุป

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันจะมุ่งผลิตสินค้าหรือบริการ ที่มีคุณภาพดี มีกิจกรรมการส่งเสริมการตลาดมากมาย และเข้าถึงลูกค้าได้มากที่สุด คงเป็นกลยุทธ์การตลาดที่อาจจะดูล้าสมัยไปแล้วสำหรับในปัจจุบัน หากเราจะมองหากกลยุทธ์การตลาดสมัยคงหนีไม่พ้น “กลยุทธ์การตลาดสีเขียว : แนวคิดใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” เป็นการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้ความสำคัญกับกระบวนการการผลิต การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และบริการ ตลอดจนเลือกกิจกรรมทางการตลาดที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีจำกัด ไม่เป็นกระหน่ำต่อสิ่งแวดล้อม และยังสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเพียงพอ องค์กรธุรกิจหลายองค์กรต่างให้ความสำคัญและดำเนินธุรกิจภายใต้กรอบแนวคิดตลาดสีเขียวในระดับที่ต่างกันออกไป ไม่ว่าจะเป็นระดับ Green มุ่งเน้นจำหน่ายผลิตภัณฑ์ บริการหรือกระบวนการผลิตสินค้าของตนเองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าองค์กรธุรกิจอื่นระดับ Greener เป็นแนวคิดการตลาดสีเขียวที่มุ่งเน้นผลด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมโดยแท้จริง และระดับ Greenest เป็นแนวคิดการตลาดสีเขียวที่มุ่งเน้นก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่และก่อให้เกิด ความเปลี่ยนแปลงขึ้นในสังคม โดยแต่ละระดับจะมีอิทธิพลต่อผู้บริโภคและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ภายใต้การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix = 4Ps) ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดการตลาดสีเขียว หากองค์กรธุรกิจผลิตสินค้า หรือบริการ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพียงฝ่ายเดียว แต่ผู้บริโภคไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อโลกก็คงไม่มีประโยชน์ ฉะนั้นการเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยลดโลกร้อนด้วยแนวคิด 7R อุปนิสัยในการลดโลกร้อน จะทำให้โลกเราน่าอยู่ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กลุ่มนโยบายและแผน. 7 *Green Habits* : 7 อุปนิสัยสร้างโลกเขียว ...ไม่ต้องเดี๋ยว ทำได้เลย.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://oops.mnre.go.th/kmoops/k1file/1310553389.pdf>.
(วันที่ค้นข้อมูล 15 กรกฎาคม 2555).
- กระดาษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้ http://www.greenoceansociety.com/index.php?option=com_content&view=article&id=127%3A2011-01-20-10-02-34&catid=51&Itemid=82. (วันที่ค้นข้อมูล 18 กรกฎาคม 2555).
- ฉันทมน โพร้พิทักษ์. (2555). การตลาดสีเขียว : กลยุทธ์สร้างสรรค์ และปลูกจิตสำนึก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก http://www.mmthailand.com/mmnew/index.php?option=com_content&Itemid=114&catid=176&id=772&view=article.
(วันที่ค้นข้อมูล 15 กรกฎาคม 2555).
- ลิทธิ ฝรั่งทอง. (2548). กรีนมาร์เก็ตติ้ง กลยุทธ์สร้างจิตสำนึก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.nidambe11.net/ekonomiz/2005q3/article2005july15p9.htm>.
(วันที่ค้นข้อมูล 17 กรกฎาคม 2555).
- สันทนา อมรไชย. ผลิตภัณฑ์สีเขียวเพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://businessconnectionknowledge.blogspot.com/2011/12/2-green-marketing.html>. (วันที่ค้นข้อมูล 18 กรกฎาคม 2555).
- ฮิลล์แอนดอลตัน. (2555). “น้ำทิพย์” พลิกโฉมใหม่ในขวด “อีโค-ครัช” ลดพลาสติก ปิดได้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.thaipr.net/products/38233>.
(วันที่ค้นข้อมูล 14 กรกฎาคม 2555).
- ศิริพร วิษณุภูมิมาชัย. (2553). การตลาดสีเขียว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.vcharkarn.com/vblog/114171/1/2/188086/1>. (วันที่ค้นข้อมูล 12 กรกฎาคม 2555).
- อภิรักษ์ อภิสารธนรักษ์. (2553). *Green Marketing* : การตลาดสีเขียว. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก <http://www.bangkokbiznews.com/>. (วันที่ค้นข้อมูล 12 กรกฎาคม 2555).
- Grundey, D, and Zaharia, RM. (2008). *Sustainable incentives in marketing and strategic greening : the cases of Lithuania and Romania*, Technological and Economic Development, 14(2) : 130-143.

แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง *

Clinical Nursing Practice Guidelines for End Stage Renal Disease Patients with Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis

สุรางค์ วิมลธาดา**

พันเอกหญิง ดร. นงพิมล นิมิตรอนันท์***

บทคัดย่อ

ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่องมักมีภาวะแทรกซ้อนที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลต่อเนื่องพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนมีความรับผิดชอบที่สำคัญในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ เพื่อลดความเสี่ยงจากการเกิดภาวะแทรกซ้อนที่สามารถป้องกันได้ โดยให้การดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลที่พัฒนามาจากหลักฐานเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ผู้ป่วยได้รับการพยาบาลที่เป็นเลิศ ซึ่งเป็นการยืนยันว่าจะเกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้ป่วย บทความนี้ต้องการนำเสนอผลที่ได้จากการศึกษาวิทยานิพนธ์ที่ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้โดยการประยุกต์ใช้รูปแบบกระบวนการใช้ผลงานวิจัยของไอโอวา (The IOWA Model of Evidence based practice to promote of quality of care: Titler et. al., 2001:497 – 509) ร่วมกับหลักการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพของหลักฐานของ เมนิกซ์และไฟเอวท์-โอเวอร์โฮลท์ (Melnik & Fineout-Overholt,

2005) ผลการสืบค้นและคัดสรรผลงานวิจัยสามารถนำมาใช้สร้างเป็นแนวปฏิบัติการพยาบาลได้ 21 เรื่อง ซึ่งตีพิมพ์ระหว่าง ค.ศ.1995 – 2011 ผู้ทำการศึกษาสามารถนำมาใช้เรียบเรียงแนวปฏิบัติการพยาบาลประกอบด้วย 3 ชุดปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ 1) การสอนสุขศึกษาและการให้คำปรึกษา 2) การดูแลแผลช่องทางออกของสายล้างไต และ 3) การดูแลที่บ้าน แนวปฏิบัติดังกล่าวได้รับการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คนตามเกณฑ์การประเมินเครื่องมือเอกรี (AGREE Collaboration, 2001) ผลการประเมินคุณภาพคิดเป็นร้อยละ 81.73 อีกทั้งผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดลงฉันท์มติให้สามารถนำแนวปฏิบัติไปใช้ได้ ผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้ในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ จำนวน 5 ราย ณ โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรสาคร ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2555 พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในบริบทการให้บริการ อีกทั้งทำให้ผู้ป่วยมีความรู้ในการดูแลตนเองและพฤติกรรมดูแลตนเองดีขึ้นภายหลังได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาล

* ผลงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน

** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลกระทุ่มแบน จังหวัดสมุทรสาคร

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำแนวปฏิบัติในการดูแลและครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย การดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ไปให้อย่างเป็นระบบ โดยสนับสนุน อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้ป่วย

Abstract

The End - stage renal disease patients with continuous ambulatory peritoneal dialysis often have complication need to continuing care. Community nurse practitioner takes responsibility of risk factor reduction. Using a clinical nursing practice guideline which is one method to provide best nursing care. It confirms good outcomes for clients. This article is a summarize part of thesis in Master of Nursing Science Program. The purpose of study was to develop of clinical nursing practice guideline for these patients. The IOWA model of evidence - base practice to promote quality care (2001) was used as a framework of study. Based on the literature, the quality of scientific evidence was considered following the criteria suggested by Melnyk & Fineout-Overholt (2005). The results revealed that the CNPG analysis of 21 relevant research studies published between years 1995 - 2011. The CNPG consisted of 3 sets of guideline which

were: 1) Health education and health counseling, 2) Exit site care, and 3) Home health care. The CNPG was validated by 5 experts by using criteria for Appraisal of Guideline for Research and Evaluation (AGREE, 2001). The appraisal result was 81.73% in the domain score and usage. The CNPG was tested in April 2012 with five patients at a secondary level hospital in Samut -Sakhorn province. The results revealed that the CNPG could be applied in the context of home-based care service system. Moreover, these patients gained higher knowledge of self-care and improved self-care behaviors after receiving nursing care service through this CNPG.

The researcher recommends that this guideline should be utilized for caring the CAPD patients as a system and support family involvement in patient care effectively, in order to enhance quality of life of the CAPD patients.

บทนำ

โรคไตเรื้อรังเป็นภาวะที่มีการทำงานของไตบกพร่อง ติดต่อกันเป็นเวลานาน 3 เดือน ขึ้นไป ไม่สามารถคืนสู่สภาพปกติได้ ถึงแม้จะได้รับการแก้ไขสาเหตุที่ทำให้เกิดการทำลายไตในระยะเริ่มแรกแล้ว แต่การเสื่อมของไตยังคงดำเนินไปเรื่อยๆ เนื่องจากหน่วยไตจะถูกทำลายไปจนกระทั่งหน่วยไต ที่เหลือไม่สามารถ

ทำงานชดเชยส่วนที่เสียไปได้ อาการของโรคไตเรื้อรัง จะเริ่มเมื่อน้ำที่ของไตเสียมากกว่าร้อยละ 90 หากอัตราการกรองของไตลดลงเหลือน้อยกว่าร้อยละ 5 - 10 ของปกติ หรือ มีค่าซีรัมครีเอตินิน (Serum creatinine) ในเลือดสูงกว่าร้อยละ 10 จนเข้าสู่ระยะไตวายเรื้อรังระยะสุดท้าย (End-stage renal disease: ESRD) เมื่อไตเสียหายที่ในการกรองของเสีย การรักษา

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ความสมดุลของน้ำ เกลือแร่และกรด - ด่าง ตลอดจนการสังเคราะห์ฮอร์โมนและวิตามินดี ส่งผลกระทบต่อการทำงานของอวัยวะระบบต่างๆ ภายในร่างกาย ซึ่งต้องทำงานประสานกัน ผู้ป่วยอาจจะมีอาการตั้งแต่เล็กน้อยถึงรุนแรง กระทั่งคุกคามชีวิตของผู้ป่วยได้ (สมชาย เข้มมอ่อง, 2551: 1-6) หลักการรักษาโรคไตเรื้อรังนั้น มีแนวทางการรักษา 2 ประการ คือ การรักษาเพื่อชะลอการเสื่อมของไต และการบำบัดทดแทนภาวะไตวาย (Renal replacement therapy) ซึ่งปัจจุบันมี 3 วิธี คือ การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Hemodialysis: HD) การล้างไตทางช่องท้อง (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis :CAPD) และการผ่าตัดปลูกถ่ายไต (Kidney Transplantation : KT) (เกื้อเกียรติ ประดิษฐ์พรศิลป์, 2551 : 45)

จากนโยบายของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ได้มีการขยายการบริการรักษาพยาบาลในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ หรือที่รู้จักในนาม “โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค” ให้ครอบคลุมผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ต้องการการบำบัดทดแทนไต ซึ่งสนับสนุนการรักษาด้วยการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง (เกรียง ตั้งสง่า, 2551: 62) แม้ว่าการรักษาด้วยวิธีดังกล่าว จะทำให้อาการของโรคไตวายเรื้อรังดีขึ้น แต่ก็ไม่ได้ทำให้หน้าที่ของไตดีขึ้นทั้งหมด ผู้ป่วยยังคงต้องเผชิญกับภาวะเจ็บป่วยเรื้อรัง และความยุ่งยากในวิธีการรักษา ซึ่งเน้นการดูแลตนเองสูงกว่าปกติ ทั้งในเรื่องการปฏิบัติตนตามแนวทางการรักษา การเปลี่ยนน้ำยาเข้า-ออกวันละ 3-4 ครั้ง การควบคุมอาหาร การดูแลตนเองเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น การที่ผู้ป่วยจะประสบความสำเร็จในการรักษา ได้นั้น จึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือในการรักษาและความเข้าใจในการดูแลตนเองเป็นสำคัญ เพราะหากผู้ป่วยมีพฤติกรรมที่แสดงความเบื่อหน่าย ความท้อแท้ในการรักษา จนเกิดความพรัองในการดูแลตนเองย่อมส่งผลให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น เกิดภาวะเยื่อช่องท้องอักเสบ (Peritonitis) การติดเชื้อบริเวณ

ช่องทางออกของสาย (Exit site infection) ภาวะน้ำเกิน การสูญเสียการดั่งน้ำของเยื่อช่องท้อง (Ultrafiltration failure) การสูญเสียโปรตีน (Protein loss) การปวดหลัง (Back pain) การดูแลตนเองของผู้ป่วยเป็นสิ่งจำเป็นต่อการควบคุมอาการของโรคและภาวะแทรกซ้อน อีกทั้งยังมีความสำคัญต่อการป้องกันอันตราย และภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ป่วย การสนับสนุนให้ผู้ป่วยมีศักยภาพในการดูแลตนเอง จึงเป็นการช่วยให้ผู้ป่วยสามารถดำรงชีวิตได้ด้วยการมีสุขภาพ และมีความเป็นอยู่ที่ดีตามขีดความสามารถและข้อจำกัดทางสุขภาพที่มีอยู่ให้ได้มากที่สุด (ชูชัย ศรธานี, 2551 : 28)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การดูแลผู้ป่วยไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง ผู้ป่วยหรือผู้ดูแลจำเป็นต้องมีความรู้มีทักษะและมีแหล่งประโยชน์ช่วยเหลือทางสังคมเพื่อให้ผู้ป่วยและผู้ดูแลสามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในประเทศไทยและต่างประเทศพบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยซีเอฟดีมากมายแต่ยังขาดการรวบรวม การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พบว่า ยังขาดแนวปฏิบัติในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง ที่ได้มาจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ ผลการวิจัยและหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ดังนั้น แนวปฏิบัติการพยาบาล (Clinical nursing practice guideline) จึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยตัดสินใจของผู้ให้บริการด้านสุขภาพ สามารถดูแลผู้ป่วยได้เหมาะสมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเกิดผลลัพธ์ทางการพยาบาล (Nursing outcome) สูงสุด ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้พัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อแนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง (CAPD)

2. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

2.1 ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ได้รับการดูแลต่อเนื่องที่มีคุณภาพ

2.2 เป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD อย่างต่อเนื่องที่บ้าน

2.3 เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ที่ได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์

3. ขอบเขตในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้

3.1 ปัญหา/กลุ่มโรค ที่ได้รับการบำบัดดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ โรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายและการรักษาด้วยการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง

3.2 กลุ่มประชากรหรือบุคลากรที่มีส่วนร่วมในการสร้างแนวปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ นักศึกษา (ผู้วิจัย) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน อายุรแพทย์ ประจำคลินิกโรคไต ส่วนผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล คือ พยาบาลที่ทำหน้าที่ดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้และพยาบาลผู้ให้การดูแลที่บ้าน

3.3 ประชากรเป้าหมาย คือ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ในโครงการของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่มารับการติดตามการรักษาหลังการวางสายล้างไตแล้ว

4. นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในแนวปฏิบัติการพยาบาล

4.1 แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง หมายถึง เอกสารที่

เป็นข้อความแสดงกิจกรรมการพยาบาลที่พัฒนามาจากหลักฐานเชิงประจักษ์และจากการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ ประกอบด้วย การดูแลแผลช่องทางออกของสายล้างไต เทคนิคปลอดเชื้อ การเปลี่ยนถ่ายน้ำยาล้างไต การควบคุมอาหารและน้ำ การใช้ยาที่บ้าน การป้องกันภาวะแทรกซ้อนและการสังเกตอาการและการแก้ไขภาวะผิดปกติเบื้องต้นที่อาจเกิดขึ้น โดยมีเป้าหมายในการส่งเสริมศักยภาพการดูแลตนเองของผู้ป่วยเมื่ออยู่ที่บ้าน

4.2 ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง หมายถึง ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย ที่มีค่าอัตราการกรองของไต (Glomerular filtration rate : GFR) ต่ำกว่า 15 มิลลิลิตรต่อนาทีต่อพื้นที่ผิวกาย 1.73 ตารางเมตร มีค่าระดับซีรัมครีเอตินินในเลือด 3-5 มิลลิกรัมต่อเดซิลิตร และได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง (Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis: CAPD) ตามโครงการบริการบำบัดทดแทนไตของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ซึ่งมารับบริการตามนัด ณ คลินิกโรคไต

4.3 ความรู้ในการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD หมายถึง ความจำและความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลสำคัญในการดูแลตนเอง ประกอบด้วย การดูแลแผลช่องทางออกของสายล้างไต เทคนิคปลอดเชื้อการเปลี่ยนถ่ายน้ำยาล้างไต การควบคุมอาหารและน้ำ การใช้ยาที่บ้าน การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การออกกำลังกาย การดูแลด้านอารมณ์ และการมาตรวจตามนัด ความรู้ที่สามารถประเมินได้ด้วยแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม

4.4 พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติกิจกรรมของผู้ป่วยซึ่งเอื้อดี ที่ผ่านการเรียนรู้จากผู้วิจัยตามแนวปฏิบัติการพยาบาล เพื่อควบคุม

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

อาการของโรคไม่ให้เกิดการดำเนินโรครุนแรงเพิ่มขึ้น และป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น พฤติกรรมการดูแลตนเอง นี้สามารถประเมินได้จาก แบบประเมินพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการ ทบทวนวรรณกรรม

5. ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการใช้แนวปฏิบัติการ พยาบาล

5.1 ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD มีความรู้ที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมการดูแลตนเองที่เหมาะสมขณะอยู่ที่บ้าน

5.2 ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ได้รับการดูแลตามแนวปฏิบัติการพยาบาลที่เป็นไปใน แนวทางเดียวกัน

5.3 ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อนที่สามารถป้องกันได้ เช่น แผลติดเชื้อ การติดเชื้อทางเยื่อช่องท้อง ภาวะน้ำเกิน รวมทั้งสามารถสังเกตอาการผิดปกติและแก้ไข เบื้องต้นได้

6. กระบวนการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

6.1 การค้นหา และคัดเลือกหลักฐาน เชิงประจักษ์ ผู้วิจัยทำการสืบค้นข้อมูลการวิจัยจากฐาน และแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่แนวปฏิบัติ (Guideline) งานวิจัยด้วยการวิเคราะห์ เมตา (Meta analysis) หลักฐานจากงานวิจัยเชิงทดลองที่มีการสุ่ม และมีกลุ่มควบคุมที่ออกแบบการวิจัยอย่างดี อย่างน้อย 1 เรื่อง (Randomized controlled trial:RCT) งานวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi experimental study) โดยเลือกงานวิจัยและวรรณกรรมที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ ค.ศ.1995 - 2011 หรือ พ.ศ. 2538-2554 ค้นหาหลัก ฐานจากระบบฐานข้อมูล (Database) ได้แก่ www.guideline.gov,www.joannabriggs.au, Google Scholar, CINAHL, PUBMED,

ProQuest, Thailist Digital Collection นอกจากนี้ ยังสืบค้นจากเอกสารอ้างอิงและสืบค้นจาก แหล่งข้อมูลการวิจัยของมหาวิทยาลัยต่างๆ ผลของการ สืบค้น ได้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidences) เป็น งานวิจัยที่ตรงประเด็นการศึกษาทั้งสิ้น 21 เรื่อง คำสำคัญที่ใช้ในการสืบค้น ได้แก่

- คำสืบค้นภาษาไทย ได้แก่ แนวปฏิบัติการ พยาบาล/ผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้าย/การล้างไต ทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง

- คำสืบค้นภาษาอังกฤษ (Key words) ได้แก่ Clinical nursing practice guideline/ End - stage renal disease patient/ Continuous Ambulatory Peritoneal Dialysis

6.2 แนวทางในการเลือกหรือคัดสรรหลักฐาน เชิงประจักษ์/งานวิจัย ผู้วิจัยใช้หลักการ PICOT (Sackett et. al, 1997 cited in Craig, Smyth & Mullally, 2002:23-24) ซึ่งประกอบด้วย

P: Patient population or problem (ประชากร) หมายถึง การเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การดูแลผู้ป่วยซีเอฟทีที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้าง ไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง

I: Intervention or area of interest (การปฏิบัติ) หมายถึง การเลือกงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับวิธีการดูแลหรือกิจกรรมการดูแลของพยาบาล สำหรับผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ที่ได้รับ การรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง

C: Comparison intervention (การ เปรียบเทียบการปฏิบัติ) หมายถึง การเปรียบเทียบ วิธีการที่หลากหลายในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษา ด้วยวิธี CAPD เพื่อความเหมาะสมกับบริบทของ โรงพยาบาลในการให้การติดตามดูแลต่อเนื่อง

O: Outcome (ผลลัพธ์) หมายถึง ผลที่ได้จากการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วย ที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD ที่รักษาด้วยวิธีการ ล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง

T: Time (เวลา) หมายถึง การกำหนด ช่วงระยะเวลาการค้นหาวิจัย หรือบทความทาง วิชาการที่เผยแพร่ในช่วงปี ค.ศ. 1995 - 2011 เนื่องจากแนวทางปฏิบัติยังไม่มีการพัฒนาอย่าง แพร่หลายทำให้หลักฐานเชิงประจักษ์มีจำนวนไม่มาก จึงจำเป็นต้องขยายช่วงเวลาในการค้นหาวิจัย ดังกล่าว

6.3 การวิเคราะห์หลักฐานเชิงประจักษ์ มี 2 หลักเกณฑ์ ดังนี้

6.3.1 เกณฑ์ในการประเมิน คุณภาพและระดับความน่าเชื่อถือของหลักฐาน (Strength of evidence) ของเมลินิคและไฟเอท์ โอเวอร์ฮอลท์ (Melnyk & Fineout - Overholt,

2005: 31-32) ซึ่งแบ่งเป็น 7 ระดับ (Level) เรียงลำดับคุณภาพจากมากไปน้อย กล่าวคือ ระดับ 1 เป็นรายงานการวิจัยหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือสูงสุด ได้แก่ การวิจัยเชิงอภิมาน (Meta-analysis) ส่วนหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือน้อยที่สุด ได้แก่ บทความทางวิชาการ เอกสารหรือตำราที่แต่งโดยนักวิชาการ (โดยไม่ผ่านการ ทดสอบด้วยกระบวนการวิจัย)

การวิเคราะห์ สังเคราะห์และพิจารณาความ เป็นไปได้ของการนำไปใช้ทางคลินิกตามเกณฑ์ที่กำหนด ได้นำเสนอในรูปของตาราง ดังแสดงตัวอย่างบางส่วน ดังนี้

เรื่องที่ 1 : ประสิทธิภาพทางคลินิกของวิธีต่างๆ ในการดูแลบริเวณทางออกของสายที่ใช้ในการระบายของเสีย ออกจากเยื่อช่องท้อง (Clinical Effectiveness of different approaches to peritoneal dialysis catheter exit-site care)

ผู้วิจัย (ปี) : แพลโดย ดร.โรจน์ย์ จินตนาวัฒน์ (2547)

รูปแบบการวิจัย : การทบทวนรายงานการศึกษารจัดการของบริเวณปลายสายทางออก

ระดับหลักฐาน : ระดับ 1

หัวข้อ	รายละเอียด
วัตถุประสงค์งานวิจัย	ทบทวนรายงานการศึกษาการจัดการของบริเวณปลายสายทางออกเพื่อระบุ ประเมิน และสรุปผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่นำมาใช้ในการป้องกันการติดเชื้อบริเวณปลายทางออกของสาย
กลุ่มตัวอย่าง	รวบรวมรายงานการศึกษาในผู้ป่วย CAPD เลือกการศึกษาแบบการทดลองแบบสุ่มและควบคุม (Randomized controlled trials : RCT)
ผลการศึกษา / ข้อค้นพบ	กิจกรรมที่นำมาใช้ในการดูแลบริเวณปลายทางออกของสาย แบ่งได้ 4 ชนิด คือ 1) การใช้ยาปฏิชีวนะ 2) การใช้สารยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรค 3) ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในการทำลายเชื้อโรค 4) การใช้ผ้าปิดแผล (Dressing) 1) การป้องกันโดยการใช้น้ำยาล้าง mupirocin ทาบริเวณทางออกของสายอาจช่วยลดความเสี่ยงของการติดเชื้อ <i>Staphylococcus aureus</i> บริเวณดังกล่าวได้ (ระดับ 3.3) 2) Povidine – iodine ที่ทาบริเวณทางออกของสาย อาจจะมีผลช่วยลดอัตราการติดเชื้อบริเวณดังกล่าวได้นานถึง 140 วัน หลังจากเริ่ม ทำการระบายของเสียออกทางเยื่อช่องท้อง หลังจากนั้นประเมินประสิทธิผลของการรักษาไม่ชัดเจน (ระดับ 2) 3) ไม่แนะนำให้ใช้แหวนเงิน (Silver ring) วางรอบสายบริเวณทางออกของสาย เพื่อป้องกันหรือลดการติดเชื้อบริเวณดังกล่าวหรือการอักเสบของเยื่อช่องท้อง (ระดับ 2) บริเวณทางออกของสาย เพื่อป้องกันหรือลดการติดเชื้อบริเวณดังกล่าวหรือการอักเสบของเยื่อช่องท้อง (ระดับ 2)
ข้อเสนอแนะ	การทบทวนอย่างเป็นระบบนี้ชี้ให้เห็นช่องว่างของความรู้ที่มีอยู่เกี่ยวกับการดูแลบริเวณทางออกของสายในผู้ป่วย PD ดังนั้นการศึกษาแบบ Long term RCT ที่มีกำลังเพียงพอ ร่วมกับการ Blinding ทั้งผู้ที่เก็บรวบรวมข้อมูลและกลุ่มตัวอย่างจึงมีความจำเป็น เพื่อให้ทราบประสิทธิผลของยาปฏิชีวนะ การยับยั้งการเจริญเติบโตของเชื้อโรคและวิธีการทำความสะอาดและปิดบริเวณทางออกของสายในผู้ป่วย PD
ผลการวิเคราะห์เพื่อการนำไปใช้	วิธีการทำความสะอาดและการปิดแผลบริเวณทางออกของสายหรือลดการอักเสบของเยื่อช่องท้อง การดูแลผู้ป่วยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางคลินิกและความสนใจของแพทย์

6.3.2 การประเมินงานวิจัยเพื่อนำไปใช้ตามเกณฑ์ของ โพลิต เบคและฮังเลอร์ (Polit, Beck, & Hungler, 2001: 444-450) ประกอบด้วย ปัจจัย 3 ประการ คือ 1) ความสอดคล้องของงานวิจัยกับปัญหาทางคลินิก (Clinical relevance) 2) การมีความหมายในเชิงศาสตร์ (Scientific merit) และ 3) แนวโน้มที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติได้ (Implementation potential) สำหรับการประเมินงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประเมินจากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มาจากการสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมด โดยการอ่านงานวิจัยแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ สกัดเนื้อหาที่สำคัญในแต่ละเรื่อง พิจารณาใส่ตารางอันประกอบด้วย ผู้ศึกษา ปีที่ศึกษา กลุ่มประชากรที่ศึกษา สารสำคัญที่ค้นพบจากงานวิจัยและการนำไปใช้ หลังจากนั้น นำข้อความที่สกัดได้มาสร้างแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง ทั้งนี้ พิจารณาเกณฑ์ 3 ประการ ได้แก่ 1) ความสอดคล้องของงานวิจัยกับปัญหาทางคลินิก 2) การมีความหมายในเชิงศาสตร์ หลักฐานเชิงประจักษ์ที่คัดเลือกมามีความน่าเชื่อถือ และ 3) การเทียบเคียงความรู้ที่ได้จากหลักฐานเชิงประจักษ์สู่การปฏิบัติในสถานการณ์จริง รวมทั้งประโยชน์ ความคุ้มค่าคุ้มทุนเมื่อนำไปใช้ (Cost-benefit ratio)

6.4 วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์หลักฐานการวิเคราะห์หลักฐานในการทบทวนหลักฐานโดยผู้สร้างแนวปฏิบัติ ในส่วนของงานวิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อเสนอที่ได้จากงานวิจัย แต่ละเรื่อง ลงในตาราง จากนั้นนำมาวิเคราะห์และนำผลการวิเคราะห์มาสังเคราะห์ เพื่อใช้พัฒนาแนวทางการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้

6.5 วิธีการตรวจสอบความแม่นยำตรงของแนวปฏิบัติการพยาบาล แนวปฏิบัติการพยาบาลที่สร้างขึ้นได้รับการตรวจสอบความตรงโดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความครอบคลุมของเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ตามเกณฑ์เครื่องมืออะกรี (The Appraisal of Guideline for Research and

Evaluation Instrument: AGREE Instrument, 2001; ศากุล ช่างไม้, 2549: 15-19) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

6.6 โครงการนำร่องเพื่อทดลองใช้แนวปฏิบัติกับผู้ป่วยซีเอฟดี ที่มารับการติดตามการรักษาต่อเนื่อง ที่คลินิกโรคไต หน่วยงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลกระทุ่มแบน จำนวน 5 ราย โดยผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของแนวปฏิบัติ ทั้งนี้ เนื่องจากโรงพยาบาลนี้ยังไม่มีแนวทางการดูแล/การพยาบาลผู้ป่วยกลุ่มนี้ที่ชัดเจนโดยเฉพาะการประยุกต์จากหลักฐานเชิงประจักษ์หรือผลงานวิจัย การให้บริการแก่ผู้ป่วยกลุ่มนี้จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกวิชาชีพที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการบูรณาการทั้งองค์ความรู้ สมรรถนะของบุคลากรและแหล่งประโยชน์ ตลอดจนการประสานงานอย่างเป็นระบบระหว่างสถานบริการในชุมชนระดับต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพบริการ และสร้างหลักประกันให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลต่อเนื่องที่ได้มาตรฐาน และยังคงค่าใช้จ่ายในการดูแลระยะยาวที่เกิดจากการกลับเข้ารักษาในโรงพยาบาลซ้ำ (Re - admission) จากภาวะแทรกซ้อนที่ป้องกันได้

7. เนื้อหาของแนวปฏิบัติการพยาบาลและขั้นตอนการนำไปใช้ (Recommendation)

เมื่อผู้วิจัยคัดสรรงานวิจัยซึ่งเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ตามขั้นตอนดังกล่าวแล้วนำมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี การล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง ประกอบด้วยแนวปฏิบัติ 3 เรื่อง คือ

7.1 การสอนสุขศึกษาและการให้คำปรึกษา (Health education and health counseling)

7.2 การดูแลแผลช่องทางออกของสายล้างไต (Exit site care)

7.3 การดูแลที่บ้าน (Home health care) ดังมีรายละเอียดของแนวปฏิบัติ ดังนี้

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

เรื่องที่ 1 การสอนสุขศึกษาและการให้คำปรึกษา

วัตถุประสงค์

1. ผู้ป่วยและญาติผู้ดูแล มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการดูแลตนเอง
2. ผู้ป่วยและญาติผู้ดูแล ได้ค้นพบแนวทางแก้ปัญหาและส่งเสริมการปรับตัว

กิจกรรมการพยาบาล ประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย คือ

1.1 การสอนสุขศึกษา (Health education) (Level 1 : Bernardini, Price & Figueiredo, 2006; Level 3 : นุชจริย รัตนประภาศิริ, 2539; ปานจิตต์ เอี่ยมสำอาง, 2546; สุนันทา ครองยุทธ, 2547; วิมลรัตน์ ผลงาม, 2549; กนกวรรณ พูนพานิชย์, 2549; Cook, 1995)

1) พยาบาลต้องสอนสุขศึกษาแก่ผู้ป่วย โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (Adult learning) โดยคำนึงถึงพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์เดิมและความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน/ผู้ป่วยที่เป็นผู้ใหญ่

2) เนื้อหาในการสอน ประกอบด้วยหัวข้อ ดังนี้ ความรู้เรื่องโรคไตเรื้อรัง การล้างไตทางช่องท้อง ชนิดต่อเนื่อง การดูแลแผลช่องทางออกของสาย การล้างมือที่ถูกวิธีและเทคนิค ปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับการเปลี่ยนน้ำยาล้างไต การเปลี่ยนน้ำยาล้างไต การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การควบคุมอาหารและน้ำ การพักผ่อน การแก้ไขปัญหาฉุกเฉิน การบริหารยาฉีดและยารับประทาน การจัดการขยะติดเชื้อ การมาตรวจตามนัด

3) รูปแบบการสอนสุขศึกษา

- การสอนสุขศึกษารายบุคคล (Individual health education)

- การสอนสุขศึกษาแบบกลุ่มหรือการอภิปรายกลุ่ม (Group health education or group discussion) โดยจัดผู้ป่วยเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5-7 คน ใช้เวลาสอนสุขศึกษา 1 - 1½ ชั่วโมง การอภิปรายกลุ่มแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะ

การสร้างสัมพันธภาพ ระยะดำเนินการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยแสดงความคิดเห็น รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองช่วยกันหาวิธีแก้ไขปัญห และ ระยะสิ้นสุดการทำกลุ่ม เป็นการสรุปปัญหาอุปสรรคและแนวทางการแก้ไขปัญห

4) สื่อการสอน ใช้สื่อการสอนหลากหลายที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ และเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้ป่วย เช่น วีดิทัศน์ คู่มือการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้าน หุ่นจำลอง อุปกรณ์การสาธิต หรือการสอนแสดง การใช้รูปภาพ ภาพพลิก และคู่มือการดูแลผู้ป่วย

1.2 การให้คำปรึกษาทางสุขภาพแบบกลุ่ม (Group health counselling) มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างสัมพันธภาพและการเข้าใจตนเอง

1) สมาชิกกลุ่มแนะนำตนเอง

2) ผู้ให้คำปรึกษา กระตุ้นให้สมาชิกกลุ่ม อภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่พบจากการล้างไตทางช่องท้อง ชนิดต่อเนื่อง และสำรวจความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับประเด็นปัญหานั้นๆ

3) ผู้ให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้เพิ่มเติม และหรือตอบคำถามเพื่อแก้ไขประสบการณ์ที่ไม่เหมาะสม

4) ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ร่วมกันสรุปแนวทางการแก้ปัญหาหรือ การจัดการกับปัญหา รวมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย

5) ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ตกลงการนัดหมายครั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การเปิดเผยปัญหา ร่วมวิเคราะห์ปัญหา และหาวิธีแก้ไข

1) ผู้ให้คำปรึกษา กล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม

2) ผู้ให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่ม ซักถามปัญหาซึ่งกันและกัน เพื่อรับรู้ปัญหาร่วมกัน พร้อมทั้งจะทำหน้าที่ช่วยเหลือให้กำลังใจแก่กัน

3) ผู้ให้คำปรึกษา ติดตามความก้าวหน้าของการแก้ปัญหาและ/การเผชิญปัญหาการตอบปัญหา การให้ข้อมูลความรู้ที่สมาชิกกลุ่มต้องการเพิ่มเติม

4) ผู้ให้คำปรึกษา กระตุ้นให้สมาชิกคนอื่นๆ ร่วมปรึกษาหารือ วิเคราะห์ปัญหาอย่างกว้างๆ หลังจากนั้นร่วมอภิปรายกันว่าวิธีการใด เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับเจ้าของปัญหามากที่สุด ให้เจ้าของปัญหาพิจารณาตัดสินใจเลือกวิธีที่ตนต้องการนำไปใช้แก้ไขปัญหา

5) ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ร่วมกันสรุปการให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย รวมทั้งการนัดหมายครั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนแก้ไขปัญหาและการปฏิบัติตามแผน

1) ผู้ให้คำปรึกษา กล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม ให้สมาชิกทบทวนประเด็นจากการอภิปรายครั้งที่แล้ว และผลที่สมาชิกกลุ่มได้นำไปทดลองปฏิบัติจริง หากมีปัญหาในเชิงปฏิบัติ ให้สมาชิกกลุ่มช่วยเสนอแนวทางปรับแผนการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2) ผู้ให้คำปรึกษา กล่าวเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ เสนอปัญหาของตนเองที่ต้องการให้กลุ่มช่วยเหลือ ให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาค้างต่อไป

3) ผู้ให้คำปรึกษา เป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปด้วยดีกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มร่วมแสดงความคิดเห็น หาแนวทางแก้ไขปัญห และเลือกวิธีที่จะนำไปปฏิบัติร่วมกัน

4) ผู้ให้คำปรึกษาและสมาชิกกลุ่ม ร่วมกันสรุปการให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัย นัดหมายครั้งต่อไป

ขั้นตอนที่ 4 การยุติการให้คำปรึกษาและการประเมินผล

1) ผู้ให้คำปรึกษา กล่าวต้อนรับสมาชิกกลุ่ม ชี้แจงให้สมาชิกทราบว่า การให้คำ ปรึกษาครั้งนี้ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เล่าเรื่องถ่ายทอดความรู้สึกของตนต่อกลุ่ม

2) ผู้ให้คำปรึกษา ให้สมาชิกกลุ่มร่วมสรุปวิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ของสมาชิกแต่ละคน เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาต่อไปในการดำเนินชีวิตได้

3) ผู้ให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อสงสัยต่างๆ เกี่ยวกับความคลุมเครือในการเจ็บป่วย ความซับซ้อนในการรักษาและระบบการดูแลความรู้และข้อมูลต่างๆ ตลอดจนข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับภาวะความเจ็บป่วย

4) ผู้ให้คำปรึกษา ให้สมาชิกแต่ละคนเสนอผลการเข้ากลุ่ม อภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้สึกต่างๆ ที่ได้รับจากกลุ่ม

5) ผู้ให้คำปรึกษา กล่าวขอบคุณสมาชิกและปิดการให้คำปรึกษากลุ่ม

เรื่องที่ 2 การดูแลแผลช่องทางออกของสายล้างไต (Exit site care)

(Level 1 : The Joanna Briggs Institute, 2004; Nephrology Dialysis Transplantation, 2005; Piraino, Bernardini & Bender, 2008; Level 2: Luzar, 1990; Level 4 : Kailash, et.al., 1994)

วัตถุประสงค์

1. ป้องกันการติดเชื้อของช่องทางออกของสายล้างไต

2. ส่งเสริม และให้ความรู้ในการดูแลแผลช่องทางออกของสายล้างไตที่ถูกต้อง

กิจกรรมการพยาบาล

2.1 ประเมินลักษณะของการติดเชื้อ ดังนี้

1) การติดเชื้อช่องสายออก (Exit site infection) คือ มีหนองออกจากแผลช่องทางออกของสาย (Purulent draining) การติดเชื้อของผิวหนังและโพรง บริเวณช่องสายออกรวมถึงตำแหน่งคัฟฟ์ตัวนอก (Superficial cuff)

2) การติดเชื้อของอุโมงค์ (Tunnel infection) หมายถึง การติดเชื้อของส่วนที่เกิดขึ้นรอบๆ เนื้อเยื่อตามแนวของสายล้างช่องท้องที่อยู่ระหว่างคัฟฟ์ (Cuff) ตัวนอกและคัฟฟ์ (Cuff) ตัวใน อาจจะมีหรือไม่มีสิ่งคัดหลั่ง และผลเพาะเชื้อได้ผลบวก

3) การติดเชื้อทางเยื่อช่องท้อง (Peritonitis) คือ มีผลการตรวจเพาะเชื้อบวจากสารน้ำที่ระบายออก

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

จากเย็บช่องท้องในผู้ป่วยที่ไม่มีอาการแสดง หรือ มีผลการตรวจเพาะเชื้อบวจากสารน้ำที่ระบายออกจากเย็บช่องท้องในผู้ป่วยที่อาการแสดง เช่น มีไข้ปวดท้อง ร่วมกับสารน้ำที่ระบายออกจากช่องท้องขุ่น (The Joanna Briggs Institute, 2004)

2.2 ประเมินอาการของการติดเชื้อที่แผลหน้าท้อง มีอาการ ดังนี้

- 1) บวมแดงรอบ ๆ แผลหน้าท้อง
- 2) ปวดเมื่อสัมผัสบริเวณผิวหนังรอบท่อลำไส้
- 3) มีหนองหรือเลือดไหลออกจากแผลที่หน้าท้อง
- 4) ปวดเมื่อสัมผัสบริเวณผิวหนังรอบ ๆ ท่อลำไส้ แสดงว่ามี การติดเชื้อบริเวณใต้ผิวหนังรอบบริเวณท่อลำไส้

2.3 การดูแลแผลช่องทางออกของสาย

- 1) ทำความสะอาดวันละ 2 ครั้ง เช้า - เย็น หลังอาบน้ำ โดยขณะอาบน้ำใช้สบู่เหลวอ่อนๆ หรือสบู่เด็กฟอกล้างให้ทั่ว แล้วล้างน้ำสะอาดและซับให้แห้ง
- 2) ทำความสะอาดรอบแผลช่องทางออกของสาย วันละ 2 ครั้ง หรือหลังอาบน้ำทุกครั้ง และยึดสายให้ติดกับผนังหน้าท้อง แล้วรองผ้าก๊อชไว้ใต้สายเพื่อไม่ให้เสียดสีกับผิวหนัง กรณีแผลก้ำกึ่ง หรือแผลติดเชื้อ ใช้น้ำยาโพวิดีน (Povidine) แล้วเช็ดตามด้วยน้ำเกลือออร์มัล กรณีแผลลักษณะปกติให้ใช้น้ำเกลือออร์มัล

2.4 การให้ข้อมูลการดูแลแผลช่องทางออกของสายในระยะหลังวางสายลำไส้ถึง 2 สัปดาห์แรก ดังนี้

- 1) ในระยะหลังวางสายลำไส้ รมัควางไว้ไม่ให้แผลเปียกน้ำ และยังไม่ต้องเปิด ผ้าก๊อชเพื่อทำแผล
- 2) การดูแลแผลหลังวางสาย ต้องดูแลด้วยเทคนิคปลอดเชื้อจนกว่าจะเข้าสู่ระยะ การหายของแผล ต้องมีการตรึงสายเพื่อป้องกันการกระแทกกระเทือนและการมีเลือดออก

3) ดูแลแผลไม่ให้แผลเปียกน้ำในช่วงหลังวางสาย ส่วนระยะที่เริ่มมีการหายของแผล แนะนำให้ผู้ป่วยทำแผลวันละครั้ง

4) ใช้ยาครีมมิวพิโรซิน (Mupirocin) หรือเจนตามัยซิน (Gentamycin) ตามแผนการรักษาของแพทย์ เพื่อลดการติดเชื้อช่องทางออกของสาย แต่อย่างไรก็ตามต้องมีการเพาะเชื้อ

5) ทำแผลวันละ 1 ครั้งหลังมีการหายของแผล

6) ใช้เทคนิคปลอดเชื้อในการทำแผล

2.5 การให้ข้อมูลในการดูแลแผลช่องทางออกของสายขณะอยู่ที่บ้าน

1) ปกติต้องทำความสะอาดแผลหน้าท้อง และช่องรอยต่อระหว่างสายยางหน้าท้องกับสายส่งน้ำยาเป็นประจำทุกวันเวลาเช้าหลังอาบน้ำ และทุกครั้งที่มีน้ำซึมเปื้อนผ้าก๊อชปิดแผล หรือสกปรก ต้องสังเกตปากแผลหน้าท้องทุกครั้ง ถ้าปากแผลมีอาการเจ็บ มีลักษณะบวมแดง ร้อน มีน้ำเหลือง มีน้ำหนอง หรือเลือดออก ให้รีบมาพบแพทย์โดยด่วน

2) ผู้ป่วยสามารถอาบน้ำจากฝักบัว หรือชักน้ำอาบราดตัวได้ แต่ไม่ควรแช่น้ำในอ่างอาบน้ำ และให้รีบทำแผลทันทีหลังอาบน้ำเสร็จ

3) ในกรณีที่ผู้ป่วยต้องการว่ายน้ำก็สามารถทำได้ แต่ต้องปรึกษาแพทย์เป็นการเฉพาะ เพราะจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์พิเศษปิดแผลไม่ให้น้ำเข้าไปได้ ทั้งนี้ห้ามว่ายน้ำในแม่น้ำลำคลองเด็ดขาด

4) ต้องเตรียมอุปกรณ์ในการทำแผลให้พร้อมก่อนเริ่มทำแผล และทำในสถานที่สะอาดเช่นเดียวกับการเปลี่ยนน้ำยา

5) ผู้ทำแผลต้องล้างมือ และสวมผ้าปิดปาก - จมูก ก่อนทำแผลทุกครั้ง

6) ควรตรึงสายลำไส้ทางหน้าท้องให้แน่นเพื่อหลีกเลี่ยงการดึงรั้งของสาย และป้องกันการระคายเคืองบริเวณแผลหน้าท้อง ซึ่งเป็นสาเหตุของการติดเชื้อ

7) ห้ามรัดเข็มขัดบริเวณแผลหน้าท้อง เพราะจะทำให้เกิดการอักเสบ และติดเชื้อได้ง่าย

8) ห้ามใช้ครีม โลชั่น แป้ง ยาหม่อง หรือน้ำมันนวด ทาแผลหน้าท้อง

9) ห้ามใช้น้ำยาอื่นๆ นอกเหนือจากแพทย์สั่งในการทำความสะอาดแผลหน้าท้อง และสายส่งน้ำยา

2.6 ฝึกทักษะการทำแผล โดยการสอนแสดงให้ผู้ป่วยเรียนรู้ก่อนและให้ผู้ป่วยฝึกปฏิบัติ

เรื่องที่ 3 การดูแลที่บ้าน (Home health care)

(Level 1: Bernardini, Price & Figueiredo, 2006; Level 4: Anderson, 1997; Wang, et.al., 2002; Level 6: รุ่งทิพย์ สีนวลแล, 2546)

วัตถุประสงค์

1. ส่งเสริมให้ผู้ป่วย สามารถดูแลตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ดีและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

2. ให้ญาติผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วย กิจกรรมการพยาบาล มีดังนี้

3.1 การติดตามการดูแลที่บ้านโดยทีมสหสาขา โดยแต่ละครั้งใช้เวลา ประมาณ 30 -60 นาที

3.2 การประเมิน (Health assessment) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการดูแล เพื่อใช้ในวางแผนการดูแลผู้ป่วย 2 กลุ่มปัจจัย คือ

1) ปัจจัยส่งเสริมการดูแลสุขภาพที่บ้าน ได้แก่ ระยะเวลาการรักษาด้วยวิธีล้างไตทางหน้าท้อง มากกว่า 1 ปี มีภาวะสุขภาพที่ดี ครอบครัวเสริมแรงกายใจ กลัวการติดเชื้อ ไม่ต้องการเป็นภาระคนอื่น ไม่อยากทำตัวเป็นผู้ป่วย เบิกค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลได้ ไม่มีปัญหาทางเศรษฐกิจในครอบครัวและผู้บังคับบัญชาช่วยเหลือเห็นใจ

2) ปัจจัยขัดขวางการดูแลสุขภาพที่บ้าน ได้แก่ การที่ผู้ป่วยและหรือญาติผู้ดูแลรู้สึกท้อแท้เบื่อหน่าย การควบคุมตนเองไม่ได้ การอยู่คนเดียว การไม่มีผู้ดูแลที่บ้าน และปัญหารายได้ ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครอบครัว

3.3 ติดตามทบทวนความรู้ให้กับผู้ป่วยเป็นระยะ (Bernardini, Price & Figueiredo, 2006; รุ่งทิพย์ สีนวลแล, 2546) เนื้อหาประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้ 1) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการล้างไต 2) เทคนิค

ปลอดเชื้อ การล้างมือ การสวมผ้าปิดปาก - จมูก 3) ขั้นตอนการเปลี่ยนน้ำยาล้างไต 4) ภาวะฉุกเฉินเร่งด่วน การปนเปื้อนเชื้อโรค 5) การดูแลแผลช่องทางออกของสาย 6) ภาวะแทรกซ้อน เช่น การติดเชื้อเยื่อช่องท้อง ปัญหาการอุดตันของท่อระบายของเสีย ท้องผูก การติดเชื้อแผลช่องทางออกของสาย 7) การแก้ไขภาวะแทรกซ้อน 8) การจดบันทึกน้ำเข้า - ออก 9) การสำรองของใช้ที่จำเป็น เช่น น้ำยาอุปกรณ์ทำแผล 10) การมาตรวจตามนัด 11) การพักผ่อนหย่อนใจ การทำงานอดิเรก การออกกำลังกายหรือเล่นกีฬา 12) การประกอบอาชีพ

3.4 อุปกรณ์ สื่อการสอน เป็นอุปกรณ์ที่วัสดุที่จัดหาง่าย เหมาะกับการอ่าน อาจเป็น วีดีโอ เทป อินเทอร์เน็ต โดยต้องเป็นตัวหนังสือขนาดใหญ่ อ่านง่าย

3.5 สถานที่ เป็นสถานที่ที่เป็นสัดส่วน เงียบสงบ หรือที่บ้านของผู้ป่วย

3.6 เทคนิคการสอน อาจเป็น การแสดงบทบาทสมมติ (Role play) หรือ การค้นหาปัญหาของผู้ป่วย (Problem - solving approach) หรือ การฝึกปฏิบัติ ต้องมีการทบทวนความรู้ความเข้าใจ การประเมินผล โดยอาจเป็นการตั้งคำถาม

3.7 การส่งต่อข้อมูลสำคัญในการดูแลไปยังสถานบริการสุขภาพในชุมชน

3.8 การโทรศัพท์ติดตามผู้ป่วย

1) พยาบาลแนะนำตัว สอบถามภาวะสุขภาพทั่วไปของผู้ป่วย

2) สอบถามติดตามเพื่อการเปลี่ยนแปลงของภาวะสุขภาพ พฤติกรรมการดูแลตนเองและประเมินความต้องการเรื่องระบบการส่งต่อ

3) ทบทวนเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของแผนการรักษา

4) ยุติการสนทนา ส่งเสริมให้กำลังใจ และนัดหมายครั้งต่อไป

9. การทดลองคุณภาพแนวปฏิบัติการพยาบาลและการอภิปรายผล

ผลการประเมินคุณภาพแนวปฏิบัติในภาพรวมตามหลัก AGREE โดยผู้ทรงคุณวุฒิ คิดเป็น

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ร้อยละ 81.73 และให้ความเห็นว่าแนวปฏิบัติชุดนี้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับได้เนื่องจากสร้างจากหลักฐาน (Evidences) ที่ดีและจะนำไปสู่การรับรองคุณภาพบริการ อนึ่ง จากการนำแนวปฏิบัติชุดนี้ไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยวิธี CAPD จำนวน 5 ราย พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้และคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 5 รายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากผู้วิจัยเป็นพยาบาล ผู้ปฏิบัติการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้โดยตรงและด้วยความจำกัดของเวลาการศึกษา จึงยังไม่มีโอกาสได้เผยแพร่ไปยังโรงพยาบาลอื่นๆ ให้ทดลองใช้และประเมินความคิดเห็นจากผู้ใช้นี้ แนวปฏิบัติชุดนี้ จึงมีข้อเสนอแนะว่า พยาบาลวิชาชีพในหน่วยงานที่ให้การดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้ ควรศึกษาแนวปฏิบัตินี้ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เพื่อสามารถนำแนวปฏิบัตินี้ไปใช้ในแนวทางเดียวกัน มีการบริหารผลลัพธ์ทางการพยาบาล (Nursing outcome management) อย่างมีประสิทธิภาพ และทำความเข้าใจเกี่ยวกับผู้เกี่ยวข้องก่อนการประกาศใช้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best practice guideline) ขององค์กร ส่วนในด้านการวิจัย เสนอแนะว่าควรนำแนวปฏิบัตินี้ไปทดสอบผลสัมฤทธิ์ ด้วยกระบวนการวิจัย

เชิงทดลอง (Quasi experimental study) เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือและการสามารถนำไปใช้ได้จริง อีกทั้งควรปรับปรุงแนวปฏิบัติอย่างต่อเนื่องให้ทันสมัยทุก 2 ปี

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ แพทย์หญิง ปิยะธิดา จึงสมาน อายุรแพทย์โรคไต หัวหน้าศูนย์ล้างไตทางช่องท้อง และแพทย์หญิง รุ่งระวี มหรรณพกุล อายุรแพทย์โรคไต หน่วยไตเทียม โรงพยาบาลบ้านแพ้ว (องค์การมหาชน) จังหวัดสมุทรสาคร นางชุดิกาญจน์ นัตรุ่ง อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี จังหวัดสุพรรณบุรี นางนุชจรรย์ หอมน่าน พยาบาลผู้เชี่ยวชาญไตเทียม (สมาคมโรคไต) และผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง สาขาการพยาบาลอายุรศาสตร์ - ศัลยศาสตร์ โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จังหวัดขอนแก่น และ นาง นฤมล ศรีสม ผู้ปฏิบัติการพยาบาลชั้นสูง สาขาการพยาบาลอายุรศาสตร์ - ศัลยศาสตร์ พยาบาลผู้เชี่ยวชาญการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม หัวหน้าหน่วยไตเทียม โรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ พูนพานิชย์. (2549). ผลของการใช้โปรแกรมการพยาบาลสนับสนุนและให้ความรู้ต่อพฤติกรรม การดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังที่รักษาแบบประคับประคอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียง ตั้งสง่า. (2551). การจัดตั้งหน่วยบริการการล้างไตทางช่องท้อง ใน สมชาย เอี่ยมอ่อง และคณะ (บรรณาธิการ), *Textbook of Peritoneal Dialysis*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : แท็กซี่ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด. หน้า 62 - 75.
- เกื้อเกียรติ ประดิษฐ์พรศิลป์. (2551). ข้อมูลการรักษาทดแทนไตด้วย CAPD ในประเทศไทย ใน สมชาย เอี่ยมอ่อง และคณะ (บรรณาธิการ), *Textbook of Peritoneal Dialysis*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : แท็กซี่ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด. หน้า 45 - 61.
- ชูชัย ศรีขานี. (2551). การพัฒนานโยบายการดูแลโรคไตระยะสุดท้ายและการบริหารค่าใช้จ่ายการบริหาร จัดการโรคเพื่อดูแลโรคไตเรื้อรังและรักษาทดแทนไตด้วยการล้างไตทางช่องท้อง ใน สมชาย เอี่ยมอ่อง และคณะ (บรรณาธิการ), *Textbook of Peritoneal Dialysis*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : แท็กซี่ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด. หน้า 26 - 44.

- นุชจริย์ รัตนประภาศิริ. (2539). ผลของการสอนแบบอภิปรายกลุ่มต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยการล้างไตทางช่องท้องชนิดถาวร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ปานจิตต์ เอี่ยมลำอาจ. (2546). ผลของโปรแกรมการสอนต่อความรู้และพฤติกรรมการดูแลของผู้ดูแลและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลเวชครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พองคำ ติลกสกุลชัย. (2549). การปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ : หลักการและวิธีปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : ฟรี-วัน.
- รุ่งทิพย์ สีนวลแล. (2546). การติดตามการดูแลสุขภาพที่บ้านของผู้ป่วยไตวายเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดถาวร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิมลรัตน์ ผลงาม. (2549). ผลของการให้ข้อมูลด้านสุขภาพร่วมกับการสนับสนุนด้านอารมณ์ต่อการปรับตัวทางจิตสังคมของผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลการพยาบาลผู้ใหญ่ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศากุล ช่างไม้. (2549). การประเมินแนวปฏิบัติเพื่อใช้ในการวิจัยและประเมินผล. วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน, 12(1) : 15-19.
- สุนันทา ครองยุทธ. (2547). ผลของโปรแกรมส่งเสริมโภชนาการต่อพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านโภชนาการของผู้ป่วยไตวายเรื้อรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมชาย เอี่ยมอ่อง และคณะ. (2551). *Textbook of Peritoneal Dialysis*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: แท็กซ์ แอนด์ จอร์นัล พับลิเคชั่น จำกัด.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2554). คู่มือบริหารกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติปีงบประมาณ 2554 : บทที่ 2 การจัดบริการล้างไตผ่านช่องท้องอย่างต่อเนื่อง.
- Anderson, J.E. (1997). Ten years' experience with CAPD in a nursing home setting. *Peritoneal Dialysis International*, 17 : 255-261.
- AGREE Collaboration. (2001). *Appraisal of Guideline for Research & Evaluation (AGREEInstrument)*. www.agreecollaboration.org.
- Bender, F., Bernardini, J. & Piraino, B. (2000). Prevention of infection complication in peritoneal dialysis : best demonstration practice. *Kidney International*, 70 : S44 - 54.
- Bernardini, J., Price, V., & Figueiredo, A. (2006). ISPD GUIDELINES/recommendations Peritoneal dialysis patient tranining. *Peritoneal Dialysis International*, 26: 625-632.
- Craig, J.V. & Smyth, R.L. (2002). *The evidence-base practice manual for nurse*. London : Churchill Livingstone.
- Cook, S. (1995). Psychology and education support for CAPD patients. *British Journal of Nursing*, 4(14) : 809-810, 827-828.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

- Kailash, K. & Jindal, D.J.H. (1994). Excellent technique survival on home peritoneal dialysis : Result of regional program. *Peritoneal Dialysis International*, 14 : 324-326.
- Luzar, M.A. (1990). Exit-site care and exit-site infection in continuous ambulatory peritoneal dialysis (CAPD) : Results of a randomized multi-center trial. *Peritoneal Dialysis International*, 10 : 25-29.
- Melnyk, B.M. & Fineout – Overholt, E. (2005). *Evidence – based practice in nursing and healthcare : A guide to best practice*. Philadelphia : Lippincott Williams & Wilkins. Page 31-32.
- Naylor, M.& Roe, B. (1997). A study of the efficacy of dressing in preventing infection of continuous ambulatory peritoneal catheter exit sites. *Journal of Nursing*, 6:17-24.
- Nephrology Dialysis Transplantation. (2005). Three Peritoneal accesses. *Nephrology Dialysis Transplantation*, 20 (Supplement 9) : ix8-ix9.
- NKF-DQRI Clinical Practice Guideline for Peritoneal Dialysis Adequacy. Guideline 1 and 2. (2006). *American Journal Kidney Disease*, 37 (Supplement 1): S68-71.
- Piraino, B., Bernardini, J. & Bender, F.H. (2008). An analysis of methods to prevent peritoneal dialysis catheter infection. *Peritoneal Dialysis International*, 28: 437-443.
- Polit, D.F., Beck, C.T.& Hungler, B.F. (2001). *Essentials in nursing research*. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Sackett, D.L., Rosenberg, W.M.C., Gray, J., Hayne, R.B. & Richardson, W.S. (1997). Evidence based medicine: What is it and what it isn't. *British Medical Journal*, 312 : 71-72.
- The Joanna Briggs Institute. (2004). Clinical Effectiveness of different approaches to peritoneal dialysis catheter Exit- site care. Best Practice : *Evidence Based Practice Information Sheets for Health Professionals*. 8(1) : 1-7.
- The National Guideline Clearinghouse. (2006). <http://www.guideline.gov>, the Agency for Health Care Research and Quality.
- Titler, M. G., et.al. (2001). The Iowa Model of evidence – based practice to promote quality care. *Critical Care Nursing Clinics of North America*, 13 : 497-509.
- Twardowski, Z.J & Prowant, B.F. (1996). Classification of normal and disease exit site. *Peritoneal Dialysis International*, 16(3) : S32-50.
- Wang, T., et al. (2002). Peritoneal dialysis in the nursing home. *International Urology and Nephrology*, 34 : 405-408.
- Wong K.F.Y., Chow S.K.Y., Chan T.M.F. (2010). Evaluation of a nurse-led disease management program for chronic kidney disease: A randomized controlled trial. *International Journal of Nursing Studies*, 47 : 268-278.

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

Theory of Planned Behavior and Alcohol Consumption Behavior

ดร. รัชฎา เพชรสุข*

บทคัดย่อ

บทความนี้ นำเสนอทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of Planned Behavior) ที่ถูกพัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) เพื่อใช้ในการทำนายและอธิบายการเกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ อธิบาย

ความเข้าใจความเป็นมาของทฤษฎีในแต่ละแนวคิด ที่มีการนำเอาทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนมาประยุกต์ใช้ในพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อ อธิบายพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

Abstract

This article presents a theory of planned behavior was developed from the theory of reasoned action. In order to predict and explain behavior change. Which is based on faith. The understanding of the theory of the concept. The proposed theory of planned behavior applied to describe the behavior of alcohol consumption behavior occurs.

บทนำ

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Theory of planned behavior : TPB) นำเสนอโดย Ajzen มีการพัฒนาดังนี้ ตั้งแต่ ค.ศ. 1985 เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยา สังคม (Social psychology) ซึ่งทฤษฎีนี้ถูกนำมา พัฒนาการอย่างต่อเนื่องจนถึง ค.ศ. 2006 เพื่อใช้ในการ ทำนายและอธิบายการเกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อที่ว่า การแสดงพฤติกรรม ของมนุษย์จะเกิดจากการชักนำโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการ ควบคุม (Control beliefs) ทฤษฎีนี้ได้มีผู้นำมาใช้ ในงานวิจัยหลายงานวิจัยเพื่ออธิบายพฤติกรรมการ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้เป็นพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์ เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค ทั้งระยะสั้นและระยะยาว ต่อบุคคลอื่นและทุกสถาบัน ในสังคมรวมถึงระบบการบริการสุขภาพ เครื่องดื่ม

*อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

แอลกอฮอล์ไม่ใช่สินค้าธรรมดาเป็นสารเสพติดเป็นสารที่มีคุณสมบัติทำให้เกิดการเสพติดได้ ทำให้ผู้เสพเกิดความพอใจและมีความต้องการบริโภคซ้ำ ส่งผลให้เกิดการบริโภคและผลกระทบจากการบริโภคทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งต่อตนเองบุคคลอื่น และทุกสถาบันในสังคม การมีพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาและความสูญเสียที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นตามมาด้วย หากมีความเข้าใจถึงความเป็นมาของพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์นี้ก็จะช่วยกันลดผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามมาด้วย

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (A theory of planned behavior) พัฒนามาจากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory reasoned of action) ของ มาร์ติน ฟิชไบน์ และไอเซค เอจเซน (Martin Fishbein and Icek Ajzen, 1980 : 84) ซึ่งรากฐานของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล มาจากการศึกษาเจตคติในแนวใหม่โดยนักสังคมจิตวิทยา มาร์ติน ฟิชไบน์ (Martin Fishbein, 1967 อ้างถึงใน Martin Fishbein and Icek Ajzen, 1980 : 5) โดยนำเอาองค์ประกอบหลายๆ ด้านของเจตคติเข้ามาพิจารณารวมกัน เพื่อทำนายพฤติกรรม แต่ไม่สามารถทำนายได้ ต่อมาทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนี้ได้ถูกพัฒนาโดย มาร์ติน ฟิชไบน์ และไอเซค เอจเซน (Martin Fishbein and Icek Ajzen, 1980 : 84) เพื่อใช้ทำนายและอธิบายพฤติกรรมของบุคคล โดยมีตัวกำหนดพฤติกรรมที่สำคัญคือความตั้งใจ (Intention) ซึ่งมีแนวคิดและองค์ประกอบของทฤษฎีดังนี้

แนวคิดหลักของทฤษฎีความตั้งใจ (Key concept: Intention)

ทฤษฎีนี้มีสมมติฐานว่า โดยปกติแล้วมนุษย์เป็นผู้มีเหตุผล ข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับจะนำมาใช้ประโยชน์อย่างมีระบบเพื่อบรรลุผลการตัดสินใจของตนโดยไม่

เชื่อว่าพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์จะถูกควบคุมโดยแรงขับในระดับไร้สำนึก หรือจากอำนาจของแรงปรารถนาต่างๆ และพฤติกรรมของมนุษย์ไม่ถูกกำหนดโดยอารมณ์หรือขาดการพิจารณา ก่อน อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลการกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดของมนุษย์จะมีการพิจารณาเหตุผลและมีการใช้ข้อมูลที่มีอยู่อย่างเป็นระบบ และพิจารณาผลที่เกิดจากการกระทำของตนก่อนที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรม

การทำนายพฤติกรรมความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมในระดับบุคคล จะทำนายได้ดีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ช่วงเวลาระหว่างการวัดความตั้งใจกับเวลาที่จะปฏิบัติ (Time interval between the measure of intention observation) ถ้าเว้นช่วงระยะเวลานานอาจจะมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมหรือการกระทำพฤติกรรมอาจเปลี่ยนแปลงไป

2. การได้รับข่าวสารใหม่ (Exposure to new information) โดยบุคคลได้รับรายละเอียดหรือข้อมูลใหม่ที่ต่างไปจากเดิมที่มีอยู่ ทำให้ความเชื่อเปลี่ยนแปลงไปได้ ดังนั้นความตั้งใจที่จะปฏิบัติอาจเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน

3. จำนวนหรือลำดับขั้นของการแสดงพฤติกรรม (The number of behavior or stop) เมื่อบุคคลมีความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรม หากการแสดงพฤติกรรมหรือการปฏิบัตินั้นต้องผ่านขั้นตอนมากมายอาจจะทำให้บุคคลนั้นเปลี่ยนความตั้งใจและอาจเลิกสิ่งที่แสดงพฤติกรรมได้

4. ความสามารถของบุคคล (Ability) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้บุคคล สามารถที่จะปฏิบัติได้ แต่ถ้าไม่มีความสามารถที่จะปฏิบัติหรือกระทำพฤติกรรมนั้น ก็มีโอกาสดังกล่าวได้ยาก

5. ความจำ (Memory) บุคคลตั้งใจว่าจะปฏิบัติเมื่อถึงเวลาจริงๆ แล้วกลับจำไม่ได้ว่าจะต้องปฏิบัติก็ไม่เกิดพฤติกรรม

เห็นได้ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้ความตั้งใจของบุคคล (Intention to perform a behavior) ดังนั้น ความตั้งใจที่จะกระทำเป็นตัวทำนายการเกิดพฤติกรรมได้ดี การทำนายพฤติกรรมที่ได้ผลดีที่สุด คือการวัดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆของบุคคล ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำทัศนคติและบรรทัดฐานของกลุ่มจะมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมและในที่สุดจะมีผลต่อพฤติกรรม ดังนั้นทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล จึงมีแนวคิดหลักที่ว่า พฤติกรรมสามารถทำนายได้ด้วยความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม และความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมถูกกำหนดด้วยตัวกำหนดพื้นฐานของบุคคลและสังคมแวดล้อมของบุคคลนั้น ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมถูกกำหนดด้วยตัวกำหนดพื้นฐาน 2 ประการ คือ 1) เจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรม (Attitude toward the behavior) เป็นตัวกำหนดหรือองค์ประกอบด้านบุคคล หรือธรรมชาติของบุคคลที่เกี่ยวกับการประเมินทั้งด้านบวกและด้านลบของบุคคลนั้นต่อการกระทำพฤติกรรม เป็นการที่บุคคลตัดสินใจว่าจะประกอบพฤติกรรมนั้นดีหรือไม่ดี ชอบหรือต่อต้านพฤติกรรมนั้น โดยทฤษฎีนี้แล้วจะเน้นที่เจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมมากกว่าเจตคติต่อวัตถุ หรือเป้าหมายโดยตรง 2) บรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) เป็นองค์ประกอบด้านสังคมหรือเป็นผลกระทบจากสังคม เป็นการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับแรงผลักดันของสังคมที่ให้อำนาจหรือไม่กระทำพฤติกรรมนั้น คือการรับรู้ในบรรทัดฐานของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขา โดยการคาดหมายถึงความรู้สึกของบุคคลเหล่านั้นที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรมของเขา เช่น การรับรู้ว่าคุณค่าหรือกลุ่มสังคมที่มีอิทธิพลต่อเขาสนับสนุนหรือคัดค้านการที่เขาจะกระทำพฤติกรรมนั้น

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (A theory of planned behavior) นี้เสนอโดยไอเซค เอจเซน, 2002 (Icek Ajzen) เป็นทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม (Social psychology) ที่พัฒนาต่อมาจาก

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory reasoned of action) ของมาร์ติน ฟิชไบน์ และไอเซค เอจเซน (Martin Fishbein and Icek Ajzen, 1980) โดยมีเพิ่มการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control) เพิ่มเติมเข้ามาเพื่อสามารถใช้อธิบายและทำนายการเกิดพฤติกรรมได้ดีขึ้น โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อว่าการแสดงพฤติกรรมของมนุษย์จะเกิดจากการชี้นำโดยความเชื่อ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม (Behavioral beliefs) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) และความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control beliefs) ซึ่งความเชื่อแต่ละความเชื่อจะส่งผลต่อตัวแปรต่างๆ ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับผลลัพธ์ของพฤติกรรม ที่น่าจะเกิดขึ้นหรือความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral beliefs) ที่มีอิทธิพลทำให้เกิดเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น (Attitude toward behavior) มีรากฐานมาจากความเชื่อเด่นชัดเป็นสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลซึ่งประกอบด้วยความคิดเห็น/เจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมว่าเป็นสิ่งที่ดี-เลว หรือให้คุณ-โทษ และความคาดหวังถึงผลของการกระทำพฤติกรรม ถ้าบุคคลเชื่อว่า ถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลทางบวก ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น ในทางตรงข้ามหากมีความเชื่อว่าถ้าทำพฤติกรรมนั้นแล้วจะได้รับผลในทางลบ ก็จะมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น (Attitude toward the behavior) และเมื่อมีทัศนคติทางบวกก็จะเป็นเจตนาหรือตั้งใจ (Intention) ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น

2. ความเชื่อเกี่ยวกับความคาดหวังของกลุ่มอ้างอิงและเกิดแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่ม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (Normative beliefs) นี้มีอิทธิพลทำให้เกิดบรรทัดฐานของกลุ่มอ้างอิง (Subjective norm) ซึ่งมีรากฐานมาจากกลุ่มอ้างอิงเด่นชัด เป็นสิ่งที่อยู่นอกจิตใจของบุคคลซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเกี่ยวกับบุคคลที่มีอิทธิพล (ครอบครัว

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

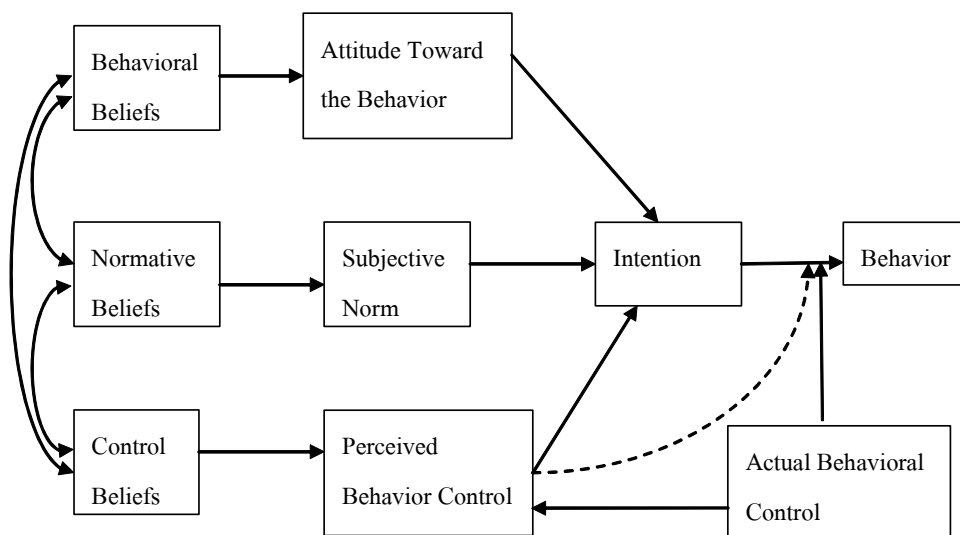
ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

เพื่อน และสังคม) การทำตามความต้องการของบุคคลที่มีอิทธิพล และการเลียนแบบพฤติกรรมบุคคลที่มีอิทธิพลต่อเขา หากบุคคลได้เห็นหรือรับรู้ว่าคุณค่ามีความสำคัญต่อเขา (กลุ่มอ้างอิง : Subjective beliefs) ได้ทำพฤติกรรมนั้นก็มีแนวโน้มที่จะคล้อยตามและทำตามด้วย ซึ่งบุคคลหรือกลุ่มอ้างอิงที่สำคัญแต่ละเรื่องจะขึ้นอยู่กับประเด็นเรื่องหรือพฤติกรรมที่สอดคล้องกับกลุ่มอ้างอิงนั้น

3. ความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม (Control beliefs) เป็นความเชื่อว่ามีปัจจัยที่จะสนับสนุนการกระทำพฤติกรรมและรับรู้ว่าจะสามารถควบคุมปัจจัยนั้นได้ ทำให้เกิดการรับรู้ว่าจะสามารถควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control) ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถในการควบคุม การกระทำพฤติกรรม และการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธการกระทำพฤติกรรม ถ้าบุคคลเชื่อว่า มีความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมในสภาพการณ์นั้นได้ และ

สามารถควบคุมให้เกิดผลดังตั้งใจ เขาก็มีแนวโน้มที่จะทำพฤติกรรมนั้น และการรับรู้ความสามารถควบคุมพฤติกรรมในเหตุการณ์จริง อาจทำให้บุคคลตัดสินใจกระทำพฤติกรรมโดยไม่ผ่านความตั้งใจหากสถานการณ์เอื้ออำนวย

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนนี้ถูกนำมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อทำนายและอธิบายการเกิดพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปตามการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Perceived behavior control) เนื่องจากพบว่าปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้ส่งผลทำให้ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมเปลี่ยนไป หากบุคคลมีการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมได้ดี อาจทำให้บุคคลตัดสินใจกระทำพฤติกรรมโดยไม่ผ่านความตั้งใจหากสถานการณ์เอื้ออำนวย ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนได้ถูกพัฒนามาจนถึง ค.ศ. 2006 โดยมีกรอบแนวคิดดังนี้

แผนภูมิที่ 1 ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน (Ajzen, 2006 : 1)

พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้บริโภคทั้งระยะสั้นและระยะยาว ต่อบุคคลอื่น และทุกสถาบันในสังคม รวมถึงระบบการบริการสุขภาพ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสารที่มีคุณสมบัติทำให้เกิดการเสพติด ทำให้ผู้เสพเกิดความพอใจและมีความต้องการบริโภคซ้ำ ส่งผลให้เกิดการบริโภคซ้ำๆ และส่งผลกระทบจากการบริโภคทั้งระยะสั้นและระยะยาว ทั้งต่อตนเอง บุคคลอื่น และทุกสถาบันในสังคม แม้ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีประโยชน์อยู่บ้างจากการที่รัฐมีรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่เห็นได้ชัดเจน แต่ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นมีโทษมหันต์ ส่งผลกระทบมากมาย การมีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาและความสูญเสียที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นตามมาด้วย พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ มากมาย นอกจากนั้น เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสารเคมีในสมองส่งผลให้มีการลดลงของสารซีโรโทนิน (Serotonin) หรือนอร์อิพิเนฟริน (Nor-epinephrine) เมื่อบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าสู่ร่างกายในปริมาณแอลกอฮอล์ที่ยังไม่มากจะไปมีผลขัดขวางการทำงานของระบบประสาทส่วนกลางทำให้สติสัมปชัญญะลดน้อยลงทำให้เกิดความสนุกสนาน แต่เมื่อบริโภคเพิ่มขึ้นปริมาณแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การทำงานของระบบประสาทเสียไป เกิดอาการมึนเมา ขาดสติ ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความรับผิดชอบชั่วดี ประสิทธิภาพการมองเห็นลดลง ปฏิกริยาการตอบสนองช้าลง มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากพฤติกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ มากมาย ผลต่อผู้บริโภคโดยตรง ได้แก่ อุบัติเหตุ การบาดเจ็บ ทุพพลภาพ เสียชีวิต การทะเลาะวิวาท การตกงาน ขาดรายได้ เมื่อบริโภคติดต่อกันจนเป็นนิสัยจะทำให้ร่างกายทนทานต่อระดับแอลกอฮอล์เพิ่มสูงขึ้นทำให้ต้องเพิ่มปริมาณการบริโภคมากขึ้นทุกขณะเช่นกันจนติดแอลกอฮอล์ จะส่งผลให้

ระดับสติปัญญาของผู้บริโภคลดลง เกิดโรคเรื้อรังต่างๆ เช่น โรคตับ โรคตับแข็ง โรคความดันโลหิตสูง มะเร็งที่กระเพาะอาหาร มะเร็งตับ โรคจิตเภท โรคพิษสุราเรื้อรัง และโรคทางระบบประสาท เป็นต้น ผลกระทบต่อบุคคลอื่น ได้แก่ การทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ การบาดเจ็บ ทุพพลภาพ เสียชีวิต และผลกระทบต่อทุกสถาบันในสังคม ผลกระทบต่อสถาบันครอบครัว ได้แก่ ความรุนแรงในครอบครัว ครอบครัวแตกแยก ปัญหาการหย่าร้าง ค่าใช้จ่ายในครอบครัวเพิ่มขึ้น ภาวะเครียด ผลกระทบต่อสถาบันการศึกษา ได้แก่ การขาดเรียน ประสิทธิภาพการเรียนรู้ลดลง มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควรและไม่ปลอดภัย ติดเชื้อเอชไอวี ผลกระทบต่อสถาบันศาสนา ซึ่งพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นี้ถือว่าเป็นการผิดศีลข้อ 5 ของศาสนาพุทธ ผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาการก่ออาชญากรรม การว่างงาน การสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร ผลกระทบต่อระบบบริการสุขภาพ ได้แก่ ก่อโรคและการบาดเจ็บ ปัจจัยเสี่ยงทางด้านสุขภาพ หากบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วเกิดอุบัติเหตุ บาดเจ็บ หรือเสียชีวิต เป็นภาระหนักของระบบบริการสุขภาพ เป็นการเพิ่มภาระแก่เจ้าหน้าที่บริการสุขภาพและโรงพยาบาล สูญเสียอัตราการบำบัดบุคลากรทางการแพทย์โดยไม่จำเป็น การมีพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นจะก่อให้เกิดปัญหาและความสูญเสียที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้นตามมาด้วย

จากการศึกษาข้อมูลปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คนไทยขององค์การอนามัยโลก ซึ่งระบุข้อมูลปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศต่างๆ ซึ่งรวมถึงประเทศไทย พบว่า พ.ศ. 2504 คนไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 0.26 ลิตรต่อคนต่อปี และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึง 8.47 ลิตรต่อคนต่อปี ใน พ.ศ. 2547 คนไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 33 เท่า ในระยะเวลา 43 ปี และจากการจัดอันดับปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าประเทศไทยมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงเป็นอันดับ 5 ของโลก รองจากโปรตุเกส

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

สาธารณสุขไทยแลนด์บามาห์ และสาธารณสุขเซกตามลำดับ (www.thaihealth.or.th) เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2555) ซึ่งประเทศเหล่านี้เป็นประเทศที่มีอากาศหนาวทั้งสี่ จากข้อมูลประมาณการการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกรมสรรพสามิตพบว่า พ.ศ. 2550 มีปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ย 39.3 ลิตรต่อคนต่อปี ทันตแพทย์หญิงกนิษฐา บุญธรรมเจริญ นักวิจัยสำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) กล่าวว่าจากการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่เป็นสาเหตุของโรคและการบาดเจ็บของ พ.ศ. 2552 พบว่าปัจจัยเสี่ยงอันดับ 1 ของการสูญเสียปีสุขภาวะเพศชายมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 15.7 และจากการสำรวจข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2539, 2544 และ 2549 และการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากร พ.ศ. 2547 และ 2550 รวม 5 การสำรวจ ในกลุ่มประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไป พบว่ามีผู้ที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 31.5, 32.6, 32.7, 31.5 และ 29.3 ตามลำดับ และจากรายงานสถานการณ์สุราประจำ พ.ศ. 2551 ของศูนย์วิจัยปัญหาสุราแห่งชาติ ได้วิเคราะห์ข้อมูลแนวโน้มความชุกของผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแบบแผนการดื่มต่างๆ ในเวลา 11 ปี เมื่อเปรียบเทียบเป็นร้อยละพบว่าผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำเพิ่มขึ้นมากที่สุดคือร้อยละ 70 ขณะที่ผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นานๆ ครั้งลดลง และในกลุ่มที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประจำมีการบริโภคจากทุกเดือนเป็นบริโภคทุกสัปดาห์และทุกวัน จากการศึกษาของ ญาณินี น้อยพันธ์ และคณะ (2545 : 2) กล่าวว่าปัจจุบันพบว่าประชากรคนไทยให้ความหมายของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าเป็นการบริโภคเพื่อสังคม (Social drinking) ผู้ที่บริโภคจะได้รับการยอมรับซึ่งพบมากในทุก ชั้นของสังคม การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกันแสดงถึงความสัมพันธ์การเป็นกลุ่มเดียวกันในสังคม จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า

คนไทยมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นมากกล่าวคือมีการบริโภคจนติดอันดับโลก การบริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว และแบบแผนการบริโภคจากครั้งคราวเป็นประจำเพิ่มขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาสำคัญของประเทศเป็นอย่างยิ่ง

ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการศึกษางานวิจัยพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า มีผู้สนใจทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมในระดับหนึ่ง ซึ่งสามารถนำผลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาจัดกลุ่มวิเคราะห์ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนได้ ดังนี้

1. จัดกลุ่มตามความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม
2. จัดกลุ่มตามพฤติกรรมการบริโภค

จัดกลุ่มตามความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม

คอนเนอร์ วาร์เรน โคลซ์ และสปาร์ค (Conner Warren Close and Sparks, 1999: Abstract) พบว่าความตั้งใจและความเชื่อเกี่ยวกับความสามารถในการควบคุม สามารถอธิบายพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 12-15 และมาร์คอกซ์ และสโลบ (Marcoux and Slope, 1997: 323) พบว่า เจตคติที่มีผลต่อการกระทำพฤติกรรมการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถอธิบายความแปรปรวนของความตั้งใจที่จะบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 76

รัชฎา เพชรสุข (2553) ได้ศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนำทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม (Ajzen, 2006) มาประยุกต์ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเจตคติที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการ

ควบคุมพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม รุจา ภูไพบูลย์ (2549) ได้พัฒนาโปรแกรมการวางแผน พฤติกรรมเพื่อป้องกันและลดพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น ณ ระยะที่ 1 การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจพฤติกรรม โดยนำทฤษฎีการวางแผนพฤติกรรม (Ajzen, 2006) มาประยุกต์ใช้ในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้ ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกัน ทำนายความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 39.2 และ เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรม และความตั้งใจที่จะกระทำ พฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถ ร่วมกันทำนายพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ร้อยละ 9.2 และ นรลัทษณ์ เอื้อกิจ (2547) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ในการทำนาย พฤติกรรมเสี่ยงที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ที่มีการใช้ทฤษฎีการวางแผนตามพฤติกรรมเป็นฐาน เช่นกัน ซึ่งงานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความ สามารถในการควบคุมพฤติกรรม สามารถร่วมกัน ทำนายความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม บางส่วนเพียง ร้อยละ 7 และยังพบว่าทัศนคติมีอิทธิพลโดยตรง ทางบวกต่อความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมร้อยละ 97

ผกาดี พรหมนุช (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ของนักเรียน มัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดระนอง พบว่า เจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรม อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม และจำนวน เพื่อนที่สูบบุหรี่ สามารถร่วมกันทำนายความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ในอีก 1 เดือนข้างหน้าได้ร้อยละ 23-39.5

จัดกลุ่มตามพฤติกรรมการบริโภค

รภัทรา เพชรสุข (2553: 115) ได้ศึกษา รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการ

บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยนำทฤษฎีการวางแผน พฤติกรรม (Ajzen, 2006) มาประยุกต์ใช้ในกลุ่ม นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าเจตคติที่มีต่อการ กระทำพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการ ควบคุมพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ การควบคุมพฤติกรรมจริง ร่วมกันทำนาย พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 18 และรุจา ภูไพบูลย์ (2549: 54) ศึกษากลุ่มนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นพบว่า เจตคติ การคล้อยตาม กลุ่มอ้างอิง การรับรู้ความสามารถในการควบคุม พฤติกรรม และความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สามารถร่วมกันทำนาย พฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้ร้อยละ 9.2

ประภาพรณ เอี่ยมอนันต์ (2551 : 124 - 126) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการดื่ม แอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าประสบการณ์ในการ บริโภค การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดา การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมารดา การบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มเพื่อน การบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท และความรู้ เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อเจตคติที่มีต่อ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 65.56, 17.63, 73.58, 34.99, 37.64 และ 17.49 ตามลำดับ

พินทุร วิรุฬห์ตั้งตระกูล (2550: 64 - 67) พบว่าเพศ ลักษณะการพักอาศัย การใช้เวลาวาง ค่านิยมการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ความ สัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว และอิทธิพลของเพื่อน สามารถอธิบายการผันแปรของการบริโภคเครื่องดื่ม ที่มีแอลกอฮอล์ ด้านความถี่ในการบริโภคเครื่องดื่มที่ มีแอลกอฮอล์ในระยะเวลา 1 เดือน ได้ร้อยละ 19.7

พรพิมล บัวสมบุรณ์ (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา พบว่าความคาดหวัง ในผลลัพธ์เชิงบวกของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .38 ส่วน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ความคาดหวังในผลลัพธ์เชิงลบของการดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่ม การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ .33, .56, .28, .25 ตามลำดับ และความคาดหวังในผลลัพธ์เชิงบวกของการบริโภค การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการบริโภค การรับรู้การสนับสนุนจากครอบครัว ร่วมกันทำนายการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 43.7 แต่การรับรู้การสนับสนุนจากเพื่อนไม่สามารถทำนายการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจิตรา อินทวงษ์ (2549 : 50) ได้ศึกษาความคาดหวังจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในแต่ละด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กับแบบแผนการดื่ม ด้านความกล้าแสดงออกร้อยละ 36.17 ด้านการเปลี่ยนแปลงภาวะอารมณ์ร้อยละ 8.46 ด้านความรู้สึกลึบฝังร้อยละ 87.42 ด้านการกระตุ้นในเรื่องเกี่ยวกับเพศร้อยละ 20.67 ด้านการเปลี่ยนแปลงการรู้คิดร้อยละ 63.48 และด้านการลดความตึงเครียดร้อยละ 51.82 และงานวิจัยของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542 : 75) พบว่าการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนทำนายการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 34 ทศนคติและการรับรู้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการบริโภค

พนิตกา ศรีคณพรหม (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นเพศหญิงพบว่า ปัจจัยภายในหรือแรงจูงใจในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ช่วยให้บรรยายภาพในการสังสรรค์มีความสุขสนุกสนาน เพลิดเพลิน สื่อที่เปิดรับข้อมูลและรับรู้เกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ โทรทัศน์ และยุบลวรรณ ตันธีรรัตน์ (2552 : 237) ได้ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุการกระทำผิดของเยาวชน พบว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคบเพื่อนที่กระทำผิดเป็นตัวทำนายพฤติกรรมการกระทำผิดได้ดีที่สุด

ลักษณะ อินทร์กลับ และคณะ (2551 : 140) ศึกษาในกลุ่มนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มของบิดา มารดา และพี่น้อง ด้านเพื่อน ได้แก่ การมีเพื่อนชอบดื่ม การชวนของเพื่อน และการตั้งใจคบเพื่อนดื่มสุรา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา และการรับรู้ผลกระทบจากการดื่มสุราในระดับมากที่สุด คือ เพิ่มปัญหาการทะเลาะวิวาทอันเนื่องมาจากการเมาสุรา และข้อที่มีการรับรู้ผลกระทบน้อยที่สุด คือ การดื่มสุราทำให้เข้าถึงคนทุกแห่งได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย ของ หนึ่งฤทัย มีสอาด (2551 : 122) ศึกษาในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าการที่มีบุคคลในครอบครัวดื่ม มีส่วนสนับสนุนการดื่มเบียร์ของนักเรียน แต่การรับรู้กฎหมายและระเบียบรวมทั้งบทลงโทษของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการดื่มเบียร์ การศึกษาของ วิจิตรา ปัญญาชัย (2550 : 30) ศึกษาในกลุ่มเยาวชน พบว่าปัจจัยที่ผลักดันให้ดื่มสุรา คือ บิดา มารดา ผู้ปกครอง มีค่านิยมชอบสังสรรค์โดยการดื่มสุรา นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของญานิณี น้อยพันธ์ และคณะ (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นิสิตที่มีสมาชิกในครอบครัวดื่มสุราจะมีโอกาสดื่มสุรามากกว่านิสิตที่ไม่มีสมาชิกในครอบครัวดื่ม 2.95 เท่า นิสิตที่มีเพื่อนดื่มสุราจะมีโอกาสดื่มสุรามากกว่านิสิตที่ไม่มีเพื่อนดื่ม 7.56 เท่า และสายใจ ชื่นคำ (2542 : 87) ยังพบว่า การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนวัยรุ่น สิทธิพันธ์ เจริญรัตน์ (2543 : 93 -95) ศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า เพศ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลของเพื่อน อิทธิพลของสื่อ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่อาชีพหลักของบิดา มารดา อิทธิพลสิ่งแวดล้อม ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากการศึกษาของ

สมพล วันตะเมล์ (2551) ยังพบอีกว่าเจตคติที่มีต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิท ระยะเวลาในการหาซื้อเครื่องดื่ม การพักอาศัย เพศ และอายุ ร่วมกันอธิบายการแปรผันของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 19.6 และ สุวรรณิ แสงอาทิตย์ (2550 : 16) พบว่าเพศ สัมพันธภาพในครอบครัว และพฤติกรรมการคบเพื่อนที่เสี่ยง สามารถทำนายพฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่นสุขภาพปกติและเจ็บป่วยเรื้อรังได้โดยทำนายได้ร้อยละ 39.40 ในวัยรุ่นปกติ ทำนายได้ร้อยละ 41.60 ในวัยรุ่นเจ็บป่วยเรื้อรัง

สมพร สิทธิสงคราม (2551 : 90) ศึกษาอำนาจการทำนายการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นและศึกษาการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลทางสังคมต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่าการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 48.2 วัยรุ่นมีการรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับต่ำร้อยละ 56.86 มีความคาดหวังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูงร้อยละ 53.73 มีการสนับสนุนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากพ่อแม่ต่ำหรือการควบคุมสูง ระดับปานกลางร้อยละ 58.43 และ กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อกลุ่มวัยรุ่นในระดับสูงร้อยละ 80.78 สื่อมวลชนมีอิทธิพลต่อกลุ่มวัยรุ่นในระดับปานกลางร้อยละ 75.69 จากผลการศึกษาของ สาวิตรี อัมมณังค์กรชัย และคณะ (2551 : 60) ศึกษาในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้สภาพแวดล้อมในด้านกฎระเบียบ

นโยบายของโรงเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมากกว่าร้อยละ 50 มีพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และมีเพื่อนมากกว่าร้อยละ 50 บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งที่โรงเรียนมีนโยบายป้องกันปัญหาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ไม่ส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โรงเรียนห้ามทุกคนบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณโรงเรียน ด้านทัศนคติทางบวกต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนพบว่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ไม่ประหม่า เกือบเกิน ทำให้สนุกสนานมากขึ้น ทำให้เข้าสังคมได้ดีขึ้น และช่วยสร้างโอกาสในการมีเพศสัมพันธ์ ด้านการสัมผัสกับโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่านักเรียนที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอัตราการสัมผัสโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยครั้งกว่านักเรียนที่ไม่บริโภค และสามารถจดจำรวมถึงมีความอยากลองบริโภคมากกว่านักเรียนที่ไม่บริโภคอย่างชัดเจน และมีทัศนคติเชิงบวกต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่ไม่บริโภค

เกรียงไกร ไทยตรง (2550: 64 - 65) พบว่าเมื่อนักเรียนเริ่มดื่มสุราแล้วในแต่ละครั้งจะหยุดดื่ม เมื่อรู้สึกมีแรงจูงใจจะพอร้อยละ 38.3 ด้านโอกาสและสถานที่ในการดื่มสุรานั้น พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 36.5 จะดื่มสุราในงานเทศกาลต่างๆ เช่น งานบุญ งานบวช เป็นต้น รองลงมา คือ ดื่มในงานเลี้ยงสังสรรค์ ระหว่างเพื่อนร้อยละ 30.7 ดื่มในงานเลี้ยงสังสรรค์ในครอบครัวร้อยละ 12.8 ดื่มหลังจากสอบเสร็จร้อยละ 9.4 ช่วงเวลาที่นักเรียนดื่มสุรามากที่สุด คือ ดื่มในวันหยุดร้อยละ 65.5 และจากการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของ ประจักษ์ โพธิ์อาด (2541 : 142) ยังพบว่า ทัศนคติ ค่านิยม การรับรู้ผลกระทบ การเข้าถึงแหล่งซื้อขาย ความสัมพันธ์ในครอบครัว เพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อิทธิพลจากสื่อโฆษณา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นกัน และ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

พบว่ามีการมีเพื่อนสนิทที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวมีผู้นำมา
ทำนายพฤติกรรมการดื่มได้ดีที่สุด ใช้ในงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมบริโภคเครื่องดื่ม
จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าทฤษฎี แอลกอฮอล์อย่างแพร่หลาย ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถร่วมกัน
พฤติกรรมตามแผนสามารถนำมาอธิบายพฤติกรรม การทำนายพฤติกรรมดังกล่าวได้

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียน
อาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสุขภาพและ
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกรียงไกร ไทยตรง. (2550). พฤติกรรมการดื่มสุราของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย :
กรณีศึกษาโรงเรียนเอกชนในระดับอำเภอของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ญาณินี น้อยพันธ์ พิษญา ขจรเวทาสน์ และมณฑิรา จิตรังษี. (2545). พฤติกรรมการดื่มสุราและ
การสูบบุหรี่ของนิสิตหญิงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์เภสัชศาสตรบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรลักษ์ เอื้อกิจ. (2547). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นไทยในจังหวัด
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (การพยาบาล) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประกิจ โพธิอาศน์. (2541). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาพรณ เอี่ยมอนันต์. 2551. ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติที่มีต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา
มหาวิทยาลัยระดับปริญญาตรีในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พรพิมล บัวสมบุญ. (2550). ปัจจัยการทำนายการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนอาชีวศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนิตกา ศรีวัฒนพรหม. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์และบุหรี่ของวัยรุ่นหญิงในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พินทุอร วิรุฬห์ตั้งตระกูล. (2550). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจบริโภคเครื่องดื่มที่มี
แอลกอฮอล์ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยเขต กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท สาขาการศึกษาศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัชการ เพชรสุข. (2553). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ของนักเรียนผู้ใช้บริการหน่วยงานอนามัยโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุสิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- รุจา ภูไพบูลย์ และคณะ. (2549). การพัฒนาโปรแกรมการวางแผนพฤติกรรมเพื่อป้องกันและลด
พฤติกรรมเสี่ยงในวัยรุ่น : ระยะที่ 1 การพัฒนาเครื่องมือและสำรวจพฤติกรรม.
แผนงานพัฒนาสถาบันการศึกษาพยาบาลเป็นผู้นำการสร้างเสริมสุขภาพ.

- ลักษณะ อินทร์กลับ และคณะ. (2551). พฤติกรรมการดื่มสุราและการรับรู้ผลกระทบจากการดื่มสุราของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- สมพล วันตะเมธ. (2551). การศึกษาการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยตามแนวศึกษานิเวศวิทยาเชิงสังคม. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร สิทธิสงคราม (2551). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. พยาบาลสาร. 35(3). กรกฎาคม-กันยายน 2551.
- สายใจ ชื่นคำ. (2542). พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สาวตรี อักษรกรชัย และคณะ. (2551). รายงานผลการโครงการวิจัยการเฝ้าระวังพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในประเทศไทย. เครือข่ายวิชาการวิจัยและข้อมูลด้านสารเสพติดในภาคใต้ สำนักงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สิทธิพันธ์ เจริญรัตน์. (2543). พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมวิทยาประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวรรณี แสงอาทิตย์. (2550). ปัจจัยทำนายพฤติกรรมเสี่ยงด้านการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และเสพยาเสพติดในวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพเด็ก มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- หนึ่งฤทัย มีสอาด. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มเบียร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต(สาธารณสุขศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Ajzen, I. (1991). *The Theory of Planned Behavior*. Organizational Behavior and Human Decision Process. 50,179-211.
- Ajzen, I. (2006). *Constructiong a TpB Questionnaire: Conceptual and Methodological Considerations*. Retrieved September 1, 2009, from <http://people.umass.edu/ajzen/pdf/tpb.Measurement.pdf>.
- Conner M. Warren R. Close S. and Sparks P. (1999). Alcohol consumption and theory of planned behavior : An examination of the cognitive medication of past behavior. *Journal of Applied Social Psychology*. 29,1676-1704.
- Fishbein, M. and Ajzen, I. (1980). *Understanding Attitudes and Predicting Social Behavior*. New Jersey : Englewood Cliffs. Prentice-Hall Inc., Publishers.
- Marcoux B. and Slope J.T. (1997). Application of the theory of planned behavior to adolescent use and misuse of alcohol. *Health Education Research*. 12, 323-351.

**นโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนตามแนวทางการพัฒนาการ
มีส่วนร่วมการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะและการสร้างเครือข่าย***

**The Policy on the Sustainable Lower Maeklong River Water
Shed Conservation in line with Participation in Development
of Public Consciousness Cultivation and Network Creation**

ชัชวาล แอว์มหล้า**
ดร.จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) นโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง (2) ระบบการดำเนินการตามนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง (3) การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน และ (4) รูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed research) เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและนำผลการวิจัยเชิงปริมาณมาสนับสนุน

ผลการศึกษา พบว่า นโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างมีกรอบนโยบาย 7 ด้าน คือ 1) อนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าต้นน้ำ 2) อนุรักษ์ พื้นฟูทรัพยากรดินและการใช้ประโยชน์จากที่ดิน 3) อนุรักษ์ พื้นฟู จัดหาพัฒนา และปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรมและเกษตรกรรม 4) การจัดการคุณภาพน้ำและมลพิษ 5) การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองโดยให้

ความสำคัญกับแหล่งธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณคดี และประวัติศาสตร์ (6) พื้นฟู บริหารทรัพยากรประมง ชายฝั่ง และ (7) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการลุ่มน้ำ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ส่วนระบบการดำเนินการตามนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างนั้น พบว่า มีการดำเนินการนโยบายอย่างเป็นระบบมีความสัมพันธ์กับนโยบายรัฐ แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับประเทศ มีความเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และระบบการดำเนินการบริหารและพัฒนาลุ่มน้ำ 10 ขั้นตอน สำหรับการมีส่วนร่วมในรูปแบบไตรภาคีระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน พบว่า การดำเนินการในส่วนนี้ยังไม่เข้มแข็ง ขาดการประสานงานและความต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ และพบว่ารูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองอย่างยั่งยืนนั้นต้องมีการตรวจสอบแบบสาธารณะทั้งระบบ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งต้องมีการดำเนินการพัฒนาคนในด้านการมีส่วนร่วม

*วิทยานิพนธ์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
** นิสิตปริญญาเอก สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
*** คาสตราจารย์ กรรมการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ด้านการศึกษา ด้านปลูกจิตสำนึกสาธารณะ และด้าน เครื่องมือช่วย รวมถึงมีการดำเนินการในรูปแบบเบญจภาคี จึงจะทำให้คนเกิดความรัก และความรู้ในการอนุรักษ์ ลุ่มน้ำแม่กลองสู่ความยั่งยืนสืบไป

Abstract

The objectives of this research were (1) to examine policy on conserving the lower Maeklong river basin, (2) to examine implementation system of the policy, (3) to find out the extent of participation in the conservation among government, business and people sectors, and (4) to propose implementation features in making the conservation sustainable. To accomplish the objectives, the mixed-method approach of data collection and analysis was selected

Based on the analysis, the research finding there was an existence of policy in conserving the lower Maeklong river basin, which consisted of 7 frameworks: conservation and restoration of the water source forest; conservation and restoration of soil and soil exploitation; conservation, restoration, acquisition, development and improvement of water resource for household, agricultural and industrial consumption; regulation of the quality and pollution of water resource; supervision of city environment by laying an emphasis on the natural, artistic and historical resources; restoration and administering of shallow seafishery; and increasing efficiency of the river basin

administration by enhancing participation from all concerned sectors. The policy implementation was well organized. It was implemented in consistency with the national water resource administration strategic plan policy and in conformity with the 10 steps of the river basin administration and development guidelines.

Participation in the form of three-sector cooperation from government, business and people sectors in conserving the lower river basin was quite low, by lack of coordination and continuity. Obtaining sustainable conservation of the must river require systematic monitoring of the public covering all upper, middle and lower parts of the river basin. Human resource development on the aspects of active participation, learning enhancement, public consciousness and networking encouragement must be promoted along with the above. In working with the form of multilateral cooperation, it was expected that this implementation feature can also bring about knowledge and affection among the people in sustaining their river.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

บทนำ

นโยบายสาธารณะเป็นกลไกหรือเครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานในภาครัฐ เมื่อหน่วยงานได้กำหนดนโยบายในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานจะต้องนำนโยบายนั้นไปปฏิบัติ โดยกำหนดแผนงานที่สอดคล้องกับนโยบายถ้านโยบายประกอบด้วยวัตถุประสงค์ที่เป็นรูปธรรมปฏิบัติและวัดได้ก็จะช่วยให้ข้าราชการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงาน วัตถุประสงค์ และเป้าหมายได้ง่ายและสอดคล้องตรงกัน อันจะส่งผลให้นโยบายนั้นบรรลุสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการได้ ดังนั้นนโยบายจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการกำหนดทิศทาง และแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งรัฐบาลมีอิสระในการกำหนดนโยบายสาธารณะได้อย่างเต็มที่ แต่ในทางปฏิบัติการกำหนดนโยบายต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ซึ่งประกอบกันเข้าเป็นสภาพแวดล้อมของนโยบายเพราะหากกำหนดนโยบายที่เกิดการลักลั่นกันในทางปฏิบัติแล้ว การก่อตัวของประเด็นปัญหาอาจเกิดขึ้นซึ่งจะสัมพันธ์กับความล่าช้าหรือความล้มเหลวเมื่อมีการนำนโยบายไปปฏิบัติในอนาคต การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติจึงเกี่ยวพันกัน และต้องพิจารณาทั้งสองกิจกรรมในฐานะเป็นส่วนประกอบซึ่งกันและกันตลอดเวลา ดังนั้น การกำหนดนโยบายด้วยความรอบคอบควรใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ จะทำให้ข้อสมมุติฐานเบื้องต้นของนโยบายมีความเป็นเหตุเป็นผล และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในทางปฏิบัติซึ่งจะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนโยบายในที่สุด

แม่น้ำแม่กลองเกิดจากการรวมตัวของแม่น้ำแควใหญ่กับแม่น้ำแควน้อย ซึ่งไหลมารวมกันที่บริเวณบ้านปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี จากนั้นจึงไหลผ่านจังหวัดราชบุรี และออกสู่อ่าวไทยตอนบนบริเวณจังหวัดสมุทรสงคราม รวมความยาวทั้งสิ้น 140 กิโลเมตร (สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 8.2546 : 38) แม่น้ำแม่กลองมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชาชนที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ ลุ่มน้ำ

ประโยชน์การใช้สอยของแม่น้ำแม่กลองมีทั้งในด้านน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม การคมนาคม เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ และเป็นแหล่งเกิดอารยธรรมและความเจริญทางเศรษฐกิจ ตลอดจนในอนาคตแม่น้ำแม่กลองยังจะเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญต่อประชาชนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลอีกด้วย ในปี พ.ศ.2527 และ พ.ศ.2533 การประปานครหลวงฯ ได้ปรับปรุงแผนแม่บทมีระยะเวลา 30 ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.2530 ถึง 2560 เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดหาแหล่งน้ำดิบแหล่งใหม่จากแม่น้ำแม่กลองเพิ่มเติมจากเดิมที่ใช้น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาเพียงแห่งเดียวและในปี พ.ศ.2535 ได้เริ่มดำเนินโครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลักครั้งที่ 5 โดยก่อสร้างโรงงานผลิตน้ำมหาสวัสดิ์เป็นโรงงานผลิตน้ำแห่งที่ 4 ขึ้นทางฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร (ลักขณา ชื่นกุล, 2551 : 25)

จากสถานการณ์ปัญหาคุณภาพน้ำแม่น้ำแม่กลอง จะเห็นได้ว่าแนวโน้มของคุณภาพน้ำที่ไหลผ่านจังหวัดราชบุรี กำลังประสบกับคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลงจนน่าเป็นห่วง สาเหตุนี้มาจากการขยายตัวของชุมชนโดยปราศจากการวางแผนที่เหมาะสม อีกทั้งปริมาณน้ำทิ้งจากแหล่งชุมชนที่มีได้ผ่านระบบบำบัดก่อนปล่อยทิ้งลงสู่แม่น้ำเพิ่มขึ้น รวมทั้งการเพิ่มจำนวนของโรงงานจากอุตสาหกรรมและการขยายตัวของด้านการเกษตร โดยใช้สารเคมีเพื่อเร่งผลผลิตให้มากขึ้น ทำให้น้ำที่ไหลผ่านพื้นที่เพาะปลูกลงสู่แม่น้ำถูกปนเปื้อนด้วยสารเคมี และมีการสะสมอยู่ในแม่น้ำมากขึ้น ดังนั้นถ้าปราศจากการกำหนดมาตรการ การป้องกันแก้ไข ความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำแล้ว จะทำให้น้ำในแม่น้ำแม่กลองเสื่อมคุณภาพอย่างรวดเร็ว มีผลโดยตรงต่อการใช้อีกกิจกรรมต่างๆ เช่น การผลิตน้ำประปาเพื่อชุมชน และการใช้น้ำในกระบวนการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งแหล่งกำเนิดของสารมลพิษที่สำคัญในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำแม่กลองที่ไหลผ่านจังหวัดราชบุรี คือน้ำทิ้งจากชุมชน และการระบายน้ำทิ้งจากการทำปศุสัตว์

จากสภาพปัญหาดังที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับนโยบายการอนุรักษ์ระบบการอนุรักษ์ การมีส่วนร่วม จิตสำนึก และเครือข่ายในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน ซึ่งผลการศึกษาวินิจฉัยจะเป็นประโยชน์ทั้งในระดับชุมชน สังคม ประเทศชาติ และในระดับสากลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษานโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง ศึกษากระบวนการดำเนินการตามนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง ศึกษาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างระหว่างภาครัฐ ภาคธุรกิจ/เอกชน และภาคประชาชนและเพื่อศึกษารูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Research) เน้นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลักและนำผลการวิจัยเชิงปริมาณมาสนับสนุนโดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยเป็นเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2554 - มีนาคม พ.ศ.2555 เป็นการศึกษานโยบาย กระบวนการ การมีส่วนร่วม การปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะและการสร้างเครือข่าย และรูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในพื้นที่ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม การกำหนดประชากรที่จะศึกษาวิจัยและเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการเลือกประชากรแบบเจาะจงตัวบุคคล จำนวน 44 คนประกอบด้วย ประชากรกลุ่มภาครัฐ คือ ผู้บริหารสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารราชการระดับจังหวัด ผู้บริหารราชการระดับอำเภอ ผู้บริหารราชการระดับท้องถิ่น (อบต. และเทศบาล) นักวิชาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มภาคธุรกิจเอกชน คือ ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม คณะกรรมการลุ่มน้ำจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่ม NGO ในจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม กลุ่มภาคประชาชน คือ คริวเรือนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณแม่น้ำแม่กลองตอนล่าง ทั้ง 2 ฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม ไม่เกิน 500 เมตร เกษตรกร ในจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงครามที่อยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่กลองตอนล่าง ทั้ง 2 ฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม ไม่เกิน 500 เมตร สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณที่ใช้ในการศึกษา การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับแม่น้ำแม่กลองเป็นประชากรเป้าหมายโดยใช้การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงรวม 200 คน และกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญระดับผู้บริหารสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระดับผู้บริหารราชการระดับจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 2 คน, ผู้บริหารราชการระดับอำเภอจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 6 คน, ผู้บริหารราชการระดับท้องถิ่นจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 6 คน, ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 6 คน, คณะกรรมการลุ่มน้ำจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 6 คน, นักวิชาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 4 คน, ผู้แทนกลุ่ม NGO จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 2 คน, ผู้แทนภาคประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำแม่กลองจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 6 คน และผู้แทน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ภาคเกษตรกรรมจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 44 คน

วิธีการสร้างเครื่องมือ

วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.ศึกษาทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย 2.นำยกร่างชุดคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ไปขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรูปแบบชุดคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม 3.ปรับแก้ไขชุดคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม และ 4.นำชุดคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ ดังนี้

1.ศึกษาหลักการและทฤษฎี ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองหรือการอนุรักษ์ลุ่มน้ำ จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้ 2.กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 3.กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ 4.สร้างเครื่องมือ 5.นำเสนอร่างเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข 6.นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือเท่ากับ 0.85 7.ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และ 8.จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพจะมีลักษณะแบบสัมภาษณ์เจาะลึก (In - depth Interview)

แบบมีโครงสร้างชนิดปลายเปิด (Structure In - depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อศึกษานโยบาย ระบบการอนุรักษ์ การมีส่วนร่วม จิตสำนึกสาธารณะ เครือข่ายในการอนุรักษ์ และรูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนโดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1.ศึกษาทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย จากนั้นดำเนินการยกร่างชุดคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ 2.ขอคำปรึกษาแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับรูปแบบชุดคำถาม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม 3.ปรับแก้ไขชุดคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกและคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม และ 4.นำชุดคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล นอกจากนี้การวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอเชิงพรรณนาตามกรอบแนวคิดการวิจัย

สำหรับเครื่องมือการวิจัยเชิงปริมาณ คือแบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้ในการศึกษาระดับการปฏิบัติในด้าน นโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ การติดตามประเมินผลนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง การมีส่วนร่วม จิตสำนึกสาธารณะ เครือข่ายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างโดยมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้ 1.ศึกษาหลักการและทฤษฎี ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองหรือการอนุรักษ์ลุ่มน้ำ จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้ 2.กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 3.กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์ 4.สร้างเครื่องมือ 5.นำเสนอร่างเครื่องมือต่ออาจารย์ที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข 6.นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มประชากรตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ 7.ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ และ 8.จัดพิมพ์แบบสอบถาม

ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) นำเสนอเชิงพรรณนาตามกรอบแนวคิดการวิจัย

ผลงานวิจัย

นโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง
กรอบนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง การดำเนินงานจะข้องเกี่ยวในส่วนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตลอดแนวลุ่มน้ำ ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ หลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้องใน จังหวัดราชบุรีประกอบด้วย 22 หน่วยงาน และจังหวัดสมุทรสงครามประกอบด้วย 9 หน่วยงาน โดยกำหนดกรอบงานออกเป็น 7 ยุทธศาสตร์ 1) ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟู และสร้างความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ป่าต้นน้ำ 2) อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรดิน และการใช้ประโยชน์จากที่ดิน 3) อนุรักษ์ ฟื้นฟู จัดทำ พัฒนา และปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค อุตสาหกรรม และเกษตรกรรม 4) การจัดการคุณภาพและมลพิษ 5) การจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยให้ความสำคัญกับแหล่งธรรมชาติ ศิลปกรรม โบราณคดีและประวัติศาสตร์ 6) ฟื้นฟู บริหารทรัพยากรประมงและชายฝั่ง และ 7) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการลุ่มน้ำ โดยเน้นกระบวนการแบบมีส่วนร่วม ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติของจังหวัดราชบุรีโดยรวม มีการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 2.62$) และระดับการนำนโยบายไปปฏิบัติของจังหวัดสมุทรสงครามโดยรวม มีการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมาก ($\bar{X} = 2.64$)

ระบบการดำเนินการตามนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง โดยสรุปจะเริ่มจากปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของลุ่มน้ำ นำมาয়ร่างกรอบแผนยุทธศาสตร์ หลักเกณฑ์ และแนวทาง ดำเนินการประสานแผน เดินกระบวนการ

ควบคู่กับแผนของชุมชน หรือแผนท้องถิ่น ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการระดับอำเภอ แล้วนำทั้ง 2 ส่วน คือ 1) ร่างกรอบยุทธศาสตร์ลุ่มน้ำ และ 2) แผนผ่านอนุกรรมการระดับอำเภอ เข้าหารือโดยผ่านคณะทำงานปรับปรุงแผนปฏิบัติการระดับจังหวัด เมื่อผ่านในส่วนนี้แล้วจะส่งต่อไปยังคณะกรรมการลุ่มน้ำแม่กลอง

วิถีชีวิตและการมีส่วนร่วม คนลุ่มน้ำแม่กลองมีความผูกพันกับสายน้ำแม่กลองมาอย่างยาวนาน เพราะน้ำเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่มีความสำคัญในการใช้อุปโภค - บริโภค สังเกตได้จากการตั้งบ้านเรือนถาล่องเรือตามลำน้ำจะเห็นการตั้งบ้านเรือนของประชาชนบางเป็นบ้านไม้ทรงไทย บางปูน ครึ่งปูนครึ่งไม้ และบ้านหลังเล็ก ๆ ขึ้นอยู่กับภาวะทางเศรษฐกิจของแต่ละหลังคาเรือน การดำเนินชีวิตของคนลุ่มน้ำยังคงนำมาใช้ในการอุปโภคบริโภค บางก็ใช้ซักผ้า ภูบ้านเป็นต้น ซึ่งยังพบว่ามีมีการทำการประมง ตลอดลำน้ำแม่กลองมีการดักกวานหาปลา ตกปลา ตกกุ้ง เป็นต้น ในพื้นที่บริเวณจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงครามถึงแม้ว่าปัจจุบันทรัพยากรสัตว์น้ำในลุ่มน้ำแม่กลองเริ่มลดน้อยลงก็ตาม ตลอดแนวลุ่มน้ำมีการนำน้ำจากลุ่มน้ำไปใช้ในการทำการเกษตร ผ่านคลองซอยเข้าไปในส่วนต่างๆ การเกษตรที่เกษตรกรเพาะปลูกในพื้นที่จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม มีความแตกต่างกันในชนิดพืช ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีจะนิยมปลูกพืชสวน เช่น มะม่วง ฝรั่ง ลิ้ม องุ่น และพืชผักชนิดต่างๆ เป็นต้น ส่วนในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม นิยมปลูกมะพร้าว ลิ้นจี่ ลิ้มโอ และลำไย เป็นต้น การดำเนินการทำการเกษตรของเกษตรกรตลอดลำน้ำแม่กลองเจ้าของบางสวนยังคงใช้สารเคมี ส่วนน้อยที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ ก็เป็นปัญหาหนึ่งระหว่างการทำเกษตรยุคใหม่กับผลกระทบที่จะเกิดกับลุ่มน้ำ นอกจากนี้ประชาชนลุ่มน้ำยังมีการใช้วิถีชีวิตกับลำน้ำในด้านค้าขาย ซึ่งยังมีการขายของทางเรือ เช่น ก่วยเตี่ยวเรือ ขนมหวาน เป็นต้น นอกจากนี้บางชุมชนใช้น้ำลุ่มน้ำแม่กลองเป็นจุดขายในเชิงการท่องเที่ยว จัดทำตลาดน้ำ ถ้าย้อนรอยไปในอดีต ตลาดน้ำที่ค้าขายทางเรือมีกระจาย

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ไปหลายพื้นที่ตลอดลำน้ำ แต่ทั้งหมดทั้งมวลก็เริ่มหวนกลับมาใหม่ในการทำตลาดน้ำ มีโฮมสเตย์ และรีสอร์ทเกิดขึ้นหลายพื้นที่ของลำน้ำแม่กลองตอนล่างในภาวะปัจจุบัน การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองยังขาดความเข้มแข็ง ขาดการประสานงานและความต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดราชบุรีโดยรวม มีส่วนร่วมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.53$) และระดับการมีส่วนร่วมของหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคจังหวัดสมุทรสงครามโดยรวม มีส่วนร่วมในระดับมาก ($\bar{X} = 2.55$)

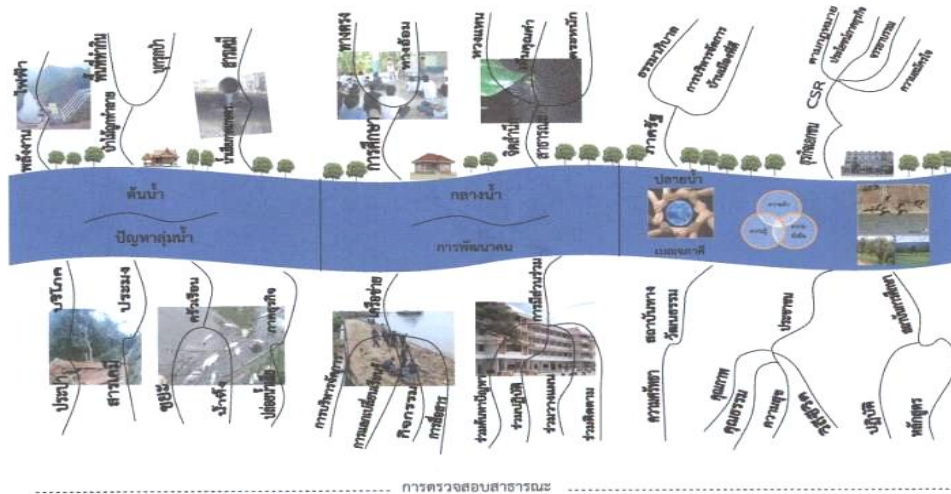
ด้านจิตสำนึก ในด้านจิตสำนึกภาครวมของประชากรตัวอย่างทั้งในจังหวัดราชบุรี และจังหวัดสมุทรสงคราม ส่วนใหญ่ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองนั่นคือ ประชาชนมีความตระหนักในปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับลุ่มน้ำแม่กลองแต่ก็เกิดขึ้นกับเฉพาะตัวบุคคล หรือเฉพาะกลุ่มและพบว่า ถึงแม้ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความตระหนักในสิ่งเหล่านี้แต่เวทีที่จะร่วมในการปฏิบัติในรูปบูรณาการระหว่างรัฐ เอกชน และภาคประชาชน มีน้อยมาก ถ้ามีก็เป็นเพียงบางโอกาส บางเหตุการณ์ ซึ่งก็จะจบไปเป็นงานๆ ขาดความต่อเนื่อง และความยั่งยืน รวมถึงขาดข้อมูลข่าวสารในการเข้าถึงเหตุการณ์ เรื่องราวเกี่ยวกับลุ่มน้ำแม่กลอง ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ระดับการมีจิตสำนึกของจังหวัดราชบุรีโดยรวม มีเครือข่ายในระดับมาก ($\bar{X} = 2.70$) และระดับการมีจิตสำนึกของจังหวัดสมุทรสงครามโดยรวม มีเครือข่ายในระดับมาก ($\bar{X} = 2.54$)

เครือข่าย ในด้านเครือข่ายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่าง ในภาพรวมทั้งสองจังหวัดคือ

1) จังหวัดราชบุรี และ 2) จังหวัดสมุทรสงคราม ในภาพรวมทั้ง 2 จังหวัด การปฏิบัติงานอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองอยู่ในระดับน้อย การดำเนินงานเครือข่ายการอนุรักษ์ภายในชุมชน ข้อค้นพบคือมีบางชุมชนที่ดำเนินการอย่างสืบทอด เช่น เครือข่ายคนรักแม่กลอง เป็นต้น ซึ่งปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับเครือข่ายกลุ่มต่างๆ ในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง และส่งผลต่อการดำเนินการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง สรุปได้ดังนี้ คือ 1) ขาดการประสานงานกัน เครือข่าย 2) ขาดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง 3) ขาดเครื่องมือในการสื่อสารระหว่างเครือข่าย 4) ขาดการบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขาดงบประมาณสนับสนุนและ 6) ขาดเวทีแห่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันน้อยเกินไป ผลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ระดับการมีเครือข่ายทางสังคมของจังหวัดราชบุรีโดยรวม มีเครือข่ายในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.50$) และระดับการมีเครือข่ายทางสังคมของจังหวัดสมุทรสงครามโดยรวม มีเครือข่ายในระดับน้อยทั้งหมด ($\bar{X} = 2.50$)

รูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน

สรุปเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ และแสดงให้เห็นเป็นตัวแทน (Synthesis model) การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนดังภาพประกอบ

จากภาพประกอบ รูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน (Chatchawan's model) สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ปัญหาลุ่มน้ำ สภาพปัญหาอันเกิดจากฝีมือมนุษย์ เช่น ปัญหาการบุกรุกทำลายป่า การขยายพื้นที่ทำกินเพื่อการเกษตร การบุกรุกป่าเพื่อประกอบธุรกิจ ปัญหาจากการใช้ประโยชน์จากแหล่งต้นน้ำในด้านการนำไปใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า การนำน้ำไปใช้ในการผลิตน้ำประปา ปัญหาจากภาคเกษตรกรรมที่ดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรประเภทต่างๆ ที่มีการใช้สารเคมีในกระบวนการทำการเกษตร การทำการประมงที่ผิดวิธี การปล่อยน้ำเสียลงสู่ลุ่มน้ำจากภาคอุตสาหกรรม การทิ้งขยะและของเสียลงสู่ลุ่มน้ำของครัวเรือนตลอดแนวลุ่มน้ำ รวมถึงการปล่อยน้ำจากเขื่อนลงสู่ลุ่มน้ำทั้งหมดทั้งมวลล้วนเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับลุ่มน้ำแม่กลอง ซึ่งในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองให้สัมพันธ์กับสภาพปัญหาสิ่งแรกที่ต้องคำนึงถึง และต้องรู้ซึ่งรู้จริง เชิงเหตุ-ผล เกี่ยวกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับลุ่มน้ำแม่กลอง เพราะถ้าไม่รู้สภาพปัญหาลุ่มน้ำอย่างแท้จริงจะส่งผลทำให้การกำหนดนโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองไม่สอดคล้องและตรงกับสภาพปัญหาดังนั้นในการศึกษาสภาพปัญหาให้ถูกต้องจำเป็น

อย่างยิ่งที่ต้องใช้ข้อมูลที่เป็นจริงมาเป็นองค์ประกอบหนึ่ง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในลุ่มน้ำแม่กลองภายใต้การจัดการความรู้ (Knowledge management) โดยมีเป้าหมายทั้งงาน คน และองค์กร เป็นสำคัญ

2. การพัฒนาคน

2.1 การศึกษา คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เพราะถ้านโยบายดีแค่ไหน ระบบกลไกในการขับเคลื่อนจะดีเพียงใด ถ้าคนไม่ได้รับการพัฒนาทุกอย่างก็อยู่ในสภาพนิ่ง รอวันดับสูญไป การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างก็เช่นกัน ถ้าคนตลอดแนวพื้นที่ลุ่มน้ำหรือคนที่ใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำขาดการพัฒนาไม่ชำนาญลุ่มน้ำแม่กลองเปรียบเสมือนแม่น้ำสายเลือดอยู่คู่กับคนลุ่มน้ำคงเหลือไว้ในตำนานเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาคนที่ดีที่สุดคือ การศึกษา ซึ่งการศึกษานั้นสามารถถ่ายทอดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือการให้ความรู้โดยตรงกับคน เช่น เข้าเรียนในห้องเรียนอบรม สัมมนา ดูงาน เป็นต้น ส่วนทางอ้อมคือ การถ่ายทอด ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นจริงให้กับ "คน" ตลอดแนวลุ่มน้ำและผู้เกี่ยวข้อง พัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้คนเกิดความตระหนักในปัญหา เกิดจิตสำนึก และแสดงออกในเชิงพฤติกรรม เป็นจิตสำนึกสาธารณะใน

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

การอาสาเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง ภายใต้กระบวนการแบบมีส่วนร่วมคือ ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผนหรือปฏิบัติ ร่วมติดตามผล และร่วมรับประโยชน์ สิ่งเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการพัฒนาคนสู่การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน

2.2 เครือข่าย การส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู ในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองจะต้องดำเนินการในรูปเครือข่าย เพราะลุ่มน้ำแม่กลองตลอดแนวลุ่มน้ำมีบริบทเชิงพื้นที่แตกต่างกัน ลุ่มน้ำตอนบนเป็นป่าเขา ส่วนลุ่มน้ำตอนล่างเป็นพื้นที่ระบบกว้างใหญ่คลุมพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม และในจังหวัดสมุทรสงครามก็มีสภาพพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม และในจังหวัดสมุทรสงครามก็มีสภาพพื้นที่ต่างไปจากพื้นที่อื่นๆ ดังนั้น การดำเนินงานในรูปเครือข่ายเชื่อมประสานกันทั้งในด้านบุคคล กลุ่มองค์กร และสถาบัน ทุกเครือข่ายทั้งในและนอกชุมชนจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นการลดต้นทุนในการพัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู ลุ่มน้ำแม่กลองสู่ความยั่งยืนตลอดไป

2.3 จิตสำนึกสาธารณะ การพัฒนาคนลุ่มน้ำแม่กลองให้มีจิตสำนึกสาธารณะ จะต้องให้คนเกิดความรู้สึกเห็นคุณค่า ห่วงแหนลุ่มน้ำแม่กลอง สำนึกของความเป็นเจ้าของร่วมกันอันเป็นสมบัติของชุมชนซึ่งจิตสำนึกสาธารณะเพื่อส่วนรวมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง สามารถกระทำได้ด้วยตนเอง คือต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ไม่กระทำให้เกิดผลกระทบและเกิดความเสียหายต่อลุ่มน้ำแม่กลองอันเป็นสมบัติของส่วนรวม สำหรับแนวทางในการสร้างจิตสำนึกสาธารณะสามารถสร้างได้ดังนี้ 1) สร้างวินัยในตนเอง 2) ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อม 3) ตระหนักในปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคม และ 4) ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต

2.3 การมีส่วนร่วม การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองให้ยั่งยืน จึงต้องเร่งส่งเสริมสนับสนุน ผลักดันให้คนในชุมชนตระหนักและเห็นความสำคัญในกระบวนการแบบ

มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง ในกระบวนการเริ่มตั้งแต่ 1) ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในแต่พื้นที่ตลอดแนวลุ่มน้ำ 2) การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินโครงการหรือกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน และ 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน

3. เบื้องภาคี ในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองอย่างยั่งยืนต้องดำเนินการในรูป “เบื้องภาคี” คือ หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน สถาบันทางวัฒนธรรม และสถาบันทางการศึกษา

1. หน่วยงานภาครัฐการดำเนินการในรูปเบื้องภาคี รัฐต้องคำนึงถึงหลักธรรมาภิบาลคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า รวมถึงหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good governance) คือ หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม และหลักความรับผิดชอบ

2. หน่วยงานภาคธุรกิจเอกชน การดำเนินกิจการของภาคธุรกิจเอกชน ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Corporate social responsibility (CSR) ซึ่ง การดำเนินการในรูปแบบ CSR สามารถจำแนกออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) Mandatory level : ข้อกำหนดตามกฎหมาย 2) Elementary level : ประโยชน์ทาง 3) Preemptive level : จรรยาบรรณทางธุรกิจ และ 4) Voluntary level : ความสมัครใจ หมายถึง การดำเนินธุรกิจควบคู่กับการปฏิบัติตามแนวทางของ CSR (Corporate social responsibility) ด้วยความสมัครใจ มิได้ถูกเรียกร้องจากชุมชน

3. สำหรับภาคประชาชนต้องคำนึงถึงการดำเนินวิถีชีวิต การใช้ชีวิตกับลุ่มน้ำ ต้องไม่สร้างหรือทำให้เกิดปัญหาเชิงลบต่อคุณภาพน้ำในลุ่มน้ำแม่กลองภายใต้หลักแนวคิด คุณภาพ คุณธรรม และความสุขกับการอยู่คู่ลุ่มน้ำแม่กลองสืบไป

4. สถาบันทางวัฒนธรรม ต้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุนในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง

อาจทำในรูปของโครงการหรือกิจกรรม เช่น กำหนดเขตภัยพิบัติทางน้ำ เป็นต้น หรืออาจใช้คำสอนทางศาสนาเป็นเครื่องมือในการขัดเกลา เตือนสติให้ประชาชนเกิดความตระหนัก เกิดความหวงแหน มองเห็นคุณค่าของลุ่มน้ำแม่กลอง แต่ทั้งนี้ก็ยังเกิดมิได้ถ้าขาดความศรัทธา ประชาชนต้องมีความศรัทธาต่อสถาบันทางวัฒนธรรม เพราะถ้าศรัทธาแล้วจะสามารถเข้าไปอยู่ในจิตใจของประชาชนได้ ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นจะทำให้ยั่งยืนต่อการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง

5. สถาบันการศึกษา ควรพัฒนาเยาวชนในการให้ความรู้ ปลูกฝังให้เยาวชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของลุ่มน้ำแม่กลอง สถาบันการศึกษาสามารถทำได้โดยการพัฒนาสอดแทรกเนื้อหาเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน รวมถึงการฝึกปฏิบัติจริง สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองอย่างยั่งยืนสืบไป

เบญจภาคีทั้ง 5 ในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองสู่ความยั่งยืน การดำเนินการจะต้องเคลื่อนตัวเชื่อมโยงร้อยรัดเป็นเครือข่ายเพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาหรือสร้างพลังในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดเดิมที่ต่างคนต่างทำเปลี่ยนมาเป็นคิดร่วมกัน อันจะเป็นพลังเครือข่ายทางสังคมที่มีลักษณะคล้ายเครือข่ายในสมอง (ชัชวาล แอรมหาล้า, 2545 : หน้า 33) ดำเนินการขับเคลื่อนในรูปแบบเบญจภาคี จะนำไปสู่ความสำเร็จในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลอง 3 ประการดังนี้

1. ความรัก กลยุทธ์หรือแนวคิดทั้งหลายไม่ว่าสำเร็จได้หากบุคคลที่กระทำหรือปฏิบัติหน้าที่ปราศจากความรัก ความรักเอาชนะความเห็นแก่ตัวได้แก่ความรักในเพื่อนมนุษย์ ความรักในลุ่มน้ำแม่กลองและความยินดีที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

2. ความรู้ จะเป็นส่วนสนับสนุนโอกาสสร้างความรัก ความรู้อย่างแท้จริงเกี่ยวกับลุ่มน้ำแม่กลองจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากผู้อื่นสอน จะทำให้เกิดองค์ความรู้นำไปใช้ในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองสู่ความยั่งยืน

3. ความยั่งยืน ลุ่มน้ำแม่กลองเป็นสมบัติสาธารณะที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำ แต่ทั้งนี้การใช้ประโยชน์จากลุ่มน้ำจะต้องไม่สร้างผลกระทบต่อลุ่มน้ำ สังคม และสิ่งแวดล้อม การจะนำมาสู่ความยั่งยืนของลุ่มน้ำแม่กลองต้องกระทำอย่างเป็นกระบวนการ มีระบบและกลไกในการขับเคลื่อนภายใต้กลไกสมัครใจ อันจะนำไปสู่ความสมดุล ภายใต้การตรวจสอบ ติดตามผลตลอดทั้งกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ดังคำที่ว่า “มีน้ำมีชีวิต ไม่มีน้ำไม่มีชีวิต”

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำแม่กลอง ในขั้นตอนกระบวนการที่กำหนดสู่การปฏิบัติมีระบบโครงการการดำเนินงานอยู่แล้วขาดแต่เพียงการขับเคลื่อนให้บรรลุตามโครงสร้างที่กำหนด และที่สำคัญยิ่งคือการขับเคลื่อนนโยบายลุ่มน้ำแม่กลองต้องทำทั้งกระบวนการคือการกำหนดนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

2. การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองจะต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและต่อเนื่องทั้งในส่วนองภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน องค์กรธุรกิจเอกชน สถาบันทางวัฒนธรรม สถาบันทางการศึกษา รวมถึงสถาบันครอบครัว และต้องหันหน้าเข้าหากันทำงานในรูปแบบเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม แบบบูรณาการตั้งแต่เริ่มกระบวนการคือ ร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน/ปฏิบัติ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับประโยชน์

3. เร่งปลูกฝังด้านจิตสำนึกของประชาชนอย่างกว้างขวาง ใช้สื่อทุกรูปแบบทุกวิธีที่ส่งสัญญาณไปถึงกลุ่มบุคคลทุกภาคส่วนตลอดแนวลุ่มน้ำส่งเสริมพัฒนาองค์ความรู้ ให้รู้ถึงปัญหาที่แท้จริงของลุ่มน้ำแม่กลองสร้างให้เกิดความตระหนัก และทำให้เกิดจิตสำนึกสาธารณะสู่การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนสืบไป

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

4. การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองต้องดำเนินการ
ในรูปของเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกชุมชนเชื่อม
กันตลอดแนวลุ่มน้ำตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ
ในรูปเบญจภาคี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอน
ล่างอย่างยั่งยืน เกิดเป็นองค์ความรู้และเป็นการพัฒนา
ขยายฐานองค์ความรู้ ให้กว้างขวางกว่าเดิม ผู้วิจัยจึง
ขอเสนอข้อเสนอแนะ ในการศึกษาค้างต่อไปตาม
ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการ
นำรูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืน
ไปใช้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากร
น้ำ

2. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนา
รูปแบบและตัวบ่งชี้การอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอน
ล่างอย่างยั่งยืน ตลอดแนวลุ่มน้ำแม่กลอง

3. ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการ
ขับเคลื่อนรูปแบบการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอน
ล่างอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กุลวดี สุกหล้า. (2550). ความตระหนักต่อปัญหาเรื่องน้ำค่านิยมการอนุรักษ์และพฤติกรรมการใช้้ำของ
ชุมชนริมน้ำแม่กลองจังหวัดราชบุรี. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ณรงค์ ณ เชียงใหม่. (2535). มลพิษสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ลักขณา ชื่นกุล. (2551). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์ของโครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลัก
ครั้งที่ 8 ของการประปานครหลวง. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานจังหวัดราชบุรี. (2543). บรรยายสรุปข้อราชการจังหวัดราชบุรี. ตุลาคม 2543.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 8 ราชบุรี. (2546). รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมภาค
ตะวันตก พ.ศ.2546. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สุรจิต ชีรเวทย์. (2545). ภูมิปัญญาท้องถิ่นแม่กลองในน้ำและลม. พิมพ์ครั้งที่ 4. สมุทรสงคราม : มูลนิธิ
ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์.

กลวิธีในการเรียนคำศัพท์ของผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจ
ในระดับดีในมหาวิทยาลัยขอนแก่น*

Vocabulary Learning Strategies Employed by Good Language
Learners of Business English Majors at Khonkaen University

Khomsin Sarntong**

Chongrak Liangpanit***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา
กลวิธีในการเรียนคำศัพท์ของผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษา
อังกฤษธุรกิจในระดับดี 2) ศึกษาวิธีการใช้กลวิธีใน
การเรียนรู้คำศัพท์ของผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษ
ธุรกิจในระดับดี

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้เป็นนักศึกษาที่
เป็นผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษในระดับดีซึ่งเรียนเอก
ภาษาอังกฤษธุรกิจชั้นปีที่ 3 คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 30 คน
ซึ่งพิจารณาจากผลการเรียนคะแนนเฉลี่ยวิชาเอกภาษา
อังกฤษเป็นหลัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบ
สอบถามเกี่ยวกับกลวิธีในการเรียนรู้คำศัพท์ภาษา
อังกฤษและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวิธีการใช้กลวิธีใน
การเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัยพบว่า สำหรับกลวิธีในการหาความ
หมายของคำศัพท์นั้น ผู้ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ
ในระดับดีใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษ - ภาษาไทย

และภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ รวมถึงการใช้การเดาความ
หมายของคำศัพท์จากบริบท นอกจากนี้ ผู้ที่เรียนวิชา
ภาษาอังกฤษธุรกิจในระดับดีได้พิจารณาองค์ประกอบ
ต่างๆ ในพจนานุกรมซึ่งประกอบด้วยชนิดของ
คำศัพท์ อักษรความหมายที่หลากหลายและประโยค
ตัวอย่าง และใช้บริบทในประโยคและย่อหน้าในการค้น
หาความหมายของคำศัพท์ใหม่ สำหรับกลวิธีในการ
จำคำศัพท์นั้น ผู้ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจในระดับ
ดีจำคำศัพท์ใหม่โดยการฟังเพลงและฟังการสนทนาของ
บุคคลอื่นเช่นเดียวกันกับศึกษาการออกเสียงและการ
สะกดของคำศัพท์และยังได้ทำรายการคำศัพท์ในสมุด
บันทึกโดยวิธีการบันทึกความหมายและคำศัพท์พร้อม
กับการทบทวนคำศัพท์บ่อยๆ นอกจากนี้ ผู้ที่เรียนวิชา
ภาษาอังกฤษธุรกิจในระดับดีใช้ประโยคในการระลึก
และจำคำศัพท์ใหม่ สำหรับกลวิธีในการเพิ่มพูนคำศัพท์
นั้น ผู้ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับดีได้เพิ่มพูน
ความรู้ของคำศัพท์โดยการจดบันทึกในชั้นเรียนและใช้
สื่อภาษาอังกฤษ และใช้พจนานุกรมเมื่อเจอคำศัพท์ใหม่
ในขณะดูภาพยนตร์เสียงในฟิล์มและฟังเพลง

* Thesis : Master of Arts in English, Khon Kaen University

** Graduate student Khon Kaen University

*** Lecturer faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University

Abstract

The purposes of this study were 1) to investigate types of vocabulary learning strategies employed by good language learners of Business English majors, and 2) to examine how they use vocabulary learning strategies. The participants of the study were thirty third-year Business English majors in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University. The research instruments used in this study were 1) the questionnaire and 2) interview. The statistics used for data analysis included means () and standard deviation (S.D.). The results indicated that for the discovery strategies, the good language learners used English-Thai dictionaries and Thai-English dictionaries as well as guessing meanings from context clues.

They looked at other features in a dictionary including parts of speech, the phonetic alphabet, multiple meanings, and example sentences. Moreover, they utilized context clues of sentences and paragraphs to discover the meaning of new words. For the retention strategies, the good language learners retained new words by listening to English songs and the English conversation of other people. They also studied pronunciation and spelling. In addition, they reported listing words in a notebook and then reviewed the words often. Moreover, they used sentences to recall and memorize new words. For the expansion strategies, the good language learners expanded the word knowledge by taking notes in class and using English media.

Introduction

For decades, English has been used as an international language. It is estimated that there are approximately one billion English speakers in all regions of the world (Crystal, 2003). As the most used language, English is referred to as an international language (McKay, 2002). Furthermore, English is not only a necessary medium for communication, but also a requirement for people looking for better job opportunities (Al-Salman, 2007).

In learning English, vocabulary learning is especially important for those learning English as a second or foreign language. The most essential part of acquiring a second language is to master vocabulary (Avila & Sadoski, 1996). Learners need to learn large numbers of vocabulary words when they learn a language (Laufer & Hulstijn, 2001). The need for vocabulary is also crucial for developing skills in speaking, listening, writing, and reading. Richard and

Renandya (2002) emphasize that the foundation of learners' proficiency in the language skills of speaking, listening, reading, and writing is provided by vocabulary. Thus, to learn a language effectively involves vocabulary learning strategies.

Nevertheless, vocabulary learning problems are obvious for students learning English as a foreign language. Several studies have shown that English as a Foreign Language (EFL) learners have inadequate vocabulary to use in their English language learning (Nurweni & Read, 1999; Tschirner, 2004; Evans & Green, 2007). Therefore, these learners have difficulties with vocabulary use that affects their four English skills listening, speaking, reading and writing. Consequently, applying vocabulary learning strategies may allow learners to gain more knowledge of vocabulary in their field of study. Nation (2001) claims that vocabulary learning strategies aid learners to decide what vocabulary to pay attention to, to find information about vocabulary, and to establish vocabulary knowledge. Therefore, it is essential that learners understand vocabulary learning strategies, especially those strategies used by good language learners, to push them to success in language learning.

Although there have been several studies in Thailand and abroad investigating vocabulary learning strategies (Gu & Johnson, 1996; Lawson & Hogben,

1996; Schmitt, 1997; Intaraprasert, 2004; Koh Thong Chiang, 2006; Chansin, 2007; Kongthong, 2007; Siriwan, 2007; Wei, 2007; Mongkol, 2008), rare research projects have addressed the vocabulary learning strategies of good language learners among Business English majors. Therefore, this study is significant as it aims to fill this gap.

The present study thus aims to investigate what types of vocabulary learning strategies good language learners of Business English majors employ and how these learners use these vocabulary learning strategies. Thirty good language learners of Business English majors were chosen as the participants of this study. Questionnaires were used to identify types of vocabulary learning strategies, and interviews were used to explore how the learners use vocabulary learning strategies.

Literature Review

Vocabulary Learning Strategies

Definition of Vocabulary Learning Strategies

Nation (2001) claims that vocabulary learning strategies are used to facilitate the decisions of learners as to what vocabulary to pay attention to, how to find information about vocabulary, and how to increase vocabulary knowledge. Ellis (1994) stated that vocabulary learning strategies are the strategies that learners use to memorize isolated

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

vocabulary and to learn new vocabulary from context. According to Schmitt (1997), vocabulary learning strategies are used to discover the meaning of a new word and to consolidate the word that has been newly encountered. Cameron (2001) defined vocabulary learning strategies as the actions that learners take to help themselves understand and remember vocabulary items.

Classification of Vocabulary Learning Strategies

The classifications of vocabulary learning strategies are proposed by several experts as follows:

Gu and Johnson (1996) divided vocabulary learning strategies into six main groups including guessing strategies, dictionary strategies, note-taking strategies, rehearsal strategies, encoding strategies, and activation strategies. These vocabulary learning strategies were reported employing Chinese university students.

Lawson and Hogben (1996) classified vocabulary learning strategies based on data elicited by the think-aloud technique. The four categories of vocabulary learning strategies included repetition, word feature analysis, simple elaboration, and complex elaboration. However, the data obtained in the study was only a report of strategies used by the participants in order to learn new words.

Schmitt (1997) developed taxonomy of vocabulary learning strategies. The taxonomy was divided into two main classes: 1) strategies used for discovering a new word's meaning, and 2) strategies used for consolidating a word that has been already encountered. His taxonomy includes determination, social, memory, cognitive, and metacognitive categories. Determination strategies are used in order to gain initial knowledge of vocabulary by word part analysis, guessing from context, and consulting dictionaries. Social strategies were when learners ask other people such as an instructor, a peer, or a native speaker for word meanings or translations. Memory strategies are applications that help retain and recall vocabulary by connecting to existing knowledge such as mnemonic techniques, semantic features, and associations. Cognitive strategies include rehearsal and repetition learning, such as verbal or written repetition. Metacognitive strategies are used to control and assess one's learning process; for example, learners study through English media, or they evaluate their own performance.

Hedge (2000) proposed strategies for learning vocabulary items. These vocabulary learning strategies were classified under two main categories, namely, Cognitive and Metacognitive strategies. Cognitive strategies involve

strategies for using the vocabulary and for understanding how vocabulary works. Metacognitive strategies concern preparing, planning for learning, selecting, and using learning strategies, monitoring strategy use, orchestrating various kinds of strategies, and evaluating the effectiveness of strategy use and learning.

Nation (2001) also proposed taxonomy of vocabulary learning strategies, which he classified into three main categories: planning, sources, and processes. The planning category is divided into three strategies which help learners determine what aspects of vocabulary knowledge are worthwhile to concentrate on. The sources category is comprised of four strategies, which facilitate learning a word through determining useful information about it. The processes category consists of three strategies which involve retaining the word in the student's memory and enhancing word use.

Methodology

Participants

The participants were divided into two groups as follows:

The participants for questionnaires were thirty third-year students majoring in Business English in the Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, and they were purposively selected. They enrolled in the

second semester of the academic year 2010.

The five participants participating in the interviews were also purposively selected. Five students were chosen from 30 good language learners. These five students were the top-five good language learners who had earned a cumulative grade point average in the compulsory subjects of the Business English major in the top fifth of their peers.

Research Instruments

Questionnaire

The vocabulary learning strategies in the questionnaire were based on those reported as being commonly used by Thai university students in the studies of Koh Thong Chiang (2006), Kongthong (2007), Siriwan (2007) a. The questionnaire was checked by two English experts. Then the questionnaire was piloted by fourth-year Business English majors since these students were from a similar population, but not the actual participants in this study.

The questionnaire consisted of two main parts. The first part asked about the students' general information. The second part consisted of a list of questions asking about the frequency of use of the vocabulary learning strategies. The strategy list was divided into three main categories: 1) discovery strategies, 2) retention strategies, and 3) expansion strategies. The strategies to

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

discover the meaning of new words comprised of 13 items. The strategies to retain the newly-learned words comprised of 21 items. The strategies to expand the knowledge of words comprised of 17 items. The reliability of the questionnaire was at 0.75.

Interviews

The semi-structured interviews were conducted with five participants who were chosen because they were good language learners. The interview questions consisted of two parts. The first part asked about students' personal background information. This part aimed to help build the interviewees' confidence. The second part asked how the interviewees 1) discover the meaning of new vocabulary, 2) retain the newly-learned vocabulary, and 3) expand the knowledge of vocabulary.

Data Collection

Questionnaire

The questionnaires were intended to be administered to all third-year Business English majors outside class, and the researcher was able to collect data from a total of 90 students. They were asked to complete all parts of the questionnaires. Then the researcher collected all completed questionnaires from the students for analysis. Thirty questionnaires of good language learners were separated from the other questionnaires and regarded as target questionnaires used for further analysis.

Christian University of Thailand Journal

Vol.18 No.3 (September – December) 2012

Interviews

The researcher made an appointment which suited each student, so the interviewees were able to choose a convenient time, and they participated in the interview individually. During the interviews, the language used to interview was Thai, not English, so that the interviewees had no problem understanding the questions and giving responses. Firstly, the researcher explained about the purposes and details of the interviews. Then the students were asked about their personal information and background. Next, they were asked the questions of how they used vocabulary learning strategies prepared by the researcher. Each interview lasted about 15 – 20 minutes. Afterwards, the tape records were further analyzed.

Data Analysis

Quantitative Data

The statistical procedure used to illustrate the results of this study was descriptive statistics, including means ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.). These statistical results were obtained through the SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Microsoft Windows.

Qualitative Data

The semi-structured interviews were used to find qualitative data. Content analysis was applied to interpret the data from the semi-structured interviews.

Results and Discussions

What are the types of vocabulary learning strategies employed by good language learners among Business English majors?

Discovery Strategies

For discovery strategies, the results from the questionnaires indicated that the most frequently-used strategy was using an English-Thai dictionary ($\bar{x} = 3.53$). The second most frequently-used strategy was guessing the meaning from context ($\bar{x} = 3.27$). The third most frequently-used strategy was using a Thai-English dictionary ($\bar{x} = 3.23$). The fourth most frequently-used strategy was guessing the meaning from real situations ($\bar{x} = 3.20$), and the fifth most frequently-used strategy was guessing the meaning from word classes ($\bar{x} = 3.17$). The other strategies with mean scores ($\bar{x}$) above 3.00 were guessing the meaning from gestures ($\bar{x} = 3.03$), and using an English-English dictionary ($\bar{x} = 3.00$).

The results of this study are similar to those of the study by Siriwan (2007), which reported the top three strategies as using English - Thai dictionaries, using Thai - English dictionaries, and guessing meaning from context. This study also correlated with research on vocabulary learning strategies employed by Thai university students (Koh Thong Chiang, 2006; Chansin, 2007; Kongthong, 2007; Mongkol, 2008). These studies indicated that most of the students at the university level rely heavily on a bilingual dictionary. The study of Koh Thong Chiang (2006) is similar and indicates that guessing the meaning from context is used as well as using dictionaries while students are reading.

1.1 Frequency of Individual Strategy Use for the Discovery of the Meaning of New Words

Table 1 below indicates the frequency of individual strategy use for the strategies reported being employed by the Business English majors to discover the meaning of new words.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

Vocabulary Learning Strategies to Discover the Meaning of New Words	Mean ($\bar{x}$)	Standard Deviation
Use an English-Thai dictionary	3.53	.681
Guess the meaning from contexts	3.27	.691
Use a Thai-English dictionary	3.23	.935
Guess the meaning from real situations	3.20	.714
Guess the meaning from word classes, such as nouns, verbs, adjectives, adverbs	3.17	.648
Guess the meaning from gestures	3.03	.928
Use an English-English dictionary	3.00	.871
Guess the meaning from a single vocabulary item	2.93	.828
Ask teachers of English	2.87	.819
Guess the meaning by analyzing the structure of words (prefixes, roots, and suffixes)	2.80	.714
Ask classmates or friends	2.77	.817
Guess the meaning from grammatical structure of a sentence	2.60	.724
Guess the meaning from aural features, such as stress, intonation, pronunciation	2.10	.845

Retention Strategies

For retention strategies, the results from the questionnaires indicated that the most frequently-used strategy was listening to an English conversation of other people ($\bar{x}$ =3.30). The second most frequently-used strategy was singing English songs ($\bar{x}$ =3.23). The third most frequently-used strategy was studying pronunciation of a word ($\bar{x}$ =3.20). The fourth most frequently-used strategy was studying spelling of a word ($\bar{x}$ =3.20), and the fifth most frequently-used strategy was saying a single vocabulary item with its meaning repeatedly ($\bar{x}$ =3.07).

The other strategies with mean scores ($\bar{x}$) above 3.00 were connecting newly-learned words to one's previous learning experience ($\bar{x}$ =3.07), doing homework or exercises after classes ($\bar{x}$ =3.03), and writing English words with Thai meanings ($\bar{x}$ =3.00).

The results above are similar to the results in the study by Kongthong (2007), which indicated that studying the sound of a word was used in a high level of frequency. However, the results of this study contrast with the study of Mongkol (2008), which most of students paraphrase the meaning of new word

and remember its affixes and roots in memory strategies. The results of this study also contrast with the study of Chansin (2007), which indicated that good language learners reported the high use of rehearsal strategies such as visual repetition and oral repetition.

Table 2 below indicates the frequency of individual strategy use

for the retention of the knowledge of newly-learned vocabulary words reported being employed by the Business English majors to discover the meaning of new words.

1.2 Frequency of Individual Strategy Use for the Retention of the Knowledge of Newly-Learned Vocabulary Words

Vocabulary Learning Strategies to Retain the Knowledge of Newly-Learned Vocabulary Items	Mean ($\bar{x}$)	Standard Deviation
Listen to an English conversation of other people such as classmates, friends, English teachers, or native speakers of English	3.30	.702
Sing English songs	3.23	.858
Study pronunciation of a word	3.20	.805
Study spelling of a word	3.20	.761
Say a single vocabulary item with its meaning repeatedly	3.07	.868
Connect newly-learned vocabulary items to one's previous learning experience	3.07	.740
Do homework or exercises after classes	3.03	.765
Write English vocabulary items with Thai meanings	3.00	.947
Paraphrase the word's meaning by oneself	2.97	.765
Use vocabulary items to converse with classmates or friends	2.93	.740
Do written repetition	2.80	.847
Look at words' prefixes, suffixes, and roots	2.77	.817
Use newly-learned vocabulary items to practice writing in sentences	2.77	1.006
Review previous English lessons	2.73	.785
Look at real objects and associate them with vocabulary items	2.70	.798
Associate newly-learned vocabulary items with previously-learned ones	2.70	.837
Write a vocabulary item with its example sentence	2.67	.802
Associate pictures to vocabulary items	2.60	.814
Say vocabulary items with their lexical sets repeatedly	2.50	.861
Say vocabulary items in rhymes repeatedly	2.37	.809
Say vocabulary items in sentence repeatedly	2.17	.699

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

Expansion Strategies

For expansion strategies, the results from the questionnaires indicated the most frequently-used strategy was taking notes in class ($\bar{x}$ =3.60). The second most frequently-used strategy was listening to English songs ($\bar{x}$ =3.57). The third most frequently-used strategy was practicing listening to English lectures, presentation or cassettes of conversation ($\bar{x}$ =3.53). The fourth most frequently-used strategy was watching English soundtrack movies ($\bar{x}$ =3.53), and the fifth most frequently-used strategy was conversing with native English teachers in English ($\bar{x}$ =3.47). The other strategies with mean scores ($\bar{x}$) above 3.00 were studying words from advertisements, public relations notices, traffic signs ($\bar{x}$ =3.33), searching for English information through the Internet ($\bar{x}$ =3.23), watching English program channels on TV ($\bar{x}$ =3.20), studying words from English textbooks ($\bar{x}$ =3.17), and studying words from English–Thai conversation books ($\bar{x}$ =3.10).

The results above indicated that the English media is used with high frequency, which correlates with the study of Siriwan (2007). This study found that

students with high English proficiency made use of media as sources in learning vocabulary, and these students engaged in watching movies and television programs, and listening to the radio and English conversation cassettes. Chansin's (2007) study also reported a similar result that good language learners reported the high use of note taking including note-taking with meaning and note-taking with usage. On the other hand, the result of this study indicating the high use of media stands in contrast with the study of Wei (2007), which indicated that learners are less likely to use extracurricular sources such as listening to English songs, radio programs, watching English movies, reading stories, and magazines.

1.3 Frequency of Individual Strategy Use for Expansion of the Knowledge of Words

Table 3 below indicates frequency of individual strategy use for expansion of the knowledge of words reported being employed by the Business English majors to discover the meaning of new words.

Vocabulary Learning Strategies to Expand the Knowledge of Vocabulary	Mean ($\bar{x}$)	Standard Deviation
Take notes in class	3.60	.621
Listen to English songs	3.57	.774
Practice listening to English lectures, presentation or cassettes of conversation	3.53	.730
Watch soundtrack movies	3.53	.730
Converse with native English teachers in English	3.47	.629
Study vocabulary items from advertisements, public relations notices, traffic signs, etc.	3.33	.711
Search for English information through the Internet	3.23	.858
Watch English program channels on TV, such as news, documentaries, English lessons	3.20	.664
Study vocabulary items from English textbooks	3.17	.699
Study vocabulary items from English-Thai conversation books	3.10	.712
Practice translating articles from Thai to English	2.87	.860
Do extra English exercises from other sources, such as texts, newspapers, Internets	2.87	.776
Read English articles from different sources, such as texts, books, newspapers, magazines, brochures, leaflets	2.83	.747
Practice translating articles from Thai to English	2.73	.785
Listen to English radio programs	2.63	.890
Converse in English with classmates and friends	2.60	.770
Play English games, such as scrabble and/or crossword puzzle	2.60	.932

How do good language learners among Business English majors use vocabulary learning strategies?

Discovery Strategies

For discovery strategies, the results from the interviews indicated that good language learners generally look first at the meaning of new words. Then

they look at different features available in a dictionary, including parts of speech, pronunciation, phonetic alphabet, multiple meanings of a word, and example sentences. If they encounter difficult words, especially technical terms and slang, they would use other reference sources, such as dictionary

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

websites and electronic dictionaries. They may also practice pronunciation by using the phonetic alphabet available in most dictionaries. Moreover, the results from the interviews indicated that good language learners generally utilized context clues to discover the meaning of new words. They read whole sentences and guess the meaning of unknown words. If the meaning is unsuccessfully discovered by using sentences, they try to read whole paragraphs for the main idea and then determine the meaning of the new word.

The results above show that good language learners use a dictionary in a combination with guessing from context. According to Nation (2001), learners use dictionary to look up unknown words met when listening, reading or translating, in order to confirm the meaning of partly know words and to confirm guesses from context. Furthermore, Gairns and Redman (1986) claim that learners use a dictionary as a backup when they cannot guess meanings from context. In terms of dictionary usage, when good language learners open a dictionary, they look up not only the meaning, but also they may look at other available features, such as different parts of speech, pronunciation, and example sentences. This is supported by Richard (1976) stating that knowing a word involves knowing many aspects such as form and derivations, network associations, and multiple meanings.

Regarding the use of guessing from context, the ease of guessing a word depends on the number of clues provided in the text (Nation, 2001). Thus, the good language learners use clues as much as possible from the sentences and paragraphs to help them infer the meaning of a new word.

Retention Strategies

For retention strategies, the results from the interviews indicated that good language learners generally list unknown words in a notebook when they encounter them in textbooks or other sources. They may write only an unknown word, a meaning or definition of the unknown words, a part of speech, or grammar lessons on the pages. Then, in order to memorize the words, they review those words often, and they revise the words until they can recall the words that are listed in the notebook. In addition, the results from the interviews indicated that good language learners generally use a sentence to remember new words. They try to use new words as much as possible both in writing and speaking to remember them. They pay attention to the example sentences provided in the dictionary. They also try to recall the sentences in which the new words are contained. Mostly, they recall the sentences introduced by teachers.

The results above indicated that when good language learners encounter

unknown words, they pay attention to them. They list unknown words in a notebook. It is also emphasized by Gu(2003) that after getting information about a new word, learners may take notes, in the form of vocabulary notebooks, vocabulary cards, or simply notes along the margins or between the lines. It is not surprising that good language learners often revise words in their notebook. Generally, learners are unable to grasp the meaning once they encounter a word, so they need repetition in order to memorize a word. It may be due to the fact that the first and easiest strategy people pick up and use naturally is simply repeating new words until they can be recognized (Gu, 2003). In terms of using sentences, according to Schmitt's (1997) memory strategy, a new word can be integrated into existing knowledge and previous experiences. Good language learners in this study link the target words to their previous experience, especially by using the new words in sentences. Good language learners also report that they use words in sentences repetitiously until they memorize them. This is similar to above discussion that learners need more opportunities to expose to a word in order to retain it.

Expansion Strategies

For expansion strategies, the results from the interviews indicated that good language learners generally listen to the song first, and then they search

for lyrics when they do not understand what the song is about. They also use a dictionary to discover the meaning of unknown words when they look at the lyrics of a song. They use different features provided in the dictionary. Furthermore, the results from the interviews indicated that good language learners generally pay attention to English subtitles. They look at the subtitles while they are watching the screen. Then they keep a paper or a notebook handy to take note of new words. When they encounter new vocabulary, they use a dictionary to immediately look up the words. They may also use the context of the subtitles or of the story to discover the meaning of new words. They tend to watch movies over and over again.

The results above show that good language learners in this study use media to expand their knowledge of words. Media is commonly used by learners because they have easy access to it so that they have opportunities to encounter and learn new words from authentic contexts. According to Gu and Johnson (1996) and Siriwan (2007), higher proficiency students seek opportunities to expose themselves to English both inside and outside classroom. In addition, good language learners in this study also discover the meaning of new words by using a dictionary while listening and watching

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

English media. According to Hedge (2000), one of metacognitive strategies used by students is consciously collecting words from authentic contexts. Furthermore, in order to expand knowledge of word, good language learners first list the new words that they encounter in various media and then they use a dictionary to find the meaning of the new words. Then they review the words repeatedly in order to commit them to memory. According to Nation (2001), strategies to establish knowledge of words includes noticing, retrieving, and generating words. Similarly to that Intaraprasert (2004) has proposed, when learners encounter a new word, they will find a way to discover the meaning of the new word, and once the word is learned, they will find a way to remember the word for later use. However, if the learners cannot remember the words, they will start over in the process of noticing the words, checking the meaning, and then reviewing.

Recommendations

General Recommendations

1. Teachers should include different kinds of vocabulary learning strategies in their teaching plan, and the students should be taught how to use these vocabulary learning strategies, both inside and outside the classroom.
2. In order to assist students to discover the meaning of words, teachers

should design materials for students in order to improve their skills in using dictionaries. Moreover, teachers should design exercises to let students practice using context clues for identifying the meaning of new word. .

3. In order to support students to retain the knowledge of newly-learned words, teachers should plan to use an English song as medias in their vocabulary teaching, and the teachers should design materials that can assist students in practicing pronunciation and spelling. In addition, teachers should design a format for a vocabulary notebook that allows students to keep new words with different features, such as synonyms, antonyms, and example sentences.

4. In order to aid students to expand the knowledge of words, teachers should plan to employ some media such as soundtrack movies, songs, and Internet into classroom. Furthermore, the teachers should design tasks that provide opportunities for students to practice taking notes in class and out of class.

Research Recommendations

1. Further research should be conducted with a larger group of good language learners in the Business English major in order to ensure that results are generalizable to the overall Thai university context.

2. More research methods should be used to gain insight into vocabulary learning strategies of good language learners of Business English majors. be beneficial to students who have difficulty of learning vocabulary. The students might use vocabulary learning strategies from the findings to learn

3. This study only addresses the frequency of use of vocabulary learning strategies. Further studies should investigate the usefulness of vocabulary learning strategies perceived by good language learners. vocabulary by themselves inside and outside the classroom. Teachers may also use the findings of the study as a guideline to develop their teaching plans and materials in vocabulary teaching and to help design Business English courses.

Conclusions

This investigation of the vocabulary learning strategies of good language learners of Business English majors will help teachers develop the Business English courses and teaching approaches.

References

- Al-Salman, S. M. (2007). Global English and the role of translation. *The Asian EFL Journal Quarterly*, 9(4): 27-29.
- Avila, E. & Sadoski, M. (1996). Exploring New Applications of the Keyword Method to Acquire English Vocabulary. *Language Learning*. 46(3) : 379-395.
- Cameron, L. (2001). *Teaching languages to young learners*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Chansin, W. (2007). *A study of English vocabulary learning strategies of good and poor learners of English at the university level*. Master of Arts Thesis in English, Graduate School, Khon Kaen University.
- Crystal, D. (2003). *English as a global language*. Cambridge University Press.
- Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*. Oxford : Oxford University Press.
- Evans, S., & Green, C. (2007). Why EAP is necessary: A survey of Hong Kong tertiary students. *Journal of English for Academic Purposes*. (6) : 3-17.
- Gairns, R., & Redman, S. (1986). *Working with words: a guide to teaching and learning vocabulary*. Cambridge : Cambridge University Press.
- Gu, Y. (2003). Vocabulary learning in a second language : Person, task, context and strategies. *TESL-EJ*, 7(2). Retrieved January 23,2010 from <http://www.cc.kyoto-su.ac.jp/information/tesl-ej/ej26/a4.html>.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

- Gu, Y. & Johnson, R. (1996). Vocabulary learning strategies and language learning outcomes. *Language Learning*. (46). 643–679.
- Hedge, T. (2000). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford : Oxford University Press.
- Intaraprasert, C. (2004). *EST students and vocabulary learning strategies : A preliminary investigation*. Unpublished research, School of English Institute of Social Technology. Nakhon Ratchasima: Suranaree University of Technology.
- Koh Thong Chiang, A. (2006). *Vocabulary learning strategies in english reading in a natural setting of students*. Master of Arts Thesis in Teaching English as a Foreign Language, Graduate School, Chaing Mai University.
- Kongthong, J. (2007). *A survey study of L2 vocabulary learning strategies of 4th year students, the Faculty of Fine Arts, at Rajamangala University of Technology Tawan-Ok Chakrabongse Bhuvanarth Campus*. Thesis. Language Institute, Thammasat University.
- Laufer, B. & Hulstijn, J. H. (2001). Some empirical evidence for the involvement load hypothesis in vocabulary acquisition. *Language Learning*. 51(3) : 539–558.
- Lawson, M. J., and Hogben, D. (1996). The vocabulary-learning strategies of foreign-language students. *Language Learning*. 46(1) : 101–135.
- McKay, S. (2002). *Teaching English as an international language*. Oxford : Oxford University Press.
- Mongkol, N. (2008). *A study of vocabulary learning strategies of the first and second year students from English Department at Phetchaburi Rajabhat University*. Master of Arts Thesis in English for Specific Purposes, Graduate School, Kasetsart University.
- Nation, I.S.P. (2001). *Learning vocabulary in another language*. Cambridge University Press.
- Nurweni, A., & Read, J. (1999). The English vocabulary knowledge of Indonesian university students. *English for Specific Purposes*. 18(2) : 161–175.
- Richards, J. C. (1976). The role of vocabulary teaching. *TESOL Quarterly*. 10(1) : 77–89.
- Richards, J. C. & Renandya, W. A. (2002). *Methodology in language teaching : An anthology of current practice*. Cambridge University Press.
- Schmitt, N. (1997). Vocabulary learning strategies. In N. Schmitt & M. McCarthy (Eds.), *Vocabulary Description, Acquisition and Pedagogy*. Cambridge University Press.

- Siriwan, M. (2007). *English vocabulary learning strategies employed by Rajabhat University students*. Ph.D. Dissertation in English Language Studies, Suranaree University of Technology.
- Tschiner, E. (2004). Breadth of vocabulary and advanced English study : An empirical investigation. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*. 1(1) : 27-39.
- Wei, M. (2007). An examination of vocabulary learning of college-level learners of English in China. *The Asian EFL Journal Quarterly*, 9(2) : 32-39.

**ผลของสมรรถภาพทางกายและคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุ
ภายหลังการออกกำลังกายแบบชี่กง***
**The Effects of Qigong on Physical Fitness and Quality
of Life in Elderly**

นางนุช พลบูรณ์**
หทัยชนก หมากรบิน**
ศิริพร กลางโคกกรวด**

บทคัดย่อ

ปี 2553 ประเทศไทยเริ่มมีจำนวนประชากรของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 11.36 จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ ซึ่งวัยสูงอายุจัดเป็นวัยที่อยู่ในระยะสุดท้ายของชีวิต ลักษณะและพัฒนาการในวัยนี้จะตรงข้ามกับวัยเด็ก คือหน้าที่การทำงานของอวัยวะและโครงสร้างต่างๆ มีประสิทธิภาพลดลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจะดำเนินไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะพบว่าการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาในระบบต่างๆ ของร่างกาย ดังนี้ รูปร่างจะมีการเปลี่ยนแปลงไปคือ หลังโก่งงอ หัวเข่าและสะโพกงอเล็กน้อย ทำให้สัดส่วนของร่างกายลดลง จมูกกว้างขึ้น หูยาวขึ้น ไหล่แคบลง ทรวงอกมีความลึกเพิ่มมากขึ้น กระดูกเชิงกรานกว้างขึ้น ความลึกของช่องท้องเพิ่มขึ้น และมีน้ำหนักตัวลดลงส่งผลให้สมรรถภาพทางกายและคุณภาพชีวิตลดลงด้วย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของสมรรถภาพทางกายและ

คุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบชี่กง ซึ่งศึกษาในผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน อายุระหว่าง 60-75 ปี ซึ่งวัดค่า Berg balance scale, Chair sit and reach test, Arm curl test, Six minute walk test และ Quality of life ออกกำลังกายแบบชี่กงอย่างต่อเนื่อง 30 นาทีต่อครั้ง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่าค่าเฉลี่ย Berg balance scale, Chair sit and reach test, Arm curl test, Six minute walk test และ Quality of life มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และ Back scratch test ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) สรุปผลการศึกษา การออกกำลังกายแบบชี่กงช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางกายในภาพรวมและคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุได้

*ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยคริสเตียน

** อาจารย์ประจำ สาขาวิชากายภาพบำบัด คณะสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Abstract

In 2010, Thailand's statistics in elderly gradually increased to 11.36 percent of the total population. Elderly stage is the last stage in life, its characteristics and development is completely opposite of a growing child. The main physiologic changes includes changing in posture to kyphosis, slightly flexion of knees and hip, narrowed width of shoulder, width pelvis, depressed abdomen, widen nose and longer ears, and decreased both in body mass and weight. This research utilized Qigong exercise to identify significant effect in

physical fitness and quality of life among elderly. The sample (n=30) group ages between 60 to 75 years performed Qigong exercise for thirty minutes thrice a week for six weeks. The results revealed that there was significant difference ($p<0.05$) in Berg balance scale, Chair sit and reach test, Arm curl test, Six-minute walk test and Quality of life. However, back scratch test had no significant difference ($p>0.05$). Therefore, Qigong exercise indicated increasing physical fitness and quality of life in elderly.

บทนำ

ผู้สูงอายุเป็นประชากรที่มีความสำคัญในระบบการบริการทางสุขภาพในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมาและยังคงมีความสำคัญต่อเนื่องในอนาคต ทั้งจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรวัยสูงอายุ โดยการคาดการณ์จำนวนประชากร ใน พ.ศ. 2550 ประเทศไทยเริ่มมีจำนวนประชากรของผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 7 (จำนวนประชากรที่มีอายุเกินกว่า 65 ปีขึ้นไปประมาณ 4,638,000 คน จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ 65,938,000 คน) (รศ. สมนึก กุลสถิตพร, 2549:35) และจากการสำรวจในปี 2553 พบว่าจำนวนประชากรผู้สูงอายุ ในปี 2553 เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 11.36 จากจำนวนประชากรทั้งประเทศ (กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์, 2538) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุนั้นเป็นผลมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านสาธารณสุข ส่งผลให้อัตราการตายลดน้อยลงในทุกกลุ่มอายุ อายุขัยเฉลี่ยของประชากรจึงเพิ่มขึ้น ทำให้ภาพรวมผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวขึ้น แต่การมีอายุขัยที่ยืนยาวอาจไม่ใช่หลักประกัน หรือหมายถึงการมีคุณภาพชีวิตที่ดี ปราศจากการเจ็บป่วย

ด้วยโรคเรื้อรัง ทั้งนี้เมื่อมีความสูงอายุมักจะพบปัญหาเกี่ยวกับสมรรถภาพทางกาย โรคเรื้อรัง และปัญหาด้านสุขภาพจิต เพิ่มมากขึ้นด้วย

คุณภาพชีวิตเป็นคำที่กล่าวถึงกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญในการดำรงชีวิตอีกทั้งยังเป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพประชากร โดยเชื่อว่าถ้าคนมีการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นไปได้ด้วยดีและรวดเร็วก็จะทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมากยิ่งขึ้น

คุณภาพชีวิตเป็นการรับรู้ความพึงพอใจและการรับรู้สถานะในด้านต่างๆ เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุขภาพร่างกายและด้านจิตใจ ซึ่งทางด้านสุขภาพนั้นการที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี ผู้สูงอายุไม่ควรจะมีโรคเรื้อรัง หรือโรคประจำตัวต่างๆ เช่น มะเร็ง เบาหวาน หัวใจ ความดันโลหิตสูง หรือถ้ามีก็สามารถควบคุมอาการของโรคนั้นๆ ได้ สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง มีดัชนีมวลกาย (BMI) อยู่ในเกณฑ์ปกติ มีการตรวจสุขภาพประจำปี และมีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ (พีรพงศ์ บุญศิริ, 2538:121-125)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

การออกกำลังกายเป็นพฤติกรรมทางสุขภาพ ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าสามารถพัฒนาสมรรถภาพทางด้านร่างกายของผู้สูงอายุได้มากที่สุด (Metteson, Mc Conell, & Linton, 1997:2) โดยเฉพาะการออกกำลังกายที่มีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งการออกกำลังกายจะมีผลต่อผู้สูงอายุ คือ ทำให้ระบบการทำงานของอวัยวะภายในร่างกายสามารถทำงานได้ดีขึ้น นั่นคือ ทรวงอกมีการขยายตัวใหญ่ขึ้น กล้ามเนื้อที่ทำหน้าที่ในการหายใจมีความแข็งแรง และมีปริมาณอากาศที่หายใจเข้าหรือออกแต่ละครั้งเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความจุปอดเพิ่มขึ้น รวมทั้งระบบกระดูกและกล้ามเนื้อขยายใหญ่ขึ้น กล้ามเนื้อมีความแข็งแรงเพิ่มขึ้น ทำให้ร่างกายมีการเคลื่อนไหวและการทรงตัวดี นอกจากนี้การออกกำลังกายยังส่งผลต่อจิตใจ กล่าวคือ ทำให้ร่างกายหลั่งสารเอนโดर्फิน (Endorphine) เพิ่มขึ้น ซึ่งสารนี้ทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดทางอารมณ์ ลดความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้า (สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2544:54-58) รวมทั้งให้เกิดผลดีทางด้านสังคม เช่นการออกกำลังกายแบบกลุ่ม จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เกิดเครือข่าย มีความสนุกสนาน สร้างคุณค่าในตนเอง ซึ่งผู้สูงอายุสามารถรับรู้ถึงประโยชน์ที่ได้รับภายหลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นคือสมรรถภาพร่างกายของตนเองดีขึ้น สามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างปลอดภัย (Kart, Metress, 1992:5-6) ก่อให้เกิดความพึงพอใจ (อภิวัฒน์ มณีมากร และคณะ, 2544: 84-91) และนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของระบบต่างๆ ในร่างกายของผู้สูงอายุมีผลทำให้สมรรถภาพของร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงและจะ

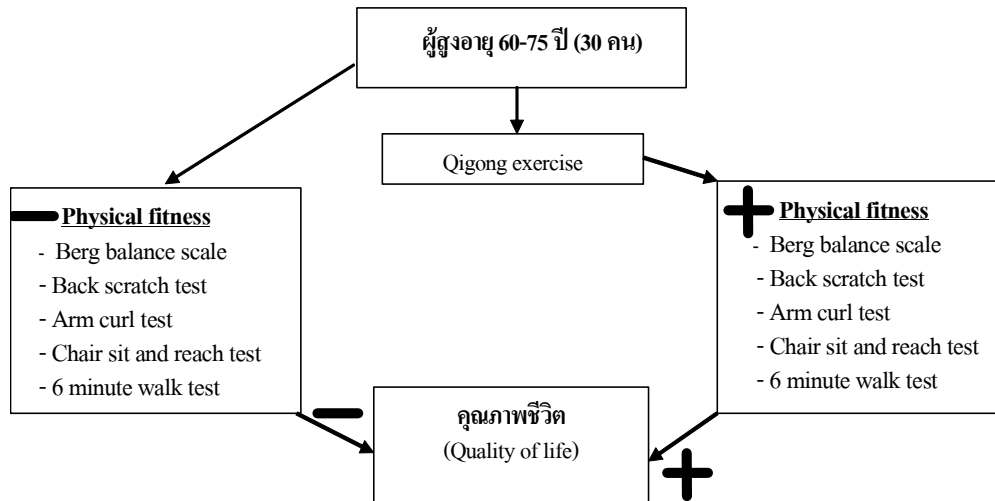
ส่งผลให้ร่างกายมีการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันลดลง และเมื่อสมรรถภาพของร่างกายมีความสามารถในการทำงานหรือปฏิบัติกิจวัตรประจำวันลดลง ก็จะส่งผลให้คุณภาพชีวิตลดลงด้วย การออกกำลังกายที่สามารถทำให้ร่างกายของผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นและเหมาะสมกับวัยสูงอายุคือการออกกำลังกายแบบชี่กง การเดิน การรำไม้พลอง และการออกกำลังกายอื่นๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการออกกำลังกายแบบชี่กง ซึ่งเป็นการออกกำลังกายที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากมีรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ช้า มีการกำหนดลมหายใจเข้าออกในขณะเคลื่อนไหว มีการเพิ่มความยืดหยุ่นของข้อต่อ เพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เพิ่มความสมดุลของร่างกาย (กานต์ หงษ์เพชร และณัฐ ฉัตรศิรินทร, 2553:1-5) ดังนั้นหากผู้สูงอายุได้รับการออกกำลังกายแบบชี่กง น่าจะมีผลดีต่อสมรรถภาพทางกาย ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระยะยาวต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาผลของสมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุหลังได้รับการออกกำลังกาย แบบชี่กง
2. ศึกษาผลของคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุหลังได้รับการออกกำลังกาย แบบชี่กง

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภายหลังการออกกำลังกายแบบชี่กง สมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุดีขึ้น
2. ภายหลังการออกกำลังกายแบบชี่กง คุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุดีขึ้น

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

จากแผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิด แสดงให้เห็นว่า ในผู้สูงอายุนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสรีรวิทยาของระบบต่างๆในร่างกาย มีผลกระทบทำให้สมรรถภาพทางกาย เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ลดลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันลดลงตามมา นอกจากนี้การลดลงของสมรรถภาพทางกายในผู้สูงอายุ ยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตให้ลดลงอีกด้วย ดังนั้นการป้องกันจึงมีความสำคัญมากและจำเป็นที่จะต้องเน้นให้สมรรถภาพทางกายด้านต่างๆมีภาวะปกติหรือใกล้เคียงปกติมากที่สุด จึงเป็นเหตุผลที่ผู้สูงอายุนั้น ควรที่จะต้องได้รับการบำบัดรักษาด้วยการออกกำลังกายอย่างเป็นประจำและต่อเนื่อง ซึ่งการออกกำลังกายแบบซิ่งนั้นเป็นการออกกำลังกายที่มีความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เนื่องจากมีรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ช้า ร่วมกับการฝึกสมาธิโดยการกำหนดลมหายใจเข้าออกในขณะที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา มีการเพิ่มความยืดหยุ่นของข้อต่อ ลดแรงกระแทกที่ข้อต่อ เพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ เพิ่มการทรงตัว เพิ่มความสมดุลของร่างกาย ดังนั้นหากผู้สูงอายุได้รับการออกกำลังกายแบบซิ่งอย่างเป็น

ประจำและต่อเนื่อง คาดว่าจะเป็นผลดีต่อสมรรถภาพทางกาย ซึ่งจะส่งผลดีต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในระยะยาวต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) เพื่อศึกษาผลสมรรถภาพทางกายและคุณภาพชีวิต ในกลุ่มผู้สูงอายุทั้งชายและหญิงอายุระหว่าง 60 - 75 ปี ที่อาศัยอยู่ที่ตำบลสามควายเผือก จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน ออกกำลังกายแบบซิ่ง วันละ 30 นาที เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามรายละเอียดดังนี้

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60 - 75 ปี ที่อยู่ในชมรมผู้สูงอายุ ในตำบลสามควายเผือก อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 คน จากสมาชิกทั้งหมดจำนวน 168 คน

1.1 เกณฑ์การคัดเลือก

1.1.1 ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่างอายุ 60 - 75 ปี

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

- 1.1.2 ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับระบบกระดูกและกล้ามเนื้อ
- 1.1.3 ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ Cerebrovascular accident
- 1.1.4 ไม่มีโรคประจำตัวเกี่ยวกับ Parkinson disease, Cardiac problems
- 1.1.5 ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการมองเห็นและการฟัง
- 1.1.6 ผู้เข้าร่วมทดลองต้องไม่กินเหล้า และสูบบุหรี่
- 1.2 เกณฑ์การคัดออก
 - 1.2.1 ได้รับอุบัติเหตุระหว่างการทำการออกกำลังกายแบบซิงก และเดินเร็ว เช่น ล้มกระดูกหัก
 - 1.2.2 ขาดการออกกำลังกายแบบซิงกและการเดินเร็ว ติดต่อกันเกิน 3 ครั้ง
- 1.3 เตรียมอาสาสมัครเพื่อแนะนำวัตถุประสงค์การทดลองและอธิบายถึงขั้นตอนปฏิบัติขณะทำการทดลองเพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้ อย่างถูกต้อง
 - 1.3.1 แนะนำให้ผู้เข้าร่วมทดสอบทำตามขั้นตอนของผู้ให้การทดสอบอย่างเคร่งครัด
 - 1.3.2 แนะนำให้ผู้เข้าร่วมทดสอบลองทำกิจกรรมก่อนการทดลองจริงสองครั้ง
 - 1.3.3 ทำการวัดสมรรถภาพ และบันทึกผลการทดสอบสมรรถภาพลงในตารางบันทึกข้อมูล สมรรถภาพคุณภาพชีวิต
- 1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.4.1 โปรแกรมการออกกำลังกายแบบซิงกที่มีทั้งหมด 18 ท่า
 - 1.4.2 โปรแกรมการทดสอบสมรรถภาพทางกาย
 - 1.4.3 แบบสอบถามเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย
 - 1.4.4 ตารางบันทึกผลการวัดสมรรถภาพทางกาย และคุณภาพชีวิต

Christian University of Thailand Journal

Vol.18 No.3 (September – December) 2012

- 1.5 อุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย
 - 1.5.1 เครื่องวัดความดันโลหิต
 - 1.5.2 แก้อ้อที่มีพนักพิงและไม่มีที่วางแขน 1 ตัว
 - 1.5.3 Dumbbell ขนาด 3 กิโลกรัม 1 คู่ และขนาด 4 กิโลกรัม 1 คู่
 - 1.5.4 นาฬิกาจับเวลา
 - 1.5.5 สายวัด
 - 1.5.6 แก้อ้อพลาสติก 2 ตัว

ขั้นตอนการวิจัย

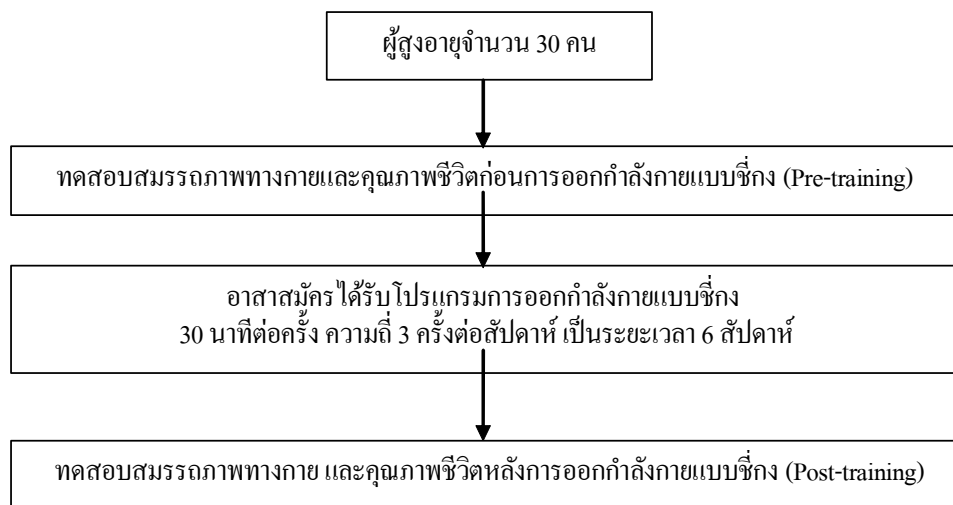
1. คัดเลือกอาสาสมัครจากเกณฑ์การคัดเข้า และเตรียมอาสาสมัครเพื่อแนะนำวัตถุประสงค์การทดลอง และอธิบายถึงขั้นตอนการปฏิบัติ ขณะทำการทดลองเพื่อจะได้ปฏิบัติตามได้ อย่างถูกต้อง
2. ให้อาสาสมัครลงชื่อในเอกสารใบยินยอม การเข้าร่วมงานวิจัย และอาสาสมัครมีสิทธิที่จะบอกเลิก การเข้าร่วมงานวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่จำเป็นต้องบอกเหตุผล และสามารถแจ้งแก่ทีมผู้วิจัยได้ทันที เพื่อทำการยุติการทดสอบ เมื่อมีความผิดปกติ หรือความรู้สึกที่ไม่สบายที่มากเกินไปเกิดขึ้นระหว่างออกกำลังกายแบบซิงก และการทดสอบสมรรถภาพ
3. อาสาสมัครทุกคนจะได้รับการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ประกอบด้วย Berge balance test, Back scratch test, Chair sit and reach test, Arm curl test, Six minute walk test (distance) และให้อาสาสมัครทุกคนกรอกแบบสอบถามเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อ ฉบับภาษาไทย และผู้วิจัยบันทึกผลการทดสอบสมรรถภาพ และคะแนนคุณภาพชีวิตในตารางบันทึกข้อมูล
4. ผู้วิจัยให้ความรู้แก่อาสาสมัคร เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการออกกำลังกายแบบซิงก ทั้ง 18 ท่า อย่างถูกต้อง เมื่ออาสาสมัครมีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง ผู้วิจัยจึงให้โปรแกรมการออกกำลังกายแบบซิงกอย่างต่อเนื่อง นาน 30 นาที

ต่อครั้ง ความถี่ 3 ครั้งต่อสัปดาห์ เป็นระยะเวลา ทั้งหมด 6 สัปดาห์

5. เมื่ออาสาสมัครได้ออกกำลังกายแบบซิกงครบกำหนด 6 สัปดาห์ อาสาสมัครทุกคนจะได้รับ การทดสอบสมรรถภาพอีกครั้ง รวมถึงให้อาสาสมัคร

กรอกแบบสอบถามเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทยอีกครั้ง

6. จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถภาพทางกายและคุณภาพชีวิต ก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิกงด้วยเทคนิคสถิติ Paired t-test โดยทดสอบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 95%

ผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายผู้สูงอายุ ระหว่างก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิกง พบว่า ค่า Berg balance scale, Chair sit and reach test, Arm curl และ 6 minute walk test มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และ Back scratch test ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$)

2. เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ระหว่างก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิกง พบว่า ค่า Quality of life มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

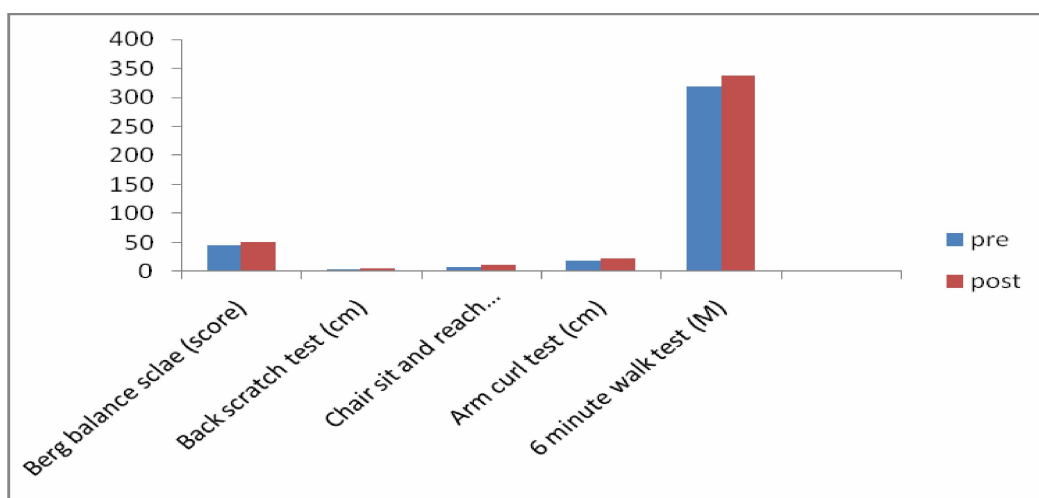
ตารางที่ 1 แสดงผลการเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของผู้สูงอายุระหว่างก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิกง

Variable	Pre – training (Mean $\pm$ S.D.)	Post- training (Mean $\pm$ S.D.)	p -value
Berg balance scale	45.94 $\pm$ 14.85 (Score)	51.56 $\pm$ 14.08 (Score)	.00*
Back scratch test	4.43 $\pm$ 9.94 (Centimeter)	4.81 $\pm$ 6.84 (Centimeter)	.85
Chair sit and reach test	10.38 $\pm$ 10.15 (Times)	7.88 $\pm$ 9.25 (Times)	.00*
Arm curl test	19.56 $\pm$ 13.44 (Times)	23.31 $\pm$ 12.46 (Times)	.00*
6 minute walk test	319.00 $\pm$ 152.59 (Meter)	337.50 $\pm$ 148.78 (Meter)	.00*

*Significant $p < 0.05$

จากตารางที่ 1 พบว่าก่อนการออกกำลังกายแบบซิกงมีต่อผลสมรรถภาพทางกาย ดังนั้นค่าเฉลี่ย Berg balance scale = 45.94, Back scratch test = 4.43, Chair sit and reach test = 7.88, Arm curl test = 19.56 และ 6 minute walk test = 319.00 และหลังการออกกำลังกายแบบซิกงมีต่อผลสมรรถภาพทางกาย ค่าเฉลี่ย Berg balance scale = 51.56, Back scratch test = 4.81, Chair sit and reach test = 10.38, Arm curl

test = 23.31 และ 6 minute walk test = 337.50 เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิกงพบว่า ค่าเฉลี่ย Berg balance scale, Chair sit and reach test, Arm curl และ 6 minute walk test มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.00$, $p=0.00$, $p=0.00$, $p=0.00$ ตามลำดับ) และ Back scratch test ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.85$)

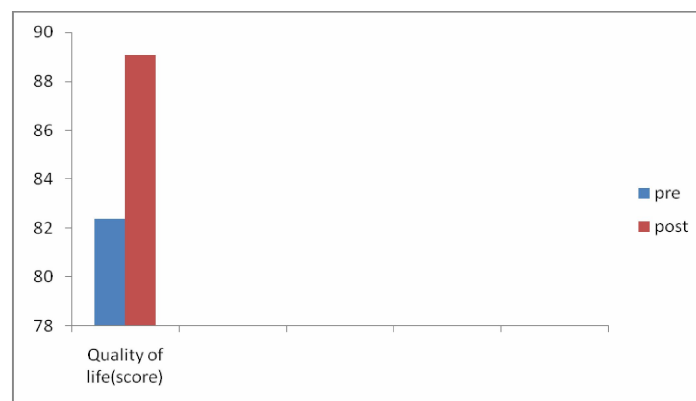

แผนภูมิที่ 3 แสดงความแตกต่างค่าเฉลี่ย สมรรถภาพทางกายก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิกง

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุระหว่างก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิง

Variable	Pre – training (Mean $\pm$ S.D.)	Post- training (Mean $\pm$ S.D.)	p -value
Quality of life	82.38 $\pm$ 11.14	89.06 $\pm$ 3.04	.00*

จากตารางที่ 2 พบว่าก่อนการออกกำลังกายแบบซิงมีค่าเฉลี่ยของ Quality of life = 82.38 หลังการออกกำลังกายแบบซิงพบว่ามีค่าเฉลี่ย Quality of life = 89.06 และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิงพบว่า ค่าเฉลี่ย Quality of life มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=0.00$)

แผนภูมิที่ 4 แสดงความแตกต่างค่าเฉลี่ยคุณภาพชีวิต ก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิง

การอภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องผลของสมรรถภาพทางกายและคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุภายหลังการออกกำลังกายแบบซิง ในกลุ่มผู้สูงอายุระหว่าง 60-75 ปี ตำบลสามกระควายเผือก จำนวน 30 คน สมมุติฐานคือ ก่อนและหลังการออกกำลังกายแบบซิงส่งผลต่อสมรรถภาพทางกาย และคุณภาพชีวิตในผู้สูงอายุแตกต่างกัน โดยทำการทดสอบสมรรถภาพทางกายที่ประกอบด้วย Berg balance scale, Back scratch test, Chair sit and reach test, Arm curl test และ 6 minute walk test และ

คุณภาพชีวิต (Quality of life) ทั้งก่อนและหลังการทดสอบเป็นผู้สูงอายุกลุ่มเดียวกัน ทำการทดลองเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่าหลังการออกกำลังกายแบบซิง ค่าเฉลี่ยของการทรงตัว (Berg balance scale), ความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อหลังกับขา (Chair sit and reach test), ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน (Arm curl test), ระยะทางในการเดินในเวลา 6 นาที (6 minute walk test) และคุณภาพชีวิต (Quality of life) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเทียบกับก่อนได้รับการออกกำลังกาย

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

เนื่องจากซึ่งมีรูปแบบการเคลื่อนไหวที่ซ้ำ นิ่มนวลและ จังหวะสม่ำเสมอ ซึ่งมีทั้งหมด 18 ท่า ในแต่ละท่าการ เคลื่อนไหวก็แตกต่างกันไป ส่วนใหญ่เน้นการย่อตัว ขึ้น - ลง เอี้ยวตัว พร้อมกับเคลื่อนไหวของแขนไป ตามจังหวะ ซึ่งช่วยเพิ่มความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ บริเวณแขน หลัง และขา และบางท่ามีเอี้ยวตัว ยกแขน กางขา เพื่อยืดกล้ามเนื้อส่วนลำตัว กล้ามเนื้อ ส่วนแขน และกล้ามเนื้อส่วนขา และมีการฝึกการทรงตัว ด้วยวิธีถ่ายน้ำหนัก ไปทางซ้าย-ขวา หน้า - หลัง ซึ่ง การเคลื่อนไหวเหล่านี้ นอกจากจะช่วยเพิ่มความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อ ยังช่วยเพิ่มความยืดหยุ่น และเพิ่มความ สมดุลให้กับร่างกายอีกด้วย ซึ่งข้อมูลที่กำลังมาทั้งหมด เป็นส่วนหนึ่งของสมรรถภาพทางกายซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยที่ผ่านมาของ Li, F. Fisher, K. J. & Harmer, P ในปี ค.ศ. 2004 ที่ได้ทำการศึกษา ทดลองถึงผลการออกกำลังกายแบบซิงก์และเปรียบ เทียบกับการออกกำลังกายแบบเพิ่มความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อ ในกลุ่มบ้านพักคนชราผลพบว่าการออก กกำลังกายทั้งสองแบบมีผลทำให้การทรงตัวเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มที่ออกกำลังกายแบบเพิ่มความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อมีการทรงตัวดีขึ้นและมีการเคลื่อนไหว ที่มีเพียงทิศทางเดียว แต่สำหรับซึ่งการทรงตัวนั้น จะเพิ่มขึ้นได้ดีและยังป้องกันการหกล้มได้ในขณะที่ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และ Mau-Roung. L. และ คณะ ในปี ค.ศ. 2006 ได้ทำการศึกษาทดลองเกี่ยวกับการ ออกกำลังกายแบบซิงก์ต่อความสามารถใน การทรงตัว และพยากรณ์การล้มในผู้สูงอายุซึ่งผลการ ทดลองพบว่าการออกกำลังกายแบบซิงก์สามารถเพิ่ม ความสามารถในการทรงตัว ช่วยลดการหกล้มใน ผู้สูงอายุได้ แต่เมื่อพิจารณา ค่า Back scratch test คือการเอื้อมมือมาแตะกันทางด้านหลังโดยให้มือ ถนัดวางอยู่ด้านบนคว่ำฝ่ามือลงแตะหลังเอื้อมมือทิศทาง เข้าสู่กลางหลังให้ได้มากที่สุดเท่าที่ทำได้หลังจากนั้นให้ วางมืออีกข้างหนึ่งเอื้อมมาทางด้านหลังให้ขย้างฝ่ามือขึ้น เอื้อมมือขึ้นมาที่กลางหลังเพื่อพยายามมาแตะมืออีกข้าง ที่รออยู่ด้านบนซึ่งลักษณะการเคลื่อนไหวดังกล่าวต้อง

อาศัยความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อหลายกลุ่ม โดยเฉพาะ กล้ามเนื้อทรงอก กล้ามเนื้อรอบข้อไหล่ กล้ามเนื้อ ลำตัว ซึ่งการทดลองพบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติ การออกกำลังกายแบบซิงก์ส่วนใหญ่ จะเน้นการย่อและเหยียดเข้า เอี้ยวตัวไปมา หุบและ กางแขน ร่วมกับการหายใจซึ่งไม่ได้เป็นการเคลื่อนไหว โดยตรงต่อกล้ามเนื้อลำตัว กล้ามเนื้อหลังและทรงอก จึงไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนเมื่อเปรียบเทียบกับ ก่อน และหลังการออกกำลังกายแบบซิงก์ กอปรกับสรีรวิทยา ของผู้สูงอายุมีลักษณะของกระดูกไขสันหลังโก่ง หรือ หลังค่อม (Kyphosis) ทำให้การเอื้อมแขนมาแตะกัน ทางด้านหลังทำได้ไม่เต็มที่เพราะต้องอาศัยการยืดหยุ่น ของกระดูกไขสันหลังร่วมด้วยจึงทำให้การยืดตัวเพื่อ เอื้อมแขนไปแตะกันทางด้านหลังนั้นได้ไม่เต็มที่เพราะ เกิดการจำกัดการเคลื่อนไหวจากกระดูกสันหลัง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า ซึ่งสามารถเพิ่มสมรรถภาพทางกายโดย รวมในผู้สูงอายุได้

หลังการออกกำลังกายแบบซิงก์นอกจากจะมี ร่างกายที่แข็งแรง กล้ามเนื้อมีความยืดหยุ่นดีขึ้น และ กล้ามเนื้อทำงานอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การออกกำลังกาย ประเภทนี้ยังมีผลต่อจิตใจ คือทำให้รู้สึกผ่อนคลาย ลดความตึงเครียดทางอารมณ์ และภาวะซึมเศร้า รวมทั้งให้เกิดผลดีทางด้านสังคม เนื่องจากการออก กกำลังกายแบบซิงก์จะออกกำลังกายเป็นแบบกลุ่มหรือ หมู่คณะ ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เกิดเครือข่าย มีความสนุกสนาน สร้างคุณค่าให้กับตนเอง สามารถ ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างปลอดภัย ก่อให้เกิด ความพึงพอใจ และนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีตามมา

ข้อเสนอแนะ

1. เผยแพร่ความรู้ และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุ มีการออกกำลังกายแบบซิงก์อย่างกว้างขวาง เพื่อเพิ่ม สมรรถภาพทางกาย และคุณภาพชีวิต
2. ควรทำการศึกษาผลของการออกกำลังกาย แบบซิงก์ ในกลุ่มผู้ป่วยอื่นๆ เช่น ผู้ป่วยเบาหวาน ผู้ป่วยโรคหัวใจ เนื่องจากการออกกำลังกายแบบซิงก์ไม่ ต้องใช้แรงมาก

3. ในการศึกษาครั้งต่อไป เสนอการเปรียบเทียบผลของสมรรถภาพทางกาย และคุณภาพชีวิตในกลุ่มวัยทำงาน
4. ในการศึกษาครั้งต่อไป หากต้องการศึกษาคุณภาพชีวิต ควรใช้เวลาในการศึกษาที่ยาวนานขึ้นอย่างน้อย 6 เดือน

เอกสารอ้างอิง

- กองวางแผนทรัพยากรมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2538). การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย 2533-2563. กรุงเทพมหานคร.
- กานต์ หงษ์เพชร และณัฐ จันทรศิรินทร์. (2553). การเปรียบเทียบการออกกำลังกายแบบซิงและโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยแรงต้านมีผลต่อการทรงตัวในผู้สูงอายุ 60 - 75 ปี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต. สาขาวิชากายภาพบำบัด คณะสหเวชศาสตร์มหาวิทยาลัยคริสเตียนข้อมูลจากกรม.
- พีรพงศ์ บุญศิริ. (2538). สรีรวิทยาของการออกกำลังกาย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส. พรีนติ้งเฮาส์.
- สมนึก กุลสถิตพร. (2549). กายภาพบำบัดในผู้สูงอายุ. คณะสหเวชศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ออฟเซ็ท เพรส จำกัด.
- สำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2544). คู่มือการส่งเสริมสุขภาพที่พึงประสงค์ในผู้สูงอายุ สำหรับบุคลากรสาธารณสุข. นนทบุรี. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อภิวัฒน์ มนิมมาร มณีนุช มณีนุช อรทัย ตันกำเนิดไทย และศศิธร แสงพวงพานนท์. (2544). “ผลการออกกำลังกายโดยใช้ท่าประกอบเพลงพื้นเมืองอีสานประยุกต์ต่ออัตราการใช้ออกซิเจนสูงสุด และ ความพึงพอใจในผู้สูงอายุ”. วารสารมหาวิทยาลัยขอนแก่น. (6)1, 84-91.
- Kart, C. S. Metress, E. K., Mestress, S. P. (1992). *Human aging and chronic disease*. Boston : Jones and Bartett.
- Li, F. Fisher., Harmer, P. (2004). *Tai Chi: improving functional balance and predicting subsequent falls in older adults*. *Medicine & Science in Sports & Exercise*. 36:2046-52.
- Linton, A. O. (1997). *Gerontology nursing : Concept and practice*. (2nd ed). Philadelphia : W.B.Saunders.
- Mau-Roung, L., Hei-Fen, H., Yi-Wei, W., Shu-Hui, C., Steven, L. W. (2006). *Community-based tai chi and its effect on injurious falls, balance, gait, and fear of falling in olderpeople*. *Physical therapy*. 86 (9):1189-201.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย*

The Relationship between Ethical Behavior and Transformational
Leadership of Executive in Public Sectors, Eastern Area of Thailand

วัชรพล คงมนต์***

ดร.สมชาย วิรุฬผล***

ดร.วิภาวี พิจิตบันดาล****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
1) องค์ประกอบพฤติกรรมทางจริยธรรม ของผู้บริหาร
องค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย
2) องค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
องค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทยและ
3) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรม กับ
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ
พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างเป็น
ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ในเขตภาคตะวันออก 8 จังหวัด
คือ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด สระแก้ว
ปราจีนบุรี และนครนายก ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค
ระดับหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด หัวหน้ากลุ่มงาน
และหัวหน้าฝ่ายระดับจังหวัด จำนวน 249 คน เก็บ
ข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมาพัฒนา
แบบสอบถามทั้งสองชุดได้แก่ พฤติกรรมทางจริยธรรม
ของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ โดยผ่านการตรวจสอบจาก
ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ
การวิเคราะห์ปัจจัย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง
ยืนยัน และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง
พฤติกรรมทางจริยธรรม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
ในองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย

ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมทางจริยธรรม
ของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ประกอบด้วย 5 องค์
ประกอบได้แก่ การมีหลักธรรมและจิตสำนึกที่ดีงาม
การไม่บิดเบือนข้อมูลและไม่ใช้ตำแหน่งหาผลประโยชน์
การแสดงความรับผิดชอบเมื่อบริหารงานผิดพลาด
การพบปะและช่วยเหลือประชาชนสม่ำเสมอ และการวาง
ตัวให้เหมาะสม ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ
ได้แก่

*วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีเตียน

**นักศึกษาลัทธิสุตรหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีเตียน

***ศาสตราจารย์, พลโท อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

****รองศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

การกระตุ้นทางปัญญา การสร้างบารมี การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร องค์การภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย ได้ผลการวิเคราะห์หองค์ประกอบพฤติกรรมทางจริยธรรม โดยเรียงตามค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (Regression Weight Coefficiency) และน้ำหนักขององค์ประกอบได้ค่าดังนี้ พฤติกรรมทางจริยธรรมมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย เท่ากับ 0.74 และการวิเคราะห์หองค์ประกอบย่อยพบค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ดังนี้ การมีหลักธรรมและจิตสำนึกที่ดีงาม เท่ากับ 0.77 การพบปะและช่วยเหลือประชาชนสม่ำเสมอ เท่ากับ 0.57 การวางตัวให้เหมาะสมเท่ากับ 0.54

การไม่บิดเบือนข้อมูลและไม่ใช้ตำแหน่งหาผลประโยชน์ เท่ากับ 0.32 และการแสดงความรับผิดชอบเมื่อบริหารงานผิดพลาด เท่ากับ 0.30

ผู้วิจัยได้เสนอให้กำหนดตัวชี้วัดในองค์การภาครัฐ โดยให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์การภาครัฐ เนื่องจากภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะที่เหมาะสมกับองค์การราชการในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง และควรพัฒนาข้าราชการไทยให้มีคุณสมบัติในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยใช้การฝึกอบรมทางจริยธรรม การกำหนดรูปแบบในการฝึกอบรมควรมุ่งเน้นการบริหารจัดการเชิงคุณธรรมจริยธรรม เนื่องจากคุณธรรมจริยธรรมเป็นตัวกำหนดที่สำคัญของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

Abstract

The purposes of this research were to study the components of ethical behavior in public sector, eastern area of Thailand, the components of transformational leadership in public sector, eastern area of Thailand, and the relationship between ethical behavior and transformational leaderships in public sector, eastern area of Thailand. The samples consisted of 249 provincial executive officers in Chachengsao, Chonburi, Rayong, Chantaburi, Trad, Srakaew, Prachinburi and Nakornnayok. An in-depth interview was conducted from concept of the Office of the Civil Service Commission (OCSC) and ten Thai government officers in order to develop questionnaire of ethical behavior and transformational leadership in public sector. These two questionnaires were validated by five experts. Data were

analyzed by mean, standard deviation, percentage, factor analysis, confirmatory factor analysis and regression analysis.

The result of this research showed that executive ethical behavior consisted of five components as follows : 1) principle and good conscience, 2) misleading information and exploitation, 3) responsibilities on the job, 4) regular meeting and helping people, and 5) appropriate action as a provincial executive officer. Transformational Leadership consisted of four components as follows: 1) intellectual stimulation, 2) charisma leadership, 3) inspiration motivation, and 4) individualized consideration. The confirmatory factor analysis and the regression analysis were analyzed. The study showed that the relationship between ethical behavior and transformational leadership of executive

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

in public sector, eastern area of Thailand demonstrated the ethical behavior analysis according to their regression weight coefficient as follows: ethical behavior (0.74), and confirmatory factor loading analysis showed that principle and good conscience (0.77), regular meeting and helping people (.57), the right place (.54), misleading information and not a gain of function (.32), and responsibilities on the job when mis-management (0.30).

The researcher suggested that public sector should identify organizational indicator through transformational leadership, for transformational leadership was appropriate with public sector in the changing era, and Thai government officer should be developed to be transformational leader through ethical's training. The model of intensive course training should emphasize on ethical management for ethics was a significant indicator of transformational leadership.

บทนำ

ในสภาวะปัจจุบัน โลกอยู่ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันกันสูง ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขันอย่างรุนแรงนี้ โดยได้รับผลกระทบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การปกครอง อย่างไรก็ตามภายใต้ภาวะวิกฤตดังกล่าว พบว่า บางองค์กรมีการบริหารจัดการองค์กรที่มุ่งเน้นความอยู่รอดขององค์กร โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบมาภิบาลหรือบรรษัทภิบาล ทำให้เกิดปัญหาการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น จากการสำรวจของกัลลฟ์ ในปี 2008 โดยคริสโตเฟอร์เฮย์ (Christopher Hey, 2010 : 227-229) พบว่าองค์กรขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน อาทิ บริษัทเจเนอรัล มอเตอร์ สภาคองเกรส ตลาดหลักทรัพย์อเมริกัน สหพันธ์กีฬาเบสบอล หรือแม้แต่ โบสถ์คาทอลิก ซึ่งถือว่าเป็นองค์กรทางศาสนายังถูกตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับการทุจริต สำหรับประเทศไทย มีรายงานผลการจัดอันดับดัชนีชี้วัด ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันประจำปี 2554 โดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยได้ คะแนนความโปร่งใสเท่ากับ 3.4 คะแนน จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน

ซึ่งจัดอยู่อันดับที่ 80 จากการจัดอันดับทั้งหมด 183 ประเทศ ทั่วโลก และอยู่อันดับที่ 10 จาก 26 ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีคะแนนเท่ากับประเทศโคลอมเบีย, เอลซัลวา ดอร์, กรีซ (จรี วิจิตรวาทการ, 2554: www.transparency-thailand.org/)

หน่วยงานภาครัฐที่ได้รับมอบหมายให้เป็นศูนย์กลางการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่ก้าวกระโดดตามแนวนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล นับว่าเป็นหน่วยงานที่เสี่ยงต่อการเกิดปัญหาการคอร์รัปชัน ส่วนราชการระดับจังหวัด ในเขตภาคตะวันออก เป็นหน่วยงานซึ่งมีลักษณะเฉพาะต่างจากส่วนราชการระดับจังหวัดที่ตั้งอยู่ในเขต หรือภาคอื่นๆ เนื่องจากตามแผนพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันออก ได้รับการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางความเจริญ และเป็นอุตสาหกรรมหลัก รวมถึงอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ที่มีขีดความสามารถในการแข่งขันกับตลาดโลก ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวต้องใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีขั้นสูง มีการกระจายความเจริญมาสู่ภาคตะวันออก ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม และประชากร ซึ่งมีผลต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดการพัฒนาประเทศ จากการค้าการลงทุนจำนวนมหาศาล ที่จะนำเม็ดเงินกลับเข้าสู่

ประเทศไทยในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปพัฒนาประเทศ หากข้าราชการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือขาดคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินงานก็จะทำให้เกิดปัญหาให้กับประชาชน องค์กรธุรกิจ ส่งผลกระทบโดยรวมต่อการพัฒนาประเทศ

ผู้บริหารองค์กรภาครัฐควรมีบทบาทในการแก้ไขปัญหา ด้วยความรู้ ความสามารถ มีคุณลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี และสามารถโน้มน้าวปรับเปลี่ยนให้ผู้ตามมีพฤติกรรมทางจริยธรรมที่ดี ตามความต้องการขององค์กรภาครัฐ เพื่อส่งเสริมบทบาทของประเทศไทย ในการบริหารจัดการภาครัฐ และตอบสนองต่อการเป็นประเทศสมาชิกของสมาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community) ใน พ.ศ.2558 ตลอดจนนำไปสู่การแข่งขันระดับสูงสุด ในสภาวะโลกไร้พรมแดน (Globalization) ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการมีความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ เนื่องจาก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ดีต้องมีพื้นฐานมาจากผู้นำที่มีคุณธรรม และจริยธรรมในองค์กร ซึ่งจะเป็ประโยชน์ ต่อการพัฒนาผู้นำในองค์กรข้าราชการไทยในการแก้ไขปัญหาการทุจริตเพื่อรองรับการเป็นสมาชิกของสมาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีองค์ประกอบอะไรบ้าง
3. พฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์กันหรือไม่

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบของพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อพัฒนาองค์ประกอบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางจริยธรรม และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยทำให้ได้กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้กำหนด องค์ประกอบของพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ โดยปรับปรุงจากแนวคิดจริยธรรมข้าราชการไทย ของสำนักงานข้าราชการพลเรือน และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ทรงคุณวุฒิ 10 คนเพื่อสร้างเป็นกรอบแนวคิดของพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐประกอบด้วย 1) การนำหลักธรรมมาใช้ในการทำงาน 2) การมีจิตสำนึกที่ดีงาม 3) การวางตัวให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ 4) การไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งไปแสวงหาผลประโยชน์ 5) การพบปะเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ 6) การไม่ใช้และไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสารของราชการ 7) การแสดงความรับผิดชอบในการบริหารงานผิดพลาดและองค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตามแนวคิดของบาสและอโวลีโอ (Bass & Avolio, 1991 : 441-462) ซึ่งประกอบด้วย 1) การสร้างบารมี 2) การสร้างแรงบันดาลใจ 3) การกระตุ้นทางปัญญา และ 4) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

กำหนดความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร

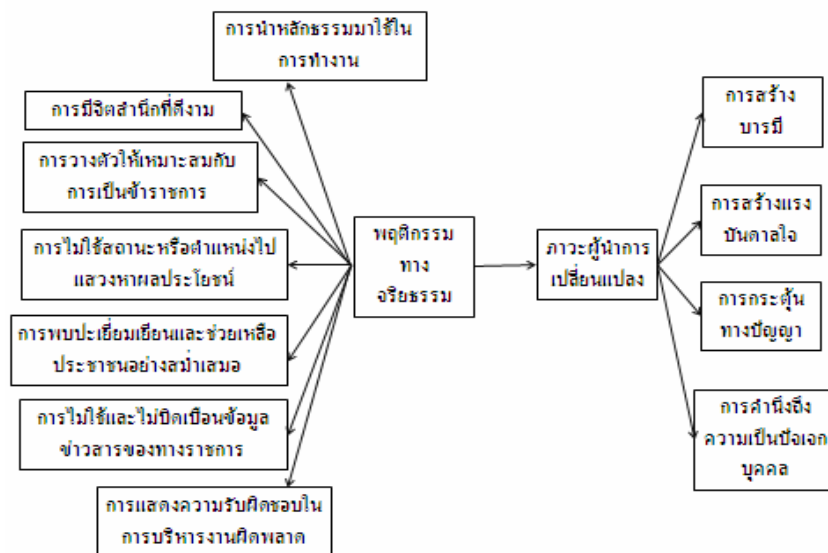
วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

องค์การภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทยจาก ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของบาสและ อวอลิโอ บาสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1991: 441-462) ที่ได้อธิบายองค์ประกอบของภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลง ด้านการสร้างบารมี หรือ การมีอิทธิพล ที่เป็นอุดมคติ (Idealized Influence or Charisma Leadership) คือ ผู้นำจะเป็นผู้ที่มี คุณธรรมและจริยธรรมสูง ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่น และเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม และงานวิจัยของบาสส์และพอล(Bass & Paul,1999: 181-218) อธิบายว่า คุณธรรมของภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง อย่างแท้จริงนั้น ต้องมีพื้นฐานมาจาก คุณธรรม โดยที่ 4 ปัจจัยของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ที่แท้จริง ประกอบด้วย การสร้างบารมี การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญาและการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์กับบรรษัทภิบาล (Cooperate Governance)

องค์ประกอบของบรรษัทภิบาล (Cooperate Governance) ในด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ (Responsibility) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งการยึด

หลักความถูกต้องในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประสิทธิภาพ สูงสุดในการทำงานนั้น มีความสัมพันธ์กับ การแสดง ความรับผิดชอบ ในการบริหารงานผิดพลาด ซึ่งเป็น องค์ประกอบหนึ่ง ในพฤติกรรมทางจริยธรรม ของ ผู้บริหารองค์การภาครัฐ เนื่องจากความรับผิดชอบต่อหน้าที่การทำงาน การปฏิบัติหน้าที่ดีให้ที่สุด เพื่อ ประสิทธิภาพสูงสุด แม้ว่าจะเกิดความผิดพลาดขึ้น ก็ต้อง แสดงความรับผิดชอบอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการหา แนวทางแก้ไข และวางแนวทางการดำเนินงานที่ เหมาะสมกับบริบทขององค์กร นอกจากนี้ การแสดง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่บริหารงานผิดพลาด ยังมีความ สัมพันธ์กับ อีกหนึ่งองค์ประกอบของบรรษัทภิบาล (Cooperate Governance) คือด้าน ความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตน (Accountability) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรู้สึก รับผิดชอบต่ออย่างแท้จริง มีความเข้าใจว่าต้องรับผิดชอบต่อใครบ้าง ในลักษณะใดแค่ไหนและอย่างไรซึ่งจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องรับผิดชอบต่อตัดสินใจของตนเอง เมื่อเกิดการบริหารงานผิดพลาดขึ้นในทุกองค์กร

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรม กับภาวะ ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์การภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยพรรณนาเชิงสัมพันธ์ (Correlation descriptive research) เพื่อศึกษา องค์ประกอบของพฤติกรรมทางจริยธรรม องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมทางจริยธรรม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐในภาคตะวันออกของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางจริยธรรม จำนวน 10 ราย เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ใช้ในการพัฒนาแบบสอบถาม เกี่ยวกับ พฤติกรรมทางจริยธรรม กลุ่มที่ 2 เป็นผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ส่วนราชการระดับจังหวัดในภาคตะวันออก ที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ ระดับหัวหน้าฝ่าย/หัวหน้ากลุ่มงาน/หัวหน้าส่วนราชการ โดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้น (Multi-stage Sampling) จำนวน 249 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาพัฒนาแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ราย แล้วดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เพื่อสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 แบบสอบถามที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล มี 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ จำนวนบุตร สถานภาพสมรส การศึกษา เงินเดือน หนี้สิน ระยะ

เวลาที่ทำงาน การศึกษาดูงาน ตำแหน่งในองค์กร การฝึกอบรมเพิ่มเติม การอบรมจริยธรรมเพิ่มเติม จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางจริยธรรม เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากข้อค้นพบในขั้นตอนที่ 1 จำนวน 35 ข้อ มีประเด็นคำถามครอบคลุม 7 ด้าน คือ ด้านการนำหลักธรรมมาใช้ในการทำงาน จำนวน 6 ข้อ ด้านการมีจิตสำนึกที่ต้งาม จำนวน 5 ข้อ ด้านการวางตัวให้เหมาะสม จำนวน 4 ข้อ ด้านการไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งไปแสวงหาผลประโยชน์ จำนวน 5 ข้อ ด้านการพบปะและช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ จำนวน 5 ข้อ ด้านการไม่ใช้และไม่วิถีเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการ จำนวน 5 ข้อ และด้านการแสดงความรับผิดชอบเมื่อบริหารงานผิดพลาด จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถาม ของยุพา ทองช่วง (2554: 157 - 163) จำนวน 36 ข้อ มีประเด็นคำถามครอบคลุม 4 ด้าน ดังนี้ ด้านการสร้างบารมี จำนวน 9 ข้อ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ จำนวน 9 ข้อ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา จำนวน 9 ข้อ และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จำนวน 9 ข้อ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางจริยธรรม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.91 แบบสอบถามภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.6 - 1.0 ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 0.93 และทำการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับ หัวหน้าฝ่าย/หัวหน้ากลุ่มงาน/หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัด จังหวัดนครปฐม จำนวน 30 ราย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.89

น้อยกว่า 5, GFI มากกว่า 0.90, AGFI มากกว่า 0.90, RMSEA น้อยกว่า 0.08 (Diamantopoulos & Siguaw, 2000:102)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยวิธีการดังกล่าว ต่อไปนี้

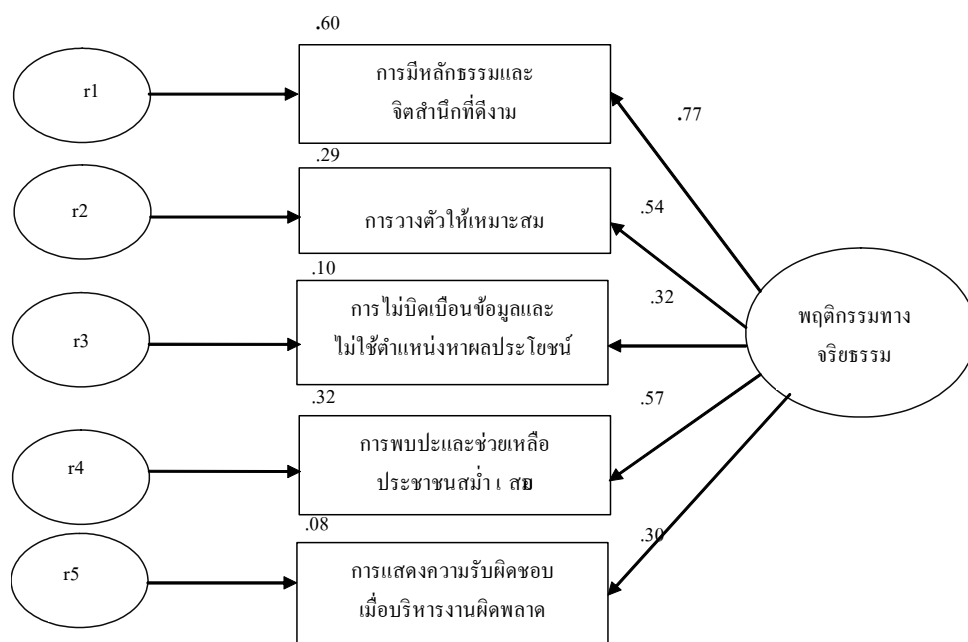
1. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดล สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model) ประกอบด้วย การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิง ยืนยัน (Confirmatory Factor analysis) และการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) โดยกำหนดค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องหรือ ความกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์ตาม สมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้ CMIN/df

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ โมเดลการวัด พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ “การมีหลักธรรมและจิตสำนึกที่ดีงาม” “การวางตัวให้เหมาะสม” “การไม่บิดเบือนข้อมูลและไม่ใช่ตำแหน่งหาผลประโยชน์” “การพบปะและช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ” และ “การแสดงความรับผิดชอบเมื่อบริหารงานผิดพลาด” โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ ยืนยัน ได้ผลการวิเคราะห์ตามแผนภาพที่ 2 ดังนี้

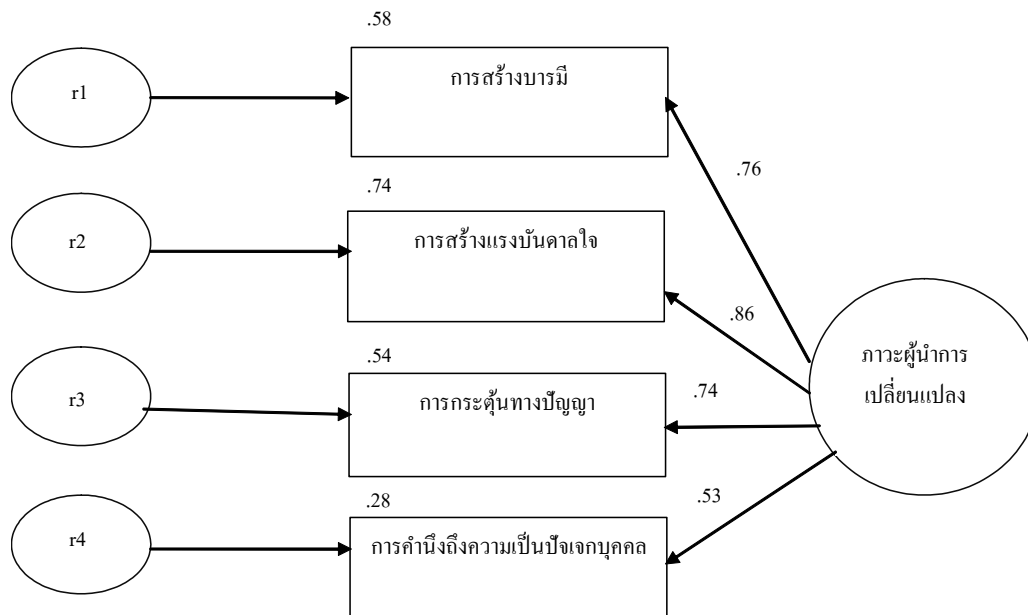
แผนภาพที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันตัวแปร พฤติกรรมทางจริยธรรม

จากแผนภาพที่ 2 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัด พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย ตามเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาความสอดคล้อง พบว่า ค่าสถิติ ส่วนใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์ กล่าวคือ ค่าCMIN/df เท่ากับ 3.18, GFI เท่ากับ 0.98 , AGFI เท่ากับ 0.92, RMSEA เท่ากับ 0.09 ดังนั้นรูปแบบขององค์ประกอบ จึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั่นคือ องค์ประกอบของโมเดลการวัด พฤติกรรมทางจริยธรรมมีความตรงเชิงโครงสร้าง

จากการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้าน “การมีหลักธรรมและจิตสำนึกที่ดีงาม” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดคือ .77 และสามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมทางจริยธรรมได้ร้อยละ 60 รองลงมาคือ

องค์ประกอบด้าน “การพบปะและช่วยเหลือประชาชนสม่ำเสมอ” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .57 และสามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมทางจริยธรรมได้ร้อยละ 32 และองค์ประกอบด้าน “การแสดงความรับผิดชอบเมื่อบริหารงานผิดพลาด” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ .30 และสามารถอธิบายความผันแปรของพฤติกรรมทางจริยธรรมได้ร้อยละ 8

1.2 ผลการวิเคราะห์ โมเดลการวัด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ “การสร้างบารมี” “การสร้างแรงบันดาลใจ” “การกระตุ้นทางปัญญา” และ “การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล” โดยการวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบยืนยันได้ผลการวิเคราะห์ตามแผนภาพที่ 3 ดังนี้

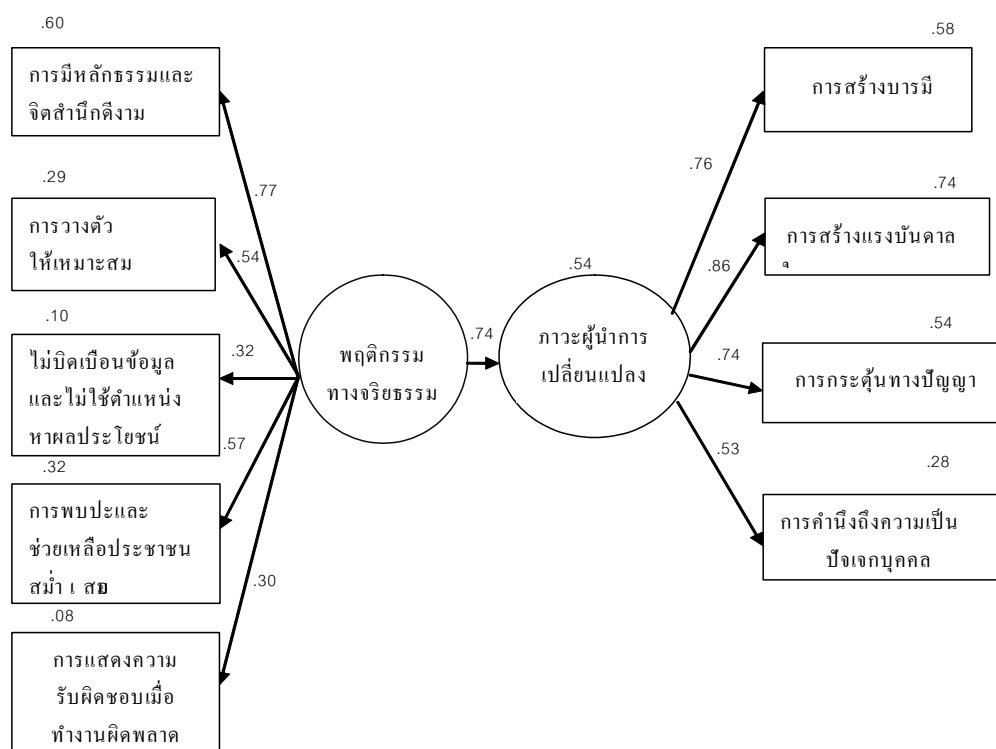
แผนภาพที่ 3 การวิเคราะห์ห้่องค์ประกอบเชิงยืนยันด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จากแผนภาพที่ 3 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตามเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาความสอดคล้อง พบว่า ค่าสถิติ ทุกค่า เป็นไปตามเกณฑ์ กล่าวคือ ค่าCMIN/df เท่ากับ 0.65, GFI เท่ากับ 0.99, AGFI เท่ากับ 0.98, RMSEA < 0.01 ดังนั้นรูปแบบขององค์ประกอบ จึงมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ นั่นคือ องค์ประกอบของโมเดลการวัด ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความตรงเชิงโครงสร้าง

จากการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้าน “การสร้างแรง

บันดาลใจ” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุด คือ .86 และสามารถอธิบายความผันแปร ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ ร้อยละ 74 รองลงมาคือ องค์ประกอบด้าน “การสร้างบารมี” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .76 และสามารถอธิบายความผันแปรของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ ร้อยละ 58 และองค์ประกอบด้าน “การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล” มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบน้อยที่สุดคือ .53 และสามารถอธิบายความผันแปร ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้ ร้อยละ 28

2. ผลการวิเคราะห์โมเดล สมการเชิงโครงสร้าง

แผนภาพที่ 4 การวิเคราะห์ โมเดลสมการเชิงโครงสร้าง พฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

จากแผนภาพที่ 4 ผลการวิเคราะห์โมเดล สมการเชิงโครงสร้างพบว่า รูปแบบโมเดลสมการเชิงโครงสร้างพฤติกรรมทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มาตรฐาน (Standardized coefficient) เท่ากับ .74 ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ เท่ากับ .54 เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดย CMIN /DF เท่ากับ 22.06 GFI เท่ากับ .47 AGFI เท่ากับ .337 RMSEA เท่ากับ .00 จึงเป็นการยืนยันได้ว่าโมเดลการวัดด้านพฤติกรรมทางจริยธรรมโมเดลการวัดด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและโมเดลการวัดความสัมพันธ์ ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามโมเดลสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังแผนภาพที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

1.องค์ประกอบของ พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

องค์ประกอบของพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ก่อนดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบประกอบด้วย องค์ประกอบ 7 ด้าน คือ 1) การนำหลักธรรมมาใช้ในการทำงาน 2) การมีจิตสำนึกที่ดีงาม 3) การวางตัวให้เหมาะสม 4) การไม่ใช้สถานะหรือตำแหน่งไปแสวงหาผลประโยชน์ 5) การพบปะเยี่ยมเยียนและช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ 6) การไม่ใช้และไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสารของราชการและ 7) การแสดงความรับผิดชอบในการบริหารงานผิดพลาด หลังจากการวิเคราะห์องค์ประกอบ และองค์ประกอบเชิงยืนยันแล้ว พบว่า องค์ประกอบของ พฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 ด้านเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1.1 องค์ประกอบ การมีหลักธรรมและจิตสำนึกที่ดีงาม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .64 จากการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า การนำหลักธรรมมาใช้มีความสัมพันธ์กับ การมีจิตสำนึกที่ดีงาม สอดคล้องกับคุณลักษณะของข้าราชการยุคใหม่ ของสำนักงานพัฒนาระบบราชการ (2554:1-2) เรื่อง Morality คือ มีใจเป็นธรรม มีคุณธรรมในการบริหารจัดการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกันกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของวิรัชวิรัชนิการวรรณ (2549:2-3) เรื่องจริยธรรมของข้าราชการสอดคล้องกับค่านิยมหลัก (Core Value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการนำหลักธรรมและมีจิตสำนึกที่ดีในการทำงาน (ปราโมทย์ โชติมงคล, 2543:22-23) สอดคล้องกับ บุญผา บุญน้อม (2547:33-37) ศึกษา พบว่า คุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูกับคุณธรรมจริยธรรมของครูอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ชนเศรษฐี จำปางาม (2548:28-33) ศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติตนเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

1.2 องค์ประกอบการวางตัวให้เหมาะสมมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ.54สอดคล้องกับ ค่านิยมหลัก (Core Value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ปราโมทย์ โชติมงคล, 2543:22-23) สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของวิรัชวิรัชนิการวรรณ (2549:2-3) เรื่องจริยธรรมของข้าราชการผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ จริยธรรมของผู้บริหาร (ปาริชาติ สุวรรณบุญผา, 2553:28-29) สอดคล้องกับ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 สอดคล้องกับคุณลักษณะของข้าราชการยุคใหม่ ของสำนักงานพัฒนาระบบราชการ (2554:1-2) เรื่อง Relevant สอดคล้องกับ แนวทางการสร้างและพัฒนาวินัยข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ ในการวางตัวให้เหมาะสม (จรรยาพร ทรนิษฐ์, 2554:25-26)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

1.3 องค์ประกอบ การไม่บิดเบือนข้อมูลและไม่ใช่ตำแหน่งหาผลประโยชน์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .37 จากการวิเคราะห์ปัจจัยพบว่า การไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสารทางราชการมีความสัมพันธ์กับ การไม่ใช่ตำแหน่งแสวงหาผลประโยชน์สอดคล้องกับระเบียบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 เรื่องหลักความโปร่งใส และหลักความมีส่วนร่วม สอดคล้องกับค่านิยมหลัก (Core Value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ปราโมทย์ โชติมงคล, 2543:22-23) สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของวิรัชวิธานาวรรณ (2549:2-3) เรื่องจริยธรรมของข้าราชการสอดคล้องกับคุณลักษณะของข้าราชการยุคใหม่ ของสำนักงานพัฒนาระบบข้าราชการ (2554:1-2) เรื่อง Integrity สอดคล้องกับ แนวทางการสร้างและพัฒนาวิสัยข้าราชการเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่ใช่ตำแหน่งหาผลประโยชน์ (จรรยาพร ธรนินทร์, 2554:25-26) สอดคล้องกับการศึกษาของ เคน ยูดาส และคณะ (Ken Udas, 1996:721) ศึกษา พบว่าการบังคับทาง จริยธรรมของหน่วยงานผู้เชี่ยวชาญทางข้อมูลข่าวสารภาครัฐมีความสำคัญอย่างยิ่ง กับการบริหารบุคลากร สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนเศรษฐ์ จำปางาม (2548: 28-33) ศึกษา พบว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมที่คำนึงถึงแต่ประโยชน์ส่วนตน ขาดหลักเกณฑ์การประเมินผลการทำงาน

1.4 องค์ประกอบ การพบปะและช่วยเหลือประชาชนสม่ำเสมอ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .80 ซึ่งสอดคล้องกับ คุณลักษณะของข้าราชการยุคใหม่ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เรื่อง Democracy คือมีใจเป็นประชาธิปไตยสอดคล้องกับค่านิยมหลัก (Core Value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ปราโมทย์ โชติมงคล, 2543:22-23) สอดคล้องกับแนวทางการสร้างและพัฒนาวิสัยข้าราชการในการ

บริการประชาชนโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกระดับ (จรรยาพร ธรนินทร์, 2554:25-26) สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของวิรัชวิธานาวรรณ (2549:2-3)

1.5 องค์ประกอบ การแสดงความรับผิดชอบเมื่อบริหารงานผิดพลาด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .38 สอดคล้องกับแนวคิดของของสำนักงานพัฒนาระบบข้าราชการ (2554:1-2) เรื่อง คุณลักษณะของข้าราชการ คือ Accountability สอดคล้องกับระเบียบสำนักงานรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักความรับผิดชอบ สอดคล้องกับ ค่านิยมหลัก (Core Value) ของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐด้านความรับผิดชอบในหน้าที่ (ปราโมทย์ โชติมงคล, 2543:22-23) สอดคล้องกับแนวคิด สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนของวิรัชวิธานาวรรณ (2549:2-3) เกี่ยวกับจริยธรรมของข้าราชการถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน

2. องค์ประกอบของ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทยก่อนดำเนินการวิเคราะห์องค์ประกอบ และหลังการวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า มีองค์ประกอบดังนี้

2.1 องค์ประกอบการสร้างบารมีมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .79 ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของบาสและอวลิโอ (Bass & Avolio, 1991:441-462) ที่ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องมีการสร้างบารมี หรือการมีอิทธิพลที่เป็นอุดมคติ (Idealized Influence or Charisma Leadership) สอดคล้องกับ สุมาลี ชุมนันดี (2541: 83) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือกระบวนการที่ผู้นำต้องมีบารมีในการเพิ่มระดับความพยายามของผู้ตามเพื่อให้ปฏิบัติงานตามการคาดหวัง สอดคล้องกับนักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีบารมี คือ แคโรล (Carole, 2006:11-13) ดาเรน (Daren, 2005:18-20) วิจิตรา สิงห์อาภรณ์

(2547:14-18) คำเนิ่ง ผุดผ่อง (2547:72-77) ธวัชชัย หอมยามเย็น (2548:47-52) สุภาวดี จิตติรัตนกุล (2550:22-25) ขวลิต สงวนพันธ์ (2550:17-19) และ อมรรัตน์ เสนาหลวง (2551:12-15)

2.2 องค์ประกอบการสร้างแรงบันดาลใจมี คำนำน้าหนักองค์ประกอบเท่ากับ .75 สอดคล้องกับทฤษฎี ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของบาสและอวลิโอ (Bass & Avolio, 1991:441-462) คือ การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration Motivation) สอดคล้องกับ นิตยสัมพันธ์ (2546:12-14) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational leadership) หมายถึงผู้นำที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคคลจำนวนมาก สอดคล้องกับนักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการ เปลี่ยนแปลงที่ต้องสร้างแรงบันดาลใจ คือ แคโรล (Carole, 2006:11-13) ดาเรน(Daren, 2005:18-20) วิจิตรา ลิงห์อาภรณ์ (2547:14-18) คำเนิ่ง ผุดผ่อง (2547:72-77) ธวัชชัย หอมยามเย็น (2548: 47-52) สุภาวดี จิตติรัตนกุล (2550: 22-25) ขวลิต สงวนพันธ์ (2550:17-19) และอมรรัตน์ เสนาหลวง (2551:12-15)

2.3 องค์ประกอบด้าน การกระตุ้นทางปัญญา มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .84 สอดคล้องกับ ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ บาสและอวลิโอ (Bass & Avolio, 1991: 441-462) คือการกระตุ้น ทางปัญญา (Intellectual Stimulation) สอดคล้อง กับ เบิร์น (1978) ผู้นำการเปลี่ยนแปลงพยายามกระตุ้น ทางปัญญาเพื่อยกระดับการตระหนักรู้ของผู้ตาม สอดคล้องกับ เบนนิส และน้านิส (1985) คือ การสนับสนุนการเรียนรู้ขององค์กร (Facilitation Organization I Learning) สอดคล้องกับนักวิจัย ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่ผู้บริหาร ต้องมีการกระตุ้นทางปัญญาให้เกิดขึ้นในองค์กร คือ แคโรล(Carole, 2006: 11-13) ดาเรน(Daren, 2005: 18-20) วิจิตรา ลิงห์อาภรณ์ (2547: 14-18) คำเนิ่ง ผุดผ่อง (2547: 72-77) ธวัชชัย หอมยามเย็น (2548: 47-52) สุภาวดี จิตติรัตนกุล (2550: 22-25)

ขวลิต สงวนพันธ์ (2550: 17-19) และอมรรัตน์ เสนาหลวง (2551: 12-15)

2.4 องค์ประกอบด้าน การคำนึงถึงความเป็น ปัจเจกบุคคลมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .54 สอดคล้องกับ ทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ บาสและอวลิโอ (Bass & Avolio, 1991: 441-462) คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) สอดคล้องกับการศึกษาของ สอดคล้องกับ รัตติกรณ์ จงวิศาล (2544:98-102) การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล สอดคล้องกับ นักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงใน เรื่องความเป็นปัจเจกบุคคล คือ แคโรล (Carole, 2006: 11-13) ดาเรน(Daren, 2005: 18-20) วิจิตรา ลิงห์อาภรณ์ (2547: 14-18) คำเนิ่ง ผุดผ่อง (2547: 72-77) ธวัชชัย หอมยามเย็น (2548: 47-52) สุภาวดี จิตติรัตนกุล (2550: 22-25) ขวลิต สงวนพันธ์ (2550: 17-19) และอมรรัตน์ เสนาหลวง (2551: 12-15)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทาง จริยธรรม กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร องค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

พฤติกรรมทางจริยธรรม มีความสัมพันธ์ ทางบวก กับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร องค์กรภาครัฐพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับทฤษฎีของบาสส์และ อวลิโอ บาสและอวลิโอ (Bass & Avolio, 1991: 441- 462) เรื่อง องค์ประกอบของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง กับกรณีพฤติกรรมทางจริยธรรม สอดคล้องกับการ ศึกษาของบาสส์และ พอล (Bass & Paul, 1999: 181- 218) ศึกษาถึง คุณธรรมของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง สอดคล้องกับผู้วิจัยหลายท่านที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างคุณธรรม จริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ได้แก่ ลินดา(Linda S Kimberling, 2008: 25-31) เอดเวิร์ด (Edward Aronson, 2003: 93-96) รัตติกรณ์ จงวิศาล(2544:98-102)

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำองค์ประกอบของพฤติกรรมทางจริยธรรม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการฝึกอบรมจริยธรรม ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

องค์กรควรให้ความสำคัญกับการพบปะและช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเป็นองค์ประกอบหนึ่งของพฤติกรรมทางจริยธรรม ซึ่ง สัมพันธ์กับองค์ประกอบทั้ง 4 ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ การกระตุ้นทางปัญญา การสร้างบารมี การสร้างแรงบันดาลใจ และการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การพบปะช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เป็นการสร้างบารมีให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารองค์กรภาครัฐอย่างชัดเจน อีกทั้ง ยังช่วยให้เกิดการกระตุ้นทางปัญญาให้กับผู้บริหารเองให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ในการทำงานเพื่อประชาชน นอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดการสร้างแรงบันดาลใจกับตัวผู้บริหารเองท้ายที่สุด การพบปะช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ นั้น ทำให้เกิดความเข้าใจ เข้าถึงในความแตกต่างของแต่ละบุคคล ตามมาด้วยเช่นกันดังนั้น ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ ควรให้ความสำคัญกับการพบปะและช่วยเหลือ

ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีคุณสมบัติของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังองค์กรควรสนับสนุนให้ผู้บริหาร มีการพบปะช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับตัวผู้บริหารเอง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมทางจริยธรรมของผู้บริหารในองค์กรอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมทางจริยธรรมในขอบเขตอื่นๆ เช่น ด้านประชากรในผู้บริหารทุกระดับของแต่ละองค์กร และด้านวัฒนธรรมองค์กร เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาต่อยอดงานวิจัยนี้ ในองค์กรภาครัฐและเอกชนอื่นๆ ให้ครอบคลุมทั่วประเทศเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นต่อไป

2.4 ควรพัฒนาแบบสอบถามพฤติกรรมทางจริยธรรม และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยการทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- คำนึ่ง ผุดผ่อง.(2547). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร กับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา
- จรรยาพร ธรณินทร์. (2554). 7 แนวทางการสร้างและพัฒนาวิสัยทัศน์ราชการ. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- จรี วิจิตรวาทการ. (2554). ดรรชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน ประจำปี พ.ศ. 2554. วันที่ค้นข้อมูล 1 มีนาคม 2555 เข้าถึงได้จาก <http://www.transparency-thailand.org/>
- ชวลิต สงวนพันธ์.(2550). ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์กร ในภาครัฐและเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญ สีหาราช. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมปฏิบัติงานและคุณธรรมของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ธนเศรษฐ์ จำปางาม. (2548). ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมของผู้บริหาร : ศึกษากรณีวิทยาลัยการสาธิตสุโขทัย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธวัชชัย หอมยามเย็น. (2548). การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตย ลัมมาพันธ์.(2546). ภาวะผู้นำ : พลัสซัเบิลขององค์กรสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- บุปผา บุญน้อม. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู กับคุณธรรมจริยธรรมของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ปราโมทย์ โชติมงคล. (2543). บทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาในการแก้ปัญหาคอขวดระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยสันติวิธี. กรุงเทพฯ : สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา.
- ปาริชาติสุวรรณบุปผา. (2553). คู่มือการจัดกระบวนการสานเสวนา. นครปฐม : ศูนย์ศึกษาและพัฒนาสันติวิธี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไพศาล แสยตบุญเรือง. (2549). ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับความเป็นมือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ยุพา ทองช่วง. (2554). รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาการจัดการภาครัฐและเอกชน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2544). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational-Leadership). วารสารการบริหารคน, 23(2), 98-102.
- วิจิตรา สิงห์อาภรณ์. (2547). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้าหอผู้ป่วยกับผลสำเร็จในการดำเนินงานของหอผู้ป่วย. สารนิพนธ์สาธิตศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิรัช วิรัชนิการวรรณ. (2549). ปรัชญาการเป็นข้าราชการ มาตรฐานทางคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ. เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สุภาวดี จิตติรัตนกุล. (2550). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนายกเทศมนตรีกรณีศึกษา : เทศบาลเมืองพังงา อำเภอเมือง จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุมาลี ชุนจันดี. (2541). การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเสริมสร้างพลังครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). เอกสารรายงานผลการดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2552. ในเอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง ความสำเร็จและบทเรียนในการสร้างธรรมาภิบาลในส่วนราชการ, ณ ห้องประชุมสุขุมมัยประดิษฐ์. นนทบุรี : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2554). เอกสารการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยมของระบบราชการ. ณ ห้องประชุมก.พ.ร. ชั้น 5 : สถาบันพัฒนาระบบราชการ.
- อดิศร ประสงค์พร. (2544). บทบาทและความสำคัญของผู้บริหารต่อการจัดการองค์กรในทัศนะของบุคลากร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อมรรัตน์ เสนาหลวง. (2551). ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน และเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน จำแนกตามประสบการณ์การบริหารงาน และวุฒิการศึกษาของผู้บริหารในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา, 1(2), 12-15.
- Bass, B.M. & Avolio, B.J. (1991). *Manual for the multi: Factor Leadership questionnaire*. Palo Alto, CA : Counseling Psychologist Press.
- Bass & Paul S.M. (1999). *Ethics, character, and authentic transformational leadership behavior*. USA: A Binghamton University, Binghamton, NY
- Carole MacPhee. (2006). *The Effects of Transformational Leadership on Career Management*. A Thesis In The John Molson School of Business Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science in Administration (MANAGEMENT) at Concordia University Montreal, Quebec, Canada
- Christopher Hey. (2010). *Twilight of the Elites : America's crisis of Meritocracy*. Crown publisher, New York. 227-229.
- Daren E. Hancott. (2005). *The relationship between transformational leadership and organizational performance in the largest public companies in Canada*. Ph.D., CAPELLA UNIVERSITY.
- Diamantopoulos, A., & Siguaw, J. A. (2000). *Introducing to LISREL : A guide for the uninitiated*. London : SAGE.
- Edward Aronson. (2003). *Ethics and Leaders Integrity in the Health Sector. A Dissertation*. USA : Mc Gill University Montreal.
- Ken Udas. (1996). Lewin's Conflict in Marriage Revisited and Expanded : Implications for Interprofessional Social Service Collaboratives. *System Practice*, 10(5), 721.
- Linda S. Kimberling. (2008). *Ethical Reasoning and Transformational Leadership: An investigation of public sector leaders*. USA: The Capella University.

ดรชนีวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ปีที่ 18 ฉบับที่ 1 - 3

พ.ศ. 2555

นิพนธ์ ทัพพะกุลธร*

ธัญญรัตน์ ธิชัย**

อุษา ชลสินธุ์**

ดรชนีผู้แต่ง

- กณิกาพร บุญชู. “การรับรู้ ค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศ ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 110-125.
- คมศิลป์ สารทอง. “กลวิธีในการเรียนคำศัพท์ของผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจในระดับดีใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 372-388.
- จินตนาพร ประสมศรี. “ผลของการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิงต่อพฤติกรรม การบริโภคอาหารของผู้ป่วยไตเรื้อรังที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้อง”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 68-83.
- ชัชวาล แอร์มหล้า. “นโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนตามแผนการพัฒนาการมี ส่วนร่วมการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะและการสร้างเครือข่าย”. 18,3 (ก.ย.-ธ.ค.2555) : 361-371.
- ณัฏฐา หลิวรุ่งเรือง. “แนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีแอนดรอยด์”. 18,1(ม.ค.- เม.ย.2555) : 16-27.
- ดาราวรรณ วิรุฬผล. “การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยี ของ รัสเซียในช่วงการปฏิวัติ ค.ศ. 1855-1953 ภายใต้แบบจำลองเพลสต์ (PEST)”. 18,1(ม.ค.- เม.ย.2555) : 54-67.
- ทรงธรรม ชูเงิน. “การศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในสามชุมชน นำร่องของโครงการบ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 282-296.
- ฤษณวัชร ไชยโคตร. “ข้อจำกัดของการวินิจฉัยกล้ามเนื้อและเส้นประสาทส่วนปลายด้วยเส้นโค้งเอส - ดี ในงานกายภาพบำบัด”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 1-15.
- นงนุช พลบูรณ์. “ผลสมรรถภาพทางกายและสุขภาพชีวิตในผู้สูงอายุภายหลังการออกกำลังกายแบบ ซี่กง”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 389-398.
- นภา นาคแย้ม. “เปิดโลกวิชาชีพบัญชีสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. 18,3 (ก.ย.-ธ.ค. 2555) : 309-322.
- บุษรัตน์ พุฒวิชัยดิษฐ์. “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพ”. 18,2(พ.ค.- ส.ค.2555) : 268-281.
- ปราณี จิตกรณกิจศิลป์. “ความเป็นนานาชาติของธุรกิจข้ามชาติจีนและกลยุทธ์การขยายตัวในประเทศจีน”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 28-41.

* ผู้อำนวยการศูนย์วิทยบริการและหอสมุด มหาวิทยาลัยคริสเตียน

** บรรณารักษ์ ศูนย์วิทยบริการและหอสมุด มหาวิทยาลัยคริสเตียน

- ปราณี จิตกรณกิจศิลป์. “ความหมายของจริยธรรมในการตลาดสีเขียว งบประมาณสีเขียว การตลาดสีเขียว และการโฆษณา”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 177-190.
- พิมพ์ภาภรณ์ พึ่งบุญพานิชย์. “ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการบัญชี TFRS และ NPAEs”. 18,2 (พ.ค.-ส.ค.2555) : 191-210.
- ลักขมี พันธุ์ธนโสภณ. “กลยุทธ์การตลาดสีเขียว : แนวคิดใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม”. 18,3 (ก.ย.-ธ.ค.2555) : 323-334.
- วัชรพล คงมนตรี. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 399-413.
- รภัทพร เพชรสุข. “ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 350-360.
- ศากุล ช่างไม้. “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 42-53.
- ศุภชัย ยิ่งเจริญ. “การพัฒนาเครื่องมือช่วยชะลอความเร็วรถขึ้นผู้ป่วยในทางลาดชันแบบอัตโนมัติ”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 84-95.
- สงกรานต์ กลมสุข. “ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย”. 18,2 (พ.ค.-ส.ค.2555) : 211-225.
- สมาน ลากระจ่าง. “บทบาทของเทคโนโลยีโปรแกรมไพธอนต่อวงการแพทย์ ธุรกิจและมัลติมีเดีย”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 211-225.
- สุภัทสร วิชากุล. “การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 237-254.
- สุรางค์ วิมลธาดา. “แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษาด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 335-349.
- เสถียร รุจิรวนิช. “การศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรที่ทำตามการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 255-267.
- เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “การพัฒนาและแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา : ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส 1 เขตตลิ่งชัน”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 96-109.
- อารีนา ภาณุโสภณ. “ผลลัพธ์ของการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจในสตรีที่เป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์”. 18,1 (ม.ค.-เม.ย.2555) : 153-163.
- Umereweneza Samuel. “Factors contributing to academic and clinical stress of CTU undergraduate nursing students”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 126-152.

ดรชนีหัวเรื่อง

กายภาพบำบัด

รณณวัชร ไชยโคตร. “ข้อจำกัดของการวินิจฉัยกล้ามเนื้อและเส้นประสาทส่วนปลายด้วยเส้นโค้งเอส - ดี ในงานกายภาพบำบัด”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 1-15.

การตลาดสีเขียว

ปราณี จิตกรณกิจศิลป์. “ความหมายของจริยธรรมในการตลาดสีเขียว งบประมาณสีเขียว การตลาดสีเขียว และการโฆษณา”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 177-190.

ลักษณะมี พันธุ์ธนโสภณ. “กลยุทธ์การตลาดสีเขียว : แนวคิดใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 323-334.

การตลาดระหว่างประเทศ

ปราวณี จิตกรณกิจศิลป์. “ความเป็นนานาชาติของธุรกิจข้ามชาติจีนและกลยุทธ์การขยายตัวในประเทศจีน”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 28-41.

การท่องเที่ยว

สงกรานต์ กลมสุข. “ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 211-225.

การบัญชี

นภา นาคแย้ม. “เปิดโลกวิชาชีพบัญชีสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 309-322.
พิมพ์ภากรณ์ ฟุ้งบุญพานิชย์. “ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการบัญชี TFRS และ NPAEs”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 191-210.

การเมืองการปกครอง

ดาราวรรณ วิรุฬห์ผล. “การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยีของรัสเซียในช่วงการปฏิวัติ ค.ศ. 1855-1953 ภายใต้แบบจำลองเพสต์ (PEST)”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 54-67.

การเสริมสร้างพลัง

ทรงธรรม ชูเงิน. “การศึกษาระบบการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในสามชุมชนนำร่องของโครงการบ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 282-296.

การออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ

นงนุช พลบูรณ์. “ผลสมรรถภาพทางกายและสุขภาพชีวิตในผู้สูงอายุภายหลังการออกกำลังกายแบบซิกง”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 389-398.

การอนุรักษ์น้ำ - - ไทย

ัชชาวล แอ่อมหล้า. “นโยบายการอนุรักษ์ลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนตามแนวทางการมีส่วนร่วมการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะและการสร้างเครือข่าย”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 361-371.

ความเครียด

Umereweneza Samuel. “Factors contributing to academic and clinical stress of CTU undergraduate nursing students”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 126-152.

คุณภาพการบริการ

สุภัทสรา วิชากุล. “การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการมหาวิทยาลัยคริสเตียน”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 237-254.

คุณภาพชีวิต

เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “การพัฒนาและแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา : ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส 1 เขตตลิ่งชัน”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 96-109.

เสถียร รุจิรวนิช. “การศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรที่ทำตามการเกษตรอย่างพอเพียงตามแนวพระราชดำริ”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 255-267.

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

รภัทพร เพชรสุข. “ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 350-360.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

โครงการบ้านมั่นคง

ทรงธรรม ชูเงิน. “การศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในสามชุมชน
นำร่องของโครงการบ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 282-296.

เทคโนโลยี

ณัชชา หลีรุ่งเรือง. “แนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีแอนดรอยด์”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 16-27.
สมาน ลาภกระจ่าง. “บทบาทของเทคโนโลยีโปรแกรมไพธอนต่อวงการแพทย์ ธุรกิจและมัลติมีเดีย”.
18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 226-236.

ภาษาอังกฤษ – การเรียนการสอน

คมศิลป์ สารทอง. “กลวิธีในการเรียนคำศัพท์ของผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจในระดับดีใน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 372-388.

ภาวะผู้นำ

วัชรพล คงมนต์. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ
ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 399-413.

ปัญหาสังคม

เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “การพัฒนาและแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา :
ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส 1 เขตตลิ่งชัน”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 96-109.

พฤติกรรมทางเพศ

กณิกาพร บุญชู. “การรับรู้ ค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศ ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอำเภอดอนตูม จังหวัด
นครปฐม”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 110-125.

วิจัย – คุณภาพ

ศากุล ช่างไม้. “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 42-53.

โภชนาการ

บุษรัตน์ พุฒวิชัยดิษฐ์. “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพ”.
18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 268-281.

โรคไตเรื้อรัง – การดูแล

จินตนาพร ประสมศรี. “ผลของการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิงต่อพฤติกรรม
การบริโภคอาหารของผู้ป่วยไตเรื้อรังที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้อง”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) :
68-83.

สุรางค์ วิมลธาดา. “แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษา
ด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 335-349.

โรคเบาหวาน – การดูแล

อารีนา ภาณุโสภณ. ผลลัพธ์ของการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจในสตรีที่เป็นเบาหวานขณะ
ตั้งครรภ์”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 153-163.

เศรษฐกิจพอเพียง

เสถียร รุจิรวินิช. “การศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรกรที่ทำตามการเกษตรอย่าง
พอเพียงตามแนวพระราชดำริ”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 255-267.

อุปกรณ์การแพทย์

ศุภชัย ยิ่งเจริญ. “การพัฒนาเครื่องมือช่วยชะลอความเร็วรถขึ้นผู้ป่วยในทางลาดชันแบบอัตโนมัติ”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 84-95.

ดรรชนีสาขาวิชา

สาขาวิชากายภาพบำบัด

ธฤตวัชร ไชยโคตร. “ข้อจำกัดของการวินิจฉัยกล้ามเนื้อและเส้นประสาทส่วนปลายด้วยเส้นโค้งเอส - ดี ในงานกายภาพบำบัด”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 1-15.

นงนุช พลบูรณ์. “ผลสมรรถภาพทางกายและสุขภาพชีวิตในผู้สูงอายุภายหลังการออกกำลังกายแบบ ซิกง”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 389-398.

สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน

ชัชวาล แอรมหาล้า. “นโยบายการอนุรักษ์กลุ่มน้ำแม่กลองตอนล่างอย่างยั่งยืนตามแนวทางการมีส่วนร่วมการปลูกฝังจิตสำนึกสาธารณะและการสร้างเครือข่าย”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 361-371.

ทรงธรรม ชูเงิน. “การศึกษากระบวนการและผลของการเสริมสร้างพลัง (Empowerment) ในสามชุมชน นำร่องของโครงการบ้านมั่นคง กรุงเทพมหานคร”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 282-296.

ดาราวรรณ วิรุฬผล. “การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางด้านการเมือง เศรษฐกิจสังคมและเทคโนโลยี ของรัสเซียในช่วงการปฏิวัติ ค.ศ. 1855-1953 ภายใต้แบบจำลองเพลสต์ (PEST)”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 54-67.

วัชรพล คงมนต์. “ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางจริยธรรมกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ พื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 399-413.

สุภัทสรา วิชากุล. “การพัฒนาคู่มือวิธีปฏิบัติในการให้บริการที่เป็นเลิศของส่วนงานสนับสนุนวิชาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 237-254.

เสาวนีย์ กานต์เดชารักษ์. “การพัฒนาและแก้ไขความเหลื่อมล้ำทางสังคมในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา : ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส 1 เขตตลิ่งชัน”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 96-109.

เสถียร รุจิรวนิช. “การศึกษาการเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของครัวเรือนเกษตรที่ทำตามการเกษตรอย่าง พอเพียงตามแนวพระราชดำริ”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 255-267.

สาขาวิชาการตลาดระหว่างประเทศ

ปราณี จิตกรณกิจศิลป์. “ความหมายของจริยธรรมในการตลาดสีเขียว งบประมาณสีเขียว การตลาดสีเขียว และการโฆษณา”. 18,2 (พ.ค.-ส.ค.2555) : 177-190.

ปราณี จิตกรณกิจศิลป์. “ความเป็นนานาชาติของธุรกิจข้ามชาติจีนและกลยุทธ์การขยายตัวในประเทศจีน”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 28-41.

ลักษมี พันธุ์ชนโสภณ. “กลยุทธ์การตลาดสีเขียว : แนวคิดใหม่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 323-334.

วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๓ (กันยายน - ธันวาคม) ๒๕๕๕

สาขาวิชาการบัญชี

- นภา นาคแย้ม. “เปิดโลกวิชาชีพบัญชีสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 309-322.
- พิมพ์ภากรณ์ พึ่งบุญพานิชย์. “ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการบัญชี TFRS และ NPAEs”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 191-210.

สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวการแพทย์

- ศุภชัย ยิ่งเจริญ. “การพัฒนาเครื่องมือช่วยชะลอความเร็วรถขึ้นผู้ป่วยในทางลาดชันแบบอัตโนมัติ”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 84-95.

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

- กณิกาพร บุญชู. “การรับรู้ ค่านิยมและพฤติกรรมทางเพศ ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 110-125.
- จินตนาพร ประสมศรี. “ผลของการพยาบาลตามทฤษฎีความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของคิงต่อพฤติกรรม การบริโภคอาหารของผู้ป่วยไตเรื้อรังที่ได้รับการล้างไตทางช่องท้อง”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 68-83.
- บุษรัตน์ พุฒวิชัยดิษฐ์. “การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการอ่านฉลากโภชนาการของพยาบาลวิชาชีพ”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 268-281.
- รภัทรา เพชรสุข. “ทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนกับพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 350-360.
- สุรางค์ วิมลธาดา. “แนวปฏิบัติการพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการรักษา ด้วยวิธีการล้างไตทางช่องท้องชนิดต่อเนื่อง”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 335-349.
- อารีนา ภาณุโสภณ. “ผลลัพธ์ของการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างพลังอำนาจในสตรีที่เป็นเบาหวานขณะตั้งครรภ์”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 153-163.

Umereweneza Samuel. “Factors contributing to academic and clinical stress of CTU undergraduate nursing students”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 126-152.

สาขาวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจ

- คมศิลป์ สารทอง. “กลวิธีในการเรียนคำศัพท์ของผู้ที่เรียนวิชาเอกภาษาอังกฤษธุรกิจในระดับดีใน มหาวิทยาลัยขอนแก่น”. 18,3(ก.ย.-ธ.ค.2555) : 372-388.

สาขาวิชาระบบสารสนเทศธุรกิจ

- ณัชชา หลิวรุ่งเรือง. “แนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีแอนดรอยด์”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 16-27.
- สมาน ลากระจ่าง. “บทบาทของเทคโนโลยีโปรแกรมไพธอนต่อวงการแพทย์ ธุรกิจและมัลติมีเดีย”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 226-236.

สาขาวิชาสังคมศาสตร์

- ศากุล ช่างไม้. “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ”. 18,1(ม.ค.-เม.ย.2555) : 42-53.

สาขาวิชาอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว

- สงกรานต์ กลมสุข. “ผลกระทบของสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยต่อการท่องเที่ยวของประเทศไทย”. 18,2(พ.ค.-ส.ค.2555) : 211-225.

**คำแนะนำในการเขียนผลงานวิชาการและส่งต้นฉบับ
ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน**

กองบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน มีความยินดีที่จะขอเรียนเชิญสมาชิก วารสาร และผู้ที่สนใจทุกท่านส่งบทความวิชาการหรือรายงานการวิจัย เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ความรู้และความก้าวหน้าทางวิชาการในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน ทั้งนี้บทความที่ส่งมาให้พิจารณาต้องไม่เคยตีพิมพ์ หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารอื่น ทางกองบรรณาธิการ ขอสงวนสิทธิ์ในการตรวจทานและแก้ไขต้นฉบับ และจะพิจารณาลงตีพิมพ์โดยเรียงลำดับก่อนหลังของการได้รับเรื่องแต่ละประเภทตามความเหมาะสม

ประเภทของผลงานวิชาการ

1. ประเภทบทความวิชาการ

บทความวิชาการ : เน้นสาระความรู้เกี่ยวข้องกับการบริการการศึกษา การวิจัย และวิชาการหรือเป็นการนำเสนอองค์ความรู้ใหม่ในทางวิชาการที่น่าสนใจ การวิเคราะห์ประเด็นกลุ่มงานวิจัยเพื่อให้เห็นประเด็นความรู้ที่ได้และแนวโน้มในการทำวิจัยต่อไป

2. ประเภทรายงานการวิจัย

รายงานวิจัย : เรื่องที่ส่งไปตีพิมพ์จะต้องเป็นเรื่องที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน หรือไม่เคยอยู่ในระหว่างส่งไปตีพิมพ์ในวารสารฉบับอื่น

การเตรียมและส่งต้นฉบับ

1.บทความวิชาการและรายงานการวิจัย

1.1 ชื่อเรื่อง : ให้มีทั้งชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นข้อความสั้นๆ และสื่อความหมาย บ่งชี้ให้เห็นสาระสำคัญของเนื้อหา

1.2 ชื่อผู้เขียน : ให้ใส่ชื่อตัวและชื่อสกุล เต็มทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มุมขวาใต้ชื่อเรื่อง กรณีผู้แต่งหลายคนให้เรียงลำดับความสำคัญตามวุฒิ หรือตำแหน่งวิชาการในงานนั้นๆ โดยให้ทำเครื่องหมาย * ไว้ท้ายนามสกุล และพิมพ์ Footnote ไว้ท้ายในหน้าแรกของบทความวิชาการ ดังตัวอย่างหน้า 4-5

พร้อมทั้งให้ข้อมูลสถานที่ติดต่อ โทรศัพท์/โทรสาร หรือ E-mail เพื่อสะดวกในการติดต่อ

1.3 บทคัดย่อ : (Abstract) จะปรากฏนำหน้าเนื้อหา บทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ จะต้องมีย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้ภาษาอังกฤษขึ้นก่อนมีความยาวไม่เกิน 200 คำ (ผลงานเป็นภาษาอังกฤษต้องแสดงชื่อเรื่อง ชื่อผู้เขียน บทคัดย่อ เป็นภาษาไทยด้วย)

1.4 การอ้างอิงในเนื้อหา : ให้ใช้การอ้างอิงในรูปแบบนาม-ปี-เลขหน้า ดังตัวอย่าง (ศากุล ช่างไม้, 2550 : 21) (Fawcett and Downs, 2206 : 10)

1.5 ต้นฉบับ : ใช้กระดาษ (A 4) พิมพ์ หน้าเดียว พิมพ์บรรทัดเว้นบรรทัด (Double spacing) ใช้โปรแกรมและตัวพิมพ์มาตรฐาน (Font 16 ของ Angsana new เท่านั้น) มีเลขหน้ากำกับทุกหน้า เนื้อเรื่องจำนวนไม่ต่ำกว่า 9 หน้า และไม่เกิน 15 หน้า กระดาษ A4 **ถ้าเป็นรายงานการวิจัย** ให้เรียงลำดับเรื่องดังนี้

- 1) บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 2) บทนำความสำคัญของปัญหาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3) กรอบแนวความคิดการวิจัย
- 4) วิธีการดำเนินการวิจัย (กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) สรุปผลการวิจัย และวิเคราะห์ผลการวิจัย
- 6) วิจารณ์และอภิปรายผลการวิจัย

1.6 ตารางงานวิจัย : ให้จัดพิมพ์ในรูปแบบตารางเปิด ทั้งสองข้าง ดังตัวอย่าง ตารางที่ 1

1.7 การเขียนการอ้างอิงท้ายเรื่อง : ใช้การอ้างอิงระบบเอพีเอ APA (American Psychological Association) ดังตัวอย่าง

1. หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อหนังสือ.//
ครั้งที่พิมพ์.// เมืองที่พิมพ์.// สำนักพิมพ์.
เรวดี ธรรมอุปการณ. (2530). การใช้ยา
บำบัดอาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ
: ไทยวัฒนาพานิช.

2. บทความวารสาร

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// "ชื่อบทความ".//
ชื่อวารสาร.// ปีที่ (ฉบับที่).// หน้า
แรกถึงหน้าสุดท้ายของบทความ.
ธวัช โลพันธ์ศิริ. (2530). "เรื่องเสียงแหบ".
วารสารพยาบาล. 5(6) : 216-226.

ตาราง 1 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสำคัญของความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว
ที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมและรายด้านจำแนกตามตัวแปร
เพศ (n=384)

ความคิดเห็น	ชาย (n=169)		หญิง (n=215)		t	p
	X̄	S.D.	X̄	S.D.		
ด้านการจัดดำเนินการ	3.89	.63	3.87	.64	.31	.842
ด้านสถานที่. อุปกรณ์และ สิ่งอำนวยความสะดวก	3.69	.60	3.67	.67	.22*	.047
ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.90	.55	3.94	.59	-.80	.112
ด้านสินค้าของที่ระลึก	3.69	.68	3.71	.62	-.37	.300
รวม	3.79	.50	3.80	.50	-.18	.686

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3. วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้เขียน.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อวิทยานิพนธ์.//
เมืองที่พิมพ์.// สถานศึกษา.
สมหมาย ธีรวิทย์คม. (2547). ประสบการณ์
การนอนท่าคว่ำหน้าของผู้ป่วยหลังผ่าตัด
โรคจอประสาทตาลอกในโรงพยาบาล
เมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง). วิทยานิพนธ์
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยคริสเตียน.

4. ข้อมูลออนไลน์บนอินเทอร์เน็ต

ชื่อผู้แต่ง.// (ปีที่พิมพ์).// ชื่อเรื่อง.// [ประเภทสื่อ].//
รายละเอียดทางการพิมพ์(ถ้ามี).// เข้าถึงได้จาก.//
แหล่งสารนิเทศ.// (วันที่ค้นข้อมูล./วัน/เดือน/ปี).

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2544). ความสงสัยในการ
เดินทางปฏิรูปการศึกษา. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก : [http://www.moe.go.th/
article-somsak11.htm/](http://www.moe.go.th/article-somsak11.htm/).
(วันที่ค้นข้อมูล 31 พฤษภาคม 2545).

5. บทความหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ.(วัน เดือน ปี).// "ชื่อบทความ".
// ชื่อหนังสือพิมพ์.// หน้า.
ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. (12 มกราคม 2537).
"ข้าวไกลนา". สยามรัฐ : หน้า 3.

2. หลักเกณฑ์การประเมินผลงานวิชาการ เพื่อการตอบรับการตีพิมพ์และส่งต้นฉบับ

2.1 กองบรรณาธิการจะพิจารณาผลงานวิจัย
เบื้องต้นเกี่ยวกับความถูกต้องของรูปแบบทั่วไป ถ้าผ่านการ
พิจารณาจะเข้าสู่การประเมินจากภายในและภายนอก เมื่อ

ผลการประเมินผ่านหรือไม่ผ่านหรือมีการแก้ไขก่อนตีพิมพ์
จะแจ้งผลให้ผู้เขียนแก้ไขข้อมูลตาม ข้อเสนอแนะของ
ผู้ประเมิน เพื่อส่งต้นฉบับจริงพร้อมแผ่นซีดี หรือไฟล์
ที่ถูกต้องอีกครั้ง โดยเลขานุการฯ จะเป็นผู้ประสานงาน
กับผู้เขียนโดยตรง

2.2 บทความที่ไม่ได้รับพิจารณาตีพิมพ์จะ
ไม่ส่งต้นฉบับคืน

2.3 บทความที่ได้รับการพิจารณาตีพิมพ์แล้ว
กองบรรณาธิการจะส่งวารสารให้ผู้เขียน จำนวน 1 เล่ม
พร้อมหนังสือรับรองการตีพิมพ์

2.4 ลิขสิทธิ์การพิมพ์ต้นฉบับที่ได้รับการ
ตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนถือเป็น
กรรมสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยคริสเตียน

2.5 ส่งเอกสารต้นฉบับพร้อมแผ่นซีดีด้วย
ตนเองหรือส่งทางไปรษณีย์ไปตามที่อยู่ด้านล่าง

เลขานุการคณะกรรมการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน
อาจารย์นิพนธ์ ทัพพะกุลธร
144 หมู่ 7 ถนนพระประโทน - บ้านแพ้ว ตำบลดอนยายหอม
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 0-3422-9480 ต่อ 3102-03 โทรสาร. 0-3422-9499
E-mail : ctujournal@christian.ac.th

ตัวอย่างบทความวิชาการ

ภาษาพูดกับภาษาวิชาการ

A Spoken Language and Academic Writing in Thai

ดร. เรืองเดช ปิ่นเชื้อนขัติย์ *

บทคัดย่อ

บทความนี้ นำเสนอความหมายของภาษา ภาษาพูดกับภาษาถิ่น ภาษาวิชาการกับภาษาถิ่น ภาษามาตรฐานกับภาษาถิ่น ความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาวิชาการ ความแตกต่างระหว่างภาษาไทยถิ่น กรุงเทพฯ กับภาษาไทยมาตรฐาน และภาษาพูดกับภาษาวิชาการที่ใช้เป็นทางการและใช้เชิงวิชาการ รวมทั้งเสนอแนวทางการเขียน และข้อควรระวังในการใช้ภาษาเขียนเชิงวิชาการด้วย

ABSTRACT

This article presents the definition of language, spoken language and dialect, as well as, academic writing and Thai dialect. The differences of the standard Thai and Bangkok Thai dialect, the different usage of the spoken Bangkok Thai dialect and academic writing in standard Thai is also presented. Awareness of writing in academic usage in Thai is given as well.

1. บทนำ

ชนชาติไทยมีภาษาพูดใช้มานานแล้ว แต่จะนานสักแค่ไหนไม่มีหลักฐานปรากฏ แต่ถ้าจะให้สันนิษฐานในฐานะที่เป็นนักภาษาศาสตร์คนหนึ่งก็ต้องสันนิษฐานว่า มีมานานตั้งแต่ก่อนกำเนิดของชนชาติไทยหรือไม่ก็หลังจากนั้นไม่นานนัก ถ้าถามว่าแหล่งกำเนิดของชนชาติไทยอยู่ที่ไหน ปัญหานี้มีคำตอบอยู่หลายทฤษฎี เช่น ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากเหนือลงใต้ ทฤษฎีว่าคนไทยอพยพจากใต้ขึ้นเหนือ ทฤษฎีว่าคนไทยอยู่ประเทศไทยมานานแล้วไม่ได้อพยพไปไหนหรือมาจากไหน ทฤษฎีเหล่านี้ต่างก็อาศัยหลักฐานทางภาษา และโบราณคดีมาประกอบทฤษฎี ใครจะเชื่อทฤษฎีไหนไม่มีใครห้าม แต่ถ้าจะเชื่อทฤษฎีทางภาษาของนักภาษาศาสตร์เป็นหลัก แหล่งกำเนิดของชนชาติใดหรือชนชาติไหนจะอยู่บริเวณทางตอนเหนือของลาวกับเวียดนาม

* รองศาสตราจารย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ตัวอย่างการเขียนรายงานการวิจัย

ภาวะสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้พิการ อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี*

Health Status and Activity of Daily Living of Disabled Persons at Tamuang District in Kanchanaburi Province

ดร. ศากุล ช่างไม้*

สุปราณี แดงวงษ์**

จิณณพัต ธนกิจวรบูลย์***

บทคัดย่อ

ความพิการเป็นสถานะทางสุขภาพอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงออกมาในลักษณะของการสูญเสียความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ในการดำรงชีวิตแต่ละวัน ซึ่งเป็นผลมาจากปัญหาสุขภาพอื่นๆ เช่น การเจ็บป่วย และการได้รับการบาดเจ็บ ดังนั้นการมีข้อมูลพื้นฐาน ภาวะสุขภาพและภาวะพึ่งพาของผู้พิการจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นยิ่ง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพและความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของผู้พิการที่อาศัยอยู่ในวัดวังขนายทวยการาม ตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ประชากรเป็นผู้พิการอายุระหว่าง 34-50 ปีขึ้นไป จำนวน 57 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนมกราคม พ.ศ. 2553 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของผู้พิการ แบบประเมินภาวะสุขภาพของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ แบบคัดกรองภาวะซึมเศร้า

ของกรมพัฒนาสุขภาพจิต แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และเครื่องตรวจระดับน้ำตาลในเลือดโดยการเจาะปลายนิ้ว

ผลการวิจัยพบว่าผู้พิการส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 85.96 มีปัจจัยเสี่ยงของโรคเบาหวานชนิดที่ 2 อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูงมาก จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 71.90 ส่วนใหญ่ไม่มีภาวะซึมเศร้า จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับกลุ่มที่มีภาวะซึมเศร้า คือจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 42.11 สำหรับความรุนแรงของภาวะพึ่งพาพบว่า ผู้พิการส่วนใหญ่ไม่มีความต้องการพึ่งพาทางกาย แต่อาจมีการปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่เป็นปกติ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 และผู้พิการที่มีความพิการปานกลางจนถึงมีความพิการรุนแรงอย่างมาก มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 56.10

* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย อาจารย์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสเตียน

**อาจารย์หลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

***พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ใบสมัคร/ต่ออายุ สมาชิกวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

(กรุณาเขียนให้ชัดเจน)

ชื่อ - นามสกุล.....

ที่อยู่ (ที่ต้องการให้ส่งวารสาร).....

.....

มีความประสงค์ ☐ สมัครสมาชิกใหม่ ☐ ต่ออายุสมาชิก

ประเภท

สมาชิกรายปี (3 ฉบับ) เป็นเงิน 250 บาท

สมาชิกราย 2 ปี (6 ฉบับ) เป็นเงิน 450 บาท

สมาชิกราย 3 ปี (9 ฉบับ) เป็นเงิน 600 บาท

เริ่มฉบับที่ ☐ 1. (มกราคม - เมษายน) ☐ 2. (พฤษภาคม - สิงหาคม) ☐ 3. (กันยายน-ธันวาคม)

โดยได้ส่งเงินค่าสมาชิกเป็น ☐ เงินสด ☐ ธนาณัติ ☐ ตัวแลกเงินไปรษณีย์

จำนวนเงิน..... บาท (.....)

ต้องการให้ออกใบเสร็จในนาม.....

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้สมัคร

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

หมายเหตุ : การส่งจ่ายทางไปรษณีย์กรุณาส่งจ่าย ปณจ. นครปฐม ในนาม มหาวิทยาลัยคริสเตียน
144 หมู่ 7 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

หรือ ตู้ ป.ณ. 33 อำเภอเมือง นครปฐม 73000

(วงเล็บมุมของ "วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน")

สำหรับเจ้าหน้าที่ฝ่ายสมาชิก

ใบเสร็จเล่มที่.....เล่มที่.....ลงวันที่.....

วารสารเล่มแรกที่ย่อยไป.....

อัตราการลงทุนในวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (3 ฉบับ)
หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	6,000 บาท	17,000 บาท
ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	4,000 บาท	10,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	5,500 บาท	16,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	3,500 บาท	9,000 บาท
ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	7,000 บาท	19,000 บาท
ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	2,500 บาท	6,000 บาท
ใบแทรกในเล่ม					1,500 บาท	3,000 บาท

ใบตอบรับ

ข้าพเจ้าตำแหน่ง
 สถานที่ทำงาน..... มีความประสงค์ที่จะสนับสนุนการพิมพ์วารสาร
 มหาวิทยาลัยคริสเตียนดังนี้ (กรุณาใส่เครื่องหมายในช่องที่ต้องการ)

พื้นที่โฆษณา					ราคาต่อฉบับ	ราคาต่อปี (3 ฉบับ)
หน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	6,000 บาท	17,000 บาท
ปกหน้าด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	4,000 บาท	10,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	5,500 บาท	16,000 บาท
ปกหลังด้านใน	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	3,500 บาท	9,000 บาท
ปกหลังด้านนอก	เต็มหน้า	พิมพ์	4	สี	7,000 บาท	19,000 บาท
ในเล่ม	เต็มหน้า	พิมพ์	1	สี	2,500 บาท	6,000 บาท
ใบแทรกในเล่ม					1,500 บาท	3,000 บาท

โดยส่ง Fax ใบตอบรับไปยังบรรณาธิการวารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียนที่หมายเลข 034-229499
 มหาวิทยาลัยคริสเตียน อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000

❶ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
144 หมู่ 7 ต.ดอนยายหอม
อ.เมือง จ.นครปฐม
โทรศัพท์ 0-3422-9480-97

❷ ศูนย์ศึกษาด้านคอมพิวเตอร์
มหาวิทยาลัยคริสเตียน
อาคารสำนักงานสภาคริสตจักรในประเทศไทย
328 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 0-2214-6303-6

❸ สถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยคริสเตียน
71 ซอยวชิรธรรมสาธิต 37 ถนนสุขุมวิท 101/1
แขวงบางจาก เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร
โทรศัพท์ 0-2746-1103-4

www.christian.ac.th